

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 4.
Telefon Nr. 102-79. Tel. redaktora naczelnego Nr. 136-89.
Konto czekowe PKO. w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od g. 12ej do 1-ej w południe

20
KROKSI

Wezłkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administr.
Rękopisów redakcja nie zwraca.
Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Cebv ogłoszeń i prenumeraty uwidocznione na ost. stronie.

Każdy wytwórca swego papierosa!

Z mieszanki 2-ch paczek tureckiego
Najprzedniejszego z przednim
Można w zwijkach (tutkach)

ALTESSE

MOKKA-PEŁNOWATKI

Wyrebić 120 papierosów za zł. 2.80

Gen. Rydz-Śmigły w Wiedniu

Wiedeń. 29. 8. PAT. Dziś rano przybył do Wiednia generał Śmigły-Rydz z towarzyszącymi mu osobami. O godz. 8-ej gen. Śmigły-Rydz przyjął w wagonie salonowym pociągu R. P. w Wiedniu Gawrońskiego, w towarzystwie którego wraz z towarzyszącymi mu oficerami opuścił dworzec, celem dokonania w charakterze czysto prywatnym przejażdżki samochodem po mieście.

Prasa austriacka podaje wiadomości o przejeździe gen. Śmigłego-Rydz, zaopatrując je krótkimi komentarzami. „Wiener Ztg.” zamieszcza dłuższy artykuł, utrzymany w tonie bardzo serdecznym, w którym podaje szereg danych biograficznych o osobie gen. Śmigłego-Rydz oraz podkreśla jego wielki autorytet, jakim cieszy się w Polsce.

Gimnazjum hebrajskie „Tarbut“ w Wilnie POSZUKUJE NAUCZYCIELA

geografii i przyrody z pełnymi kwalifikacjami i władające dobrze jęz. hebrajskim. — Oferty: Gimnazjum „Tarbut”, Wilno, Zawalska 4

Odnaczenie wicemin. Doleżala

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 29. 8. „Monitor Polski“ z dnia 29. b. m. zamieszcza zarządzenie Prezydenta Rzpli tej o nadaniu kryża komandorskiego z gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi dla państwa dr. Franciszkowi Tomaszowi Doleżalowi, podsekretarzowi stanu w ministerstwie przemysłu i handlu.

Miasto Gdynia wykupuje stocznię gdyńską

Gdynia, 29. 8. PAT. Rada miejska w Gdyni na posiedzeniu wczorajszym uchwaliła jednogłośnie przejąć za sumę 150.000 zł. udziały stoczni gdańskiej w stoczni gdyńskiej (76 procent — 1523 akcje).

Przez wykup portfela akcyjnego m. Gdynia przejmie od stoczni gdańskiej wierzytelności, jakie posiada stocznia gdańska na stoczni gdyńskiej za nieuregulowanie należności dzierżawnych doków, wyrażające się sumą 306.896 zł. 78 gr.

Doniosła rekonstrukcja gabinetu rumuńskiego

Zapowiedź walki z antysemitką „Żelazną Gwardją“

Bukareszt. 29. 8. (ZAT) Rząd Tatarescu podał się do dymisji, poczem król powierzył misję utworzenia gabinetu temuż Tatarescu. Po odbyciu szeregu narad utworzono nowy rząd, złożony z elementów lewicowo-liberalnych. Liberalowie o inklinacjach antysemitkich, jak dotychczasowy minister spraw wewnętrznych Inculetz nie weszli do rządu. — Jak przypuszczają, nowy rząd zapoczątkuje ostrzejszy kurs przeciw żywiołom antysemitcko-faszystowskim.

Dotychczasowy minister spraw zagranicznych Titulescu nie wszedł w skład nowego rządu. W kołach politycznych utrzymują jednak, że niebawem to nastąpi i Titulescu znowu obejmie resort polityki zagranicznej.

Bukareszt. 29. 8. PAT. Po dymisji premiera Tatarescu ukazał się następujący komunikat: Celem realizacji naszych zamierzeń, uznaliśmy za stosowne przeprowadzenie szerokiej rekonstrukcji gabinetu. W tym celu złożyłem na ręce króla dymisję, który ją przyjął. Król raczył ponownie dać mi dowód swe-

go zaufania i polecił mi utworzenie nowego gabinetu, który zostanie sformowany w ciągu 24 godzin.

Pogłoski, które poprzedziły dymisję

Bukareszt. 29. 8. PAT. Obiegają tu uporczywe pogłoski o bliskich zmianach gabinetowych, wywołanych jakoby chęcią wydania radykalnych zarządzeń dla ukroczenia działalności „Żelaznej Gwardji”, której wzmagająca się aktywność zaczyna poważnie niepokoić kierownicze koła rumuńskie. Zmiany w łonie gabinetu dotyczyć mają przede wszystkim teki ministra spraw wewnętrznych, gdyż obecny minister Inculetz był żywo krytykowany przez większość rządową, że względu na zbyt bierne stanowisko władz administracyjnych w stosunku do poczynań Żelaznej Gwardji. Jak przypuszczają, decyzja w sprawie rekonstrukcji w łonie gabinetu zapadnie na dzisiejszym posiedzeniu Rady ministrów.

Rykov, Radek i Bucharin internowani

Nowa fala aresztowań wywołuje panikę w Z. S. R. R.

Paryż. 29. 8. PAT. Agencja Havasa donosi z Moskwy o dalszych licznych aresztowaniach w armji oraz w szeregach partji na skutek rewelacji, poczynionych w czasie procesu Zinowjewa i towarzyszy. Według informacji z dobrego źródła, komisarz ludowy poczt, Rykov, Radek oraz naczelny redak-

tor „Izwestij” Bucharin znajdują się pod strażą w swych mieszkaniach. Aresztowany został podobno również gen. Szaposznikow, b. dyrektor wyższej szkoły wojennej. Masowe aresztowania wywołują popłoch w szeregach partji komunistycznej.

Negus zapowiada powrót do Abisynji

Londyn. 29. 8. PAT. „Daily Herald” donosi, że Haile Selassie zamierza niebawem powrócić do Abisynji. Cesarz — pisze dziennik — uda się do Gore, która będzie tymczasowo-

wą stolicą i zwróci się osobiście do Ligi Narodów, aby Abisynja zachodnia licząca 2 miliony ludności, umieszczona została pod mandatem W. Brytanji, Szwecji lub Szwajcarii.

Nie będzie spotkania dwóch dyktatorów

Rzym, 29. 8. PAT. Koła miarodajne oświadczają, że pogłoski o rzekomo przewidywanym spotkaniu Mussoliniego z Hitlerem są bezpodstawne. Ministerstwo prasy stwierdza, iż żaden projekt takiego spotkania nie był rozważany.

Tajfun i eksplozja

Seul, 29. 8. PAT. Ofiarami tajfunu, który nawiedził wczoraj Koreę południową, padło 379 zabitych, 48 zaginionych bez wieści i 45-ciu rannych. Szkody są bardzo znaczne.

Szaughaj, 29. 8. PAT. Wybuch w rezerwach nafty w pobliżu Lung-Tan w rejonie Czang-King spowodował śmierć 178 robotników pracujących przy budowie drogi, mającej połączyć prowincje Seczuan i Hunan.

**WYSPRZEDAŻ
POSEZONOWA**
JULJUSZ NACHT, Kraków Stradom 5.

Zurych upoważnia do optymizmu

Kraków, 30 sierpnia.

Metoda szantażu, stosowana z taką uporczywą konsekwencją przez prowodyrów arabskich i stojące na ich usługi bandy terrorystów, nigdy jeszcze nie wystąpiła w formie tak jaskrawej, jak w tej chwili, kiedy po przeszło czterech miesiącach strajku i teroru mówi się nareszcie o zlikwidowaniu akcji strajkowej i terrorystycznej. Wysoki Komisarz Palestyny może podziwiać teraz skutki swej „mądrej” polityki wdawania się w konaszchy z mordercami i zamachowcami. Przyrzekł im za cenę zaniechania strajku pewne koncesje, i oto teraz z całym cynizmem przycisną go do muru — nowymi aktami teroru. Znowu tedy oplakuje jiszuw nowe ofiary zbrodni arabskich i znowu padają bomby rzucone przez zbrodniczych agentów muftiego na niewinne dzieci żydowskie. To leży jak na dłoni, że zuchwałość terrorystów rośnie w miarę obiecywania im ustępstw przez władzę mandatową. Szantażują więc jak mogą, chcą osiągnąć coraz więcej. Nie wystarcza im już zapowiedź amnestji indywidualnej, żądają wypuszczenia na wolność wszystkich krwawych zbirów. A jak wygląda autorytet władzy mandatowej, która pertraktuje ze zbrodniarzami, najlepiej ujawnia się w bezczelnym komunikacie jednego z pism arabskich, które z całym cynizmem, kpiąc sobie w żywe oczy z władz, zapowiada tajną konferencję komendantów wszystkich arabskich grup terrorystycznych „w dobrze zakonspirowanym miejscu”, gdzie zapaść ma uchwałę w sprawie kontynuowania rozpoczętej akcji terrorystycznej, mimo nawiązanych rokowań z rządem. I to pismo przeszło przez cenzurę rządową, tę samą cenzurę, która za najłżejsze słowo krytyki zawiesza prasę hebrajską. Wycobraźmy sobie — by lepiej uprzytomnić sobie całą paradoksalność sytuacji — że pewien inżynier przechwala się u nas w swej gazecie, że ani mu się nie śni rezygnować z marszu na Myślenice, choć bardzo go o to prosi p. wojewoda. Oczywiście absurd, nieprawdaż? A takie absurdy właśnie spotykamy na każdym kroku w zachowaniu się władz palestyńskich z Wysokim Komisarzem na czele wobec teroru arabskiego.

Cała mądrość i cała sztuka rządzenia p. Wauchope'a w Palestynie polega na tego rodzaju właśnie absurdach i poronionych pomysłach, które w sposób niesłychany kompromitują władzę mandatową i prestiż imperjalnej Anglii, i za które niestety pokutuje jiszuw palestyński i cały naród żydowski. Bo my płacimy rachunek za wszystkie przemądre pociągnięcia i eksperymenty p. Wauchope'a — płacimy go od przeszło czterech miesięcy krwią niewinnych ofiar, zniszczonym mieniem żydowskim, płacimy napięciem nerwów do granic ostatecznej wytrzymałości, płacimy wreszcie w tej chwili trwogą milionowych mas żydowskich o losy imigracji żydowskiej do Palestyny, zagrożonej jednym z tych absurdalnych pociągnięć administracji palestyńskiej, które byłyby tak bardzo pocieszne, gdyby nie to, że są tak beznadziejnie smutne i że tak drogo nas kosztują.

Dlatego też uznać należy jako korzystny zwrot w obecnej sytuacji, że punkt ciężkości przeniósł się w tej chwili z Jerozolimy do Londynu i że stwierdzono ze strony autorytatywnej, iż Wysokiemu Komisarzowi nie przysługuje prawo samodzielnego wstrzymywania aliji. Ostatnie miesiące wykazały — że — wbrew znanemu powiedzeniu naszych mędrców — nie u wszystkich powietrze palestyńskie dodatnio wpływa na rozum, toteż daleko lepiej będzie, jeśli decyzję wziętą w swoje ręce — Londyn. Jakoś wydaje się, że łatwiej będzie prof. Weizmannowi dogadać się z dawnym oficerem łącznikowym, przydzielonym delegacji sjonistycznej w Palesty-

Spory między przywódcami arabskimi

w związku z pośrednictwem dyplomatów państw arabskich

Londyn, 29. 8. (ŻAT) „Times” zamieszcza dziś rewelacyjną wiadomość z Jerozolimy o sporach w obozie arabskim w związku z akcją pośredniczenia ministra spraw zagranicznych Iraku Nuri Paszy. Według informacji korespondenta „Times” mufti jerozolimski stosuje politykę sabotażu wobec prób pośredniczenia ze strony emira Abdullaha. Istnieje też niebezpieczeństwo, że udaremni on akcję medjacyjną ministra spraw zagranicznych Nuri Paszy. Daje się zauważyć wyraźna linja demarkacyjna między Husseinami, którzy pragną zmusić Anglię do dalszych koncesyj, a obozem Naszaszibich i dra Chaldiego, którzy wyrażają skłonność do zawarcia porozumienia z rządem. Korespondent „Times” przestrzega równocześnie Żydów, aby na własną rękę nie podejmowali żadnych kroków przeciw Arabom, gdyż tego ro-

dzażu poczynania mogłyby tylko zaostrzyć nastroje i bardziej jeszcze pogorszyć sytuację.

Krwawe starcia

Jerozolima, 29. 8. (ŻAT) Dziś w sobotę doszło do krwawego starcia między wojskiem angielskim a terrorystyczną bandą arabską na górze Tabor w pobliżu szkoły rolniczej imienia Kaduri. W walce poległo dwóch angielskich żołnierzy, zaś trzech żołnierzy odniosło rany. Liczba zabitych Arabów nie została ustalona.

W dzielnicy Mear Szaarim w Tel Awiwie terroryści arabscy rzucili dziś bombę i naskutek eksplozji został zraniony 28-letni Żyd jemeński Zwi Kadiri.

Co zawiera traktat brytyjsko-egipski

Londyn, 29. 8. (R). Traktat brytyjsko-egipski, podpisany we środę dnia 26 bm. zawiera następujące główne punkty:

Okupacja wojskowa Egiptu przez brytyjskie siły zbrojne kończy się od tej chwili. W. Brytania i Egipt znajdują się w stosunku sprzymierzeńczym. Traktat ważny jest na okres 20 lat, w razie jednak życzenia jednego z podpisujących go państw poddany może być rewizji po upływie 10 lat. W razie prowadzenia wojny przez jedno z państw, drugie przyjdzie mu z pomocą. Pomoc Egiptu polegać będzie na oddaniu do dyspozycji W. Brytanji portów, lotnisk, środków komunikacyjnych, stosowania wszystkich zarządzeń prawnych i administracyjnych, zwłaszcza zarządzeń o stanie wojennym i cenzurze oraz ułatwienia transportu brytyjskich sił zbrojnych. Celem ochrony strefy kanału Suezkiego będzie W. Brytania upoważniona do utrzymywania tam załogi, nie przekraczającej 10.000 wojsk lądowych i wojsk lotniczych, nie przekraczających liczby 400 pilotów, do czasu, kiedy Egipt będzie sam w stanie zapewnić bezpieczeństwo w strefie kanału. Rząd egipski ma obowiązek wybudowania dróg od strefy kanału do Kairu i Aleksandrii oraz doprowadzenia do porządku komunikacji kolejowej, z chwilą zaś, gdy to nastąpi, brytyjskie siły zbrojne zostaną przeniesione do strefy kanału. Załoga brytyjska w Aleksandrii pozostawać będzie jeszcze przez 8 lat, to znaczy przez okres potrzebny na zbudowanie koszar w strefie kanału. Samoloty brytyjskie będą miały pełną swobodę przelotów nad Egiptem, a tereny lądowania samolotów i wodowania wodno-płatowców zostaną określone przez dodatkowe umowy. Przy armji egipskiej pozostawać będzie stale brytyjska misja wojskowa, uzbrojenie zaś i ekwipunek obu armij będą jednakowe.

Traktat przewiduje administrację Sudanu na zasadach, określonych w umowie o kondominium z r. 1899. Sudan nie uzyska suwerenności. Rządzić nim będzie generalny gubernator, do którego dyspozycji stać będą, w razie zagrożenia kraju, prócz wojsk sudańskich, siły zbrojne brytyjsko-egipskie. Imigracja egipska do Sudanu nie będzie w niczem ograniczona, prócz względów porządku publicznego i higieny. Rząd egipski obowiązany jest zabezpieczyć życie i mienie cudzoziemców. W stosunku do obywateli państw europejskich w ciągu 5 lat działać będzie policja, dowodzona przez brytyjskich oficerów. W wypadkach angażowania cudzoziemskich ekspertów, rząd egipski obowiązany jest dawać pierwszeństwo wykwalifikowanym siłom brytyjskim.

W sprawie kapitulacji, rząd brytyjski, uznając, że nie są one zgodne z duchem czasu i z obecną sytuacją Egiptu, postawia poprzez rząd egipski w pertraktacjach z państwami, które posiadają prawa kapitulacyjne, celem uzyskania zniesienia ograniczeń suwerenności Egiptu w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, ustanowienia przejściowego okresu działania sądów mieszanych, a następnie zupełnego ich zniesienia.

Obydwa państwa będą reprezentowane w stolicach przez ambasadorów, przy czym ambasador brytyjski w Kairze będzie stale dziekanem korpusu dyplomatycznego. Egipt złoży prośbę o przyjęcie do Ligi Narodów, w czym będzie poparty przez W. Brytanię. Wszystkie nieporozumienia wynikłe między obu państwami na tle wykonywania i interpretowania traktatu, w wypadku niemożności dojścia do porozumienia przez obie strony, będą rozstrzygane w myśl paktu Ligi Narodów.

nie w r. 1918 p. Ormsby Gore'm, aniżeli Czer tokowi z p. Wauchopem.

Sytuacja jest niewątpliwie poważna, co odzwierciedla się tak wymownie w skąpych biuletynach z sesji A. C. w Zurychu. Ale te same biuletyny zawierają też dużo rzeczy pocieszających. Scementowanie utworzonej rok temu w Lucernie koalicji, zaniechanie wszelkich walk i rozgrywek partyjnych, niezwykle poczucie odpowiedzialności, które cechuje obrady, atmosfera optymizmu i wiary pomimo piętrzących się przeszkód, brak jakiegokolwiek nuty kompromisu, rezygnacji czy defetyzmu, mocne i twarde słowa apelu Uszszkina, by teraz właśnie, naprzekór wszystkim złym mocom, powiększyć nasz stan posiadania ziemi w Palestynie, wreszcie — twórczy i konstruktywny referat naszego dzielnego „ministra skarbu” Kapłana o sy-

tuacji gospodarczej w Palestynie, który to referat dla jego wybitnych walorów, na wniosek prezesa Związku Światowego Ogólnych Sjonistów zostanie opublikowany drukiem (n. b. fakt, że inicjatywa wyszła właśnie z tej strony, mówi więcej o pokoju wewnętrznym w Organizacji, niż szereg szumnych rezolucji) — to wszystko są rzeczy nie do pogardzenia, to wszystko są sprawy, które w normalnych czasach wydawałyby się może — pobożnym życzeniem. I te wszystkie, może tylko imponderabilia świadczą o tem, że chwila obecna zastała nas przygotowanych, że obóz nasz zwycięsko przetrwa ciężką próbę, że na żadne ustępstwa nie pójdziemy i potrafimy przeciwstawić się wszelkim zamachom na nasze najświętsze prawa. Zurych upoważnia stanowczo do — optymizmu.

D. L.

Lewica angielska protestuje

przeciw zakazowi wywozu broni dla rządu madryckiego

Londyn, 29. 8. PAT. W wyniku konferencji egzekutywy Labour Party i rady generalnej Trade unionów opublikowano rezolucję, głoszącą m. in., że rząd madrycki z punktu widzenia prawa międzynarodowego ma prawo do otrzymywania „materjału wojennego dla celów jego obrony”, przyczem konferencja wyraża ubolewanie, że układy o embargo na broń, przeznaczoną dla Hiszpanji, stawia-

ją rząd madrycki na równej stopie traktowania z powstańcami.

Rezolucja zawiera szereg gwałtownych ataków przeciwko Niemcom, Włochom i Portugalji, oskarżając te państwa o popieranie powstańców, przyczem dodaje, że układ o embargo winien być czujnie obserwowany, aby jego wykonanie nie wyszło na szkodę rządu madryckiego.

Obie strony głoszą o swem zwycięstwie

Zażarte walki pod Irunem

Madryt, 29. 8. Pat. Według komunikatu ministra wojny, wojska rządowe odniosły zwycięstwo na froncie północnym, odpierając atak powstańców, którzy stracili 200 zabitych. Na odcinku Irunu doszło do walki wręcz. Powstańcy pozostawili na placu boju 30 zabitych i 120 rannych. Milicja aragońska zajęła liczne wioski i przygotowuje się od walki decydującej.

Minister spraw wewnętrznych komunikuje o rozbięciu powstańczej kolumny, spieszącej z posiłkami do Oviedo.

Madryt, 29. 8. PAT. Dziennik „ABC” zapewnia, że w następstwie bombardowania Oviedo komunikacja z miastem została przerwana, a radjostacja uległa zupełnemu zniszczeniu.

Paryż, 29. 8. PAT. Agencja Havasa donosi z Behobie, że do dzisiejszego poranku nie zaobserwowano żadnych zmian na froncie Irunu. Do godz. 3 rano trwał gwałtowny ogień artyleryjski. Krążą pogłoski, że powstańcy otrzymali znaczne posiłki artyleryjskie i że przygotowują się do intensywnego bombardowania całego rejonu pogranicznego.

Hendaye, 29. 8. PAT. Wojska narodowe rozpoczęły wczoraj o północy gwałtowny ogień artyleryjski na pozycje wojsk rządowych w Behobie na przedmieściu Irunu. Powstańcy umocnili znacznie zajmowane przez siebie stanowiska. Dziś rano ostrzeliwanie Behobie i Irunu trwało z nieprzerwaną siłą. Samoloty powstańcze i jeden z okrętów wojennych bombardowały wczoraj przed wieczorem San Sebastian.

Lizbona, 29. 8. PAT. Radjostacja powstańcza w Tenerifie donosi, iż opór wojsk czerwonych w okolicach Irunu słabnie. San Sebastian jest całkowicie okrążony przez wojska narodowe. Fort Guadalupe został poważnie uszkodzony ogniem artylerji powstańczej. W Santander daje się zauważyć dotkliwy brak zapasów żywności, oraz amunicji.

Jak donoszą z Valladolid w ciągu dnia wczorajszego powstańcy stracili jeden samolot rządowy na froncie Guaddarrama oraz 4 samoloty w prowincji Guipuzcoa.

Londyn, 29. 8. PAT. Według nadeszłych tutaj wiadomości z Hiszpanji ze strony wojsk narodowych rozwijana była ostatnio ożywiona działalność lotnicza. Samoloty powstańcze bombardowały ponownie lotnisko Getafe, rządowe zakłady amunicyjne w Toledo, oraz koszar w San Sebastian. Jak się wydaje, władze w Barcelonie spodziewają się ataku na to miasto ze strony wojsk narodowych. W gorączkowym tempie budowane są pozycje obronne i linje okopów.

Lizbona, 29. 8. PAT. Gen. Queipo de Llano, przemawiając wczoraj przez radio w Sewilli oświadczył, że wojska narodowe zdobyły w ciągu wczorajszego przedpołudnia 7 armat, 13 karabinów maszynowych, 28 samochodów ciężarowych oraz wielkie zapasy amunicji. Walki, prowadzone w górach Nevada zakończyły się wielkimi stratami po obu stronach.

W ostatnich dniach rozstrzelano w Madrycie 150 kobiet z arystokracji, oraz około 300 żołdaków, którzy odmawiali wyjazdu na front.

Samoloty powstańcze zniszczyły wczoraj fabrykę amunicji w Toledo. W ręce wojsk narodowych przy zajęciu miejscowości Laroje i

Rosal de la Fronteira wpadły znaczne zapasy materjału wojennego.

W prowincji Toledo — zwycięstwo powstańców

Paryż, 29. 8. PAT. Korespondent Havasa w Burgos donosi, iż walki w prowincji Toledo zakończyły się zdecydowanym zwycięstwem po-

wstańców. Straty wojsk rządowych, według komunikatu głównej kwatery w Burgos, były bardzo znaczne. W ręce wojsk narodowych wpadło kilka armat, kilkanaście karabinów maszynowych, liczne samochody ciężarowe, oraz ruchome ambulanse. Inne kolumny działające na tym samym odcinku frontu, posunęły się również naprzód. Sukcesy powstańców na tym odcinku nabierają specjalnego znaczenia ze względu na

KAMIZELKI i PULOWERY

ostatnie nowości już nadeszły!

H. LICHTIG

magazyny fabryczne:

Grodzka 71. - Szewska 21

-- -- Florjańska 21 -- --

Ważą się losy dalszej ochrony dla lokali handlowych i przemysłowych

Warszawa, 29. 8. (Sin.) Na posiedzeniu komitetu ekonomicznego Rady Ministrów omawiano wczoraj sprawę ewentualnego wyłączenia spod ochrony lokatorów lokali handlowych. Jak wiadomo, z dniem 30 września wchodzi w życie nowa ustawa, wyłączająca lokale handlowe spod ochrony lokatorów.

Niektórzy ministrowie zwrócili uwagę, że należałoby raczej przedłużyć ochronę lokatorów dla lokali handlowych na 3 lata, z tem,

fakt, że działające przeciwko nim oddziały wojsk rządowych składają się z najlepszych jednostek bojowych i są lepiej zaopatrzone od innych oddziałów, walczących po stronie rządu madryckiego.

Brak bezpieczeństwa w Madrycie

Lizbona, 29. PAT. Minister spraw zagranicznych polecił charge d'affaires Portugalji w Madrycie przenieść siedzibę ambasady do Alcaute, ze względu na brak bezpieczeństwa, panujący w stolicy Hiszpanji.

Madryt, 29. 8. PAT. Dziś o północy samolot powstańczy zrzucił bombę na skwer Cibelles, dokoła którego znajdują się gmachy ministerstwa wojny, ministerstwa poczt oraz banku hiszpańskiego. Od wybuchu bomby 4 osoby odniosły rany.

Paryż, 29. 8. PAT. Radjostacja w La Ceruna donosi, że w Madrycie wybuchły rozruchy, w związku z odmową członków milicji ludowej udania się na front. Kpt. Baye, dowódca wojsk rządowych na Majorce, zawiadomił prezydenta Companysa, że był zmuszony rozstrzelać wielu członków milicji, którzy odmówili kategorycznie wzięcia udziału w walce.

Czy niepogoda ostudzi zapal wojenny?

Londyn, 29. 8. PAT. Reuter w depeszy z Madrytu wyraża przypuszczenie, że jesienne deszcze i chłody spowodują zawieszenie działań wojennych w Hiszpanji. Zdaniem podróżnych,

Najnowszy system amerykański

Jak nam donoszą, najnowszy system amerykański polega na: uszczupleniu horrendalnych kosztów produkcji, przez ograniczenie wydatków na drogę pudełka i opakowanie a polepszenie jakości towaru. Klientowi oddaje się najlepszy jakościowo towar, tylko nie w drogie pudełko, spełniając zasadę, że nie opakowanie ani nawet ilość, lecz towar decyduje. Odbiorca bowiem nie konsumuje ani drogiego pudełka czy też opakowania — jedynie towar

sam. Tę zasadę wyznaje też znany na całym świecie Koncern Olszańskich Fabryk S. A. przy wyrobie zwijek „KURACYJNYCH” z najlepszego jedwabnego papieru, którego to papieru, tylko do najlepszych wyrobów, używa prawdziwa część monopolu państwowych.

Biuro zamówień oryginalnych zwijek „KURACYJNE” „SERCE” „RYŻOWE” Lwów, Trzeciego Maja 10. 78

przybyłych z Madrytu, każdy tydzień wojny domowej będzie wymagał roku pracy celem odbudowania ruiny gospodarczej. Reuter sądzi, że ilość ofiar wojny domowej w Hiszpanji jest mniejsza, aniżeli to przypuszczają. Dyplomata powracający do Hiszpanji, znajdują przy życiu wielu przyjaciół, o których śmierci donoszone z najróżniejszych źródeł.

Wieści z Majorki

Barcelona, 29. 8. PAT. Kapitan Baye, dowódca wojsk rządowych, działających na Majorce, komunikuje, że wojska te zajęły łańcuch wzgórz z których panują nad przeciwnikiem. Powstańcy walczą rozpaczliwie, lecz zmuszeni są do cofania się w głąb wyspy. Wojska rządowe zdobyły 2 armaty i 2 moździerze.

Według doniesień dzienników barcelońskich wojska rządowe znajdowały się wczoraj o 2 km od m. Manacer i o 5 km od m. Arta. Na odcinku tym nie zauważono poważniejszych sił powstańczych.

Hojny dar Warburgów

Nowy Jork, 29. 8. ŻAT. Przewodniczący zjednoczonej kampanji palestyńskiej w Ameryce

Morris Rottenberg podał dziś do wiadomości, że Warburgowie ofiarowali 20.000 dolarów na fundusz ratunkowy w ramach zjednoczonej kampanji palestyńskiej.

A. ALPERIN

WIEKOPOMNA SESJA

(Korespondencja własna „Nowego Dziennika“)

Zurych, w sierpniu.

Dziś przedpołudniem zmienił się nastrój na sesji Komitetu Akcyjnego, stał się bardziej podniosły. Poraz pierwszy opuścili członkowie salę posiedzeń z otuchą w sercu, a nawet w entuzjastycznym nastroju.

Powodem tego nie były lepsze, pomyślniejsze wieści z Palestyny. Przeciwnie, — od wczorajszego wieczoru nadchodzą z Palestyny coraz to mniej pomyślnie komunikaty. Rokowania Wysokiego Komisarza z dyktandami arabskimi oraz przyrzeczenia, które miał im złożyć, — nie zapowiadają nic dobrego. W chwili czytania niniejszego listu, Czytelnicy będą już prawdopodobnie poinformowani o przebiegu wspomnianych rokowań i o ich wynikach. Panuje tutaj nastrój raczej pesymistyczny, jeśli chodzi o rezultaty rokowań między Wysokim Komisarzem a przywódcami arabskimi. Żywi się obawy, że koncesje Wysokiego Komisarza przyznane zostaną Arabom na koszt Żydów.

Ostatnie wieści z Palestyny pogłębiły jeszcze wczoraj wieczorem atmosferę przygnębienia, panującą już od rozpoczęcia sesji. I znów — po raz niewiadomo który — zaczęto przebąkiwać o przeniesieniu sesji A. C. Tym razem krażyły pogłoski, że sesja A. C. ma zostać przeniesiona do Londynu, gdzie natomiast należy nawiązać kontakt z rządem brytyjskim, i w ostatniej jeszcze chwili poczynić wszelkie wysiłki, aby zażegnać grożące niebezpieczeństwo. Pogłoski te, jak wie le innych, krążących w kuluarach, nie sprawdziły się.

Wczoraj wieczorem odbyło się wyznaczone plenarne posiedzenie, które przeciągnęło się tym razem do późnej nocy. Zakończono generalną dyskusję, a Ben Gurion udzielił odpowiedzi imieniem Egzekutywy. Ben Gurion wystąpił z obszernym przemówieniem, które trwało przeszło dwie godziny. Odpowiedział on każdemu mówcy z osobna oraz zreasumował wszystkie problemy, poruszone podczas generalnej dyskusji, obejmując wszystkie zagadnienia, które będą przedłożone Lidze Narodów.

Przemówienie Ben Guriona trzymało w napięciu wszystkich członków A. C. Napięcie to przerzuciło się również na kuluary, aż do zakończenia posiedzenia. W „Tonhalle“ rzadko odbywają się posiedzenia trwające do północy. Personal „Tonhalle“ był już nieco zaniepokojony. Zamknięto główne wejście i zgaszono światła w parku i w westybulu, i zdawało się, że zarząd zwróci się z prośbą do A. C. o przesunięcie posiedzenia na następny dzień. Ale Ben Gurion przemawiał dalej. I coraz bardziej wzmagalo się napięcie i skupiona uwaga.

Dopiero o godz. 12.30 po północy zjawili się w kuluarach członkowie A. C. — znużeni, ale pod silnym wrażeniem mowy Ben Guriona. Opuścili oni gmach „Tonhalle“ przez boczne wyjście, po ciemku. Tak zakończył się wczorajszy dzień sesji A. C.

Ale dziś przedpołudniem nastrój uległ zmianie. Członek Egzekutywy, kierownik wydziału finansowego, Eliezer Kaplan, wlał otuchę w serca członków A. C. swym sprawozdaniem o gospodarstwie położeniu jizuwu i o ogólnym położeniu Palestyny, skąd dopiero co przybył samolotem. Jego sprawozdanie wywarło tak silne wrażenie i nosiło taki podniosły charakter, że po raz pierwszy na obecnej sesji usłyszano długotrwałe oklaski po zakończeniu referatu Kapłana. A następnie dr. Schwarzbart z Krakowa postawił wniosek, aby ze względu na szczególną doniosłość referatu Kapłana opublikować jego treść. Wniosek został przyjęty. Jest to jedyny wyjątek na obecnej sesji, gdzie wszystko odbywa się przy zamkniętych drzwiach i gdzie wydaje się jedynie krótkie komunikaty o przebiegu obrad.

Zwłaszcza dodały otuchy członkom A. C. wywody Kapłana na temat wytrwałości i stanowczości jizuwu palestyńskiego w obecnych zaburzeniach. Zobrazował on nadludzkie wysiłki wszystkich części jizuwu, aby zażegnać kryzys gospodarczy, który może nastąpić wskutek długotrwałych zaburzeń. Następnie zobrazował wielką odwagę i bohaterstwo jizuwu, podczas długotrwałej akcji terrorystycznej w Palestynie. Cały jizuw głęboko odczuwa, że cierpi i walczy nie tylko o siebie, lecz o cały naród żydowski, którego jedyną ostoją i nadzieją jest Palestyna.

Kapłan podał również szczegóły projektu Egzekutywy w sprawie przeprowadzenia akcji na miarę światową na rzecz specjalnego funduszu „Bicaron“ i wskazał na olbrzymie znaczenie kapitału narodowego w Palestynie w obecnej chwili. Wezwał on do poczynienia największych finansowych wysiłków na rzecz odbudowy żydowskiej Siedziby Narodowej. Kto w obecnej ciężkiej chwili nie może fizycznie brać udziału w akcji odbudowy Palestyny, — ten powinien złożyć okup. Walka bowiem toczy się o ojczyznę Żydów.

Jak już wspominałem, referat Kapłana zmienił na korzyść nastroje panujące dotych

czas na sesji A. C. Słowa Kapłana wniosły nowego ducha, ożywczy prąd entuzjazmu w obrady Komitetu Akcyjnego.

Od popołudnia toczą się prace na komisjach. Jutro przedpołudniem odbędzie się plenarne posiedzenie, na którym wygłosi referat Izak Grynbaum.

Gdyby nieodżałowany nasz Leo Motzkin był przy życiu, powiedziałby ponownie z większym jeszcze aniżeli dotychczas przekonaniem:

— Jest to ciężka sesja, ale wielka! Ma ona powziąć uchwały o olbrzymim znaczeniu. Ciężkie brzemie odpowiedzialności przygniata wszystkich członków A. C. Ale — jest to wiekopomna sesja A. C., obradująca w historycznej chwili. Dziś przedpołudniem dało się to specjalnie odczuć.

PRZY DOLEGLIWOŚCIACH ŻOŁADKOWO-KISZKOWYCH, braku apetytu, atonji kiszek, wzdęciach, zgadze, odbijaniach, ogólnym podrażnieniu, bólach głowy migrenowych, zastosowanie 1—2 szklanek naturalnej wody gorzkiej FRANCISZKA-JÓZEFA wywołuje doskonałe opróżnienie przewodu pokarmowego. Zalecana przez lekarzy.

Dziewięć petycji w sprawach palestyńskich odrzuciła Komisja Mandatowa

M. in. petycję gminy żydowskiej w Katowicach

Genewa. 29. 8. (ŻAT) Jak wynika ze sprawozdania Komisji Mandatowej, przeznaczonego dla Rady Ligi Narodów, na ostatniej swej (czwartej) sesji komisja rozpatrywała i odrzuciła dziewięć petycji odnoszących się do różnych spraw palestyńskich.

1. Petycję hr. Lamosa, prezesa komitetu katolickiego w Palermo, który domagał się ochrony praw katolików w Palestynie, odrzucono z umotywowaniem, że przedmiot petycji „jest zbyt mało uzasadniony, by skarga mogła się utrzymać”.

2. Petycję gminy żydowskiej w Katowicach przeciwko utworzeniu Rady Ustawodawczej w Palestynie Komisja Mandatowa uchyliła z zaznaczeniem, że „jest ona całkiem nieokreślona i pozbawiona uzasadnienia”.

3. Petycję Dżemal Husseini'ego w imieniu Palestyńskiego Stronnictwa Arabskiego (partia mufti'ego), występującą przeciwko mandatowi i wysuwającą roszczenia nacjonalistów arabskich, odrzucono, przy czym sprawozdawca petycji oświadczył, iż sądzi, że

„w związku z tą petycją nie zachodzi konieczność poczynienia Radzie jakichkolwiek zaleceń”.

4. Petycja Izraela Amikama (Haifa), wznawiającego żądanie w przedmiocie transmisji telegramów pisanych abecedą hebrajską, została odrzucona, przy czym sprawozdawca wyraził nadzieję, że w najbliższej przyszłości zaistnieją warunki, które umożliwią rozszerzenie wydanych już zarządzeń.

5. Petycję emira Szekib - Arslana (Genewa) protestującego przeciwko wzmożonej imigracji żydowskiej, „która stać się może przyczyną przekształcenia Palestyny w państwo żydowskie”, komisja uchyliła z umotywowaniem, że twierdzenia autora petycji są bezpodstawne w świetle oświadczenia władzy mandatowej, iż „niema kwestji utworzenia państwa żydowskiego w Palestynie”.

6. Biorąc pod uwagę zapewnienie władzy mandatowej, że zastosowana już reforma spowoduje naprawę obecnego stanu rzeczy, komisja uchyliła petycję M. E. Karwasarsky'ego (Tel - Awiw), który wyrażał się na opieszałość sądów palestyńskich w zakresie rozpatrywania spraw o spory rolne.

7. Komisja odrzuciła petycję rabina Schorra w imieniu Waad - Adat - Aszkenazim w Jerozolimie, który domagał się uznania tego ciała za niezależną gminę żydowską. Komisja nie uznała za konieczne poczynić w tej sprawie jakiegokolwiek zalecenia Radzie Ligi Narodów.

8. Powołując się na ustawę z dnia 25 lipca 1935 r., ograniczającą liczbę licencji dla lekarzy-praktyków z zagranicy, komisja uchyliła jako bezprzedmiotową petycję dr. R. Yamini'ego (sekretarza związku lekarzy w Haifie), który protestował przeciwko dopuszczaniu do praktyki lekarskiej w Palestynie zbyt wielu lekarzy z zagranicy.

9. Opierając się na oświadczeniu władzy mandatowej, komisja odrzuciła jako całkiem bezpodstawne żądanie zawarte w petycji Ali Hassana el - Yawfawl'a (Haifa), który domagał się odszkodowania za straty spowodowane rozruchami z r. 1921 i 1929.

Prywatne GIMNAZJUM

ROZBUD. CYJNE

im. Ks. Hugona Kollataja
w Krakowie, ul. Czapskich 5.
z prawami szkół państwowych

zawiadania ze egzaminów wstępnych odbędą się w dn. 1-8. IX. 1936. 6783kr

Sjoniści greccy witają króla Edwarda VIII. w Grecji

Ateny. 29. 8. (ŻAT) Z okazji przybycia do Aten króla angielskiego Edwarda VIII. federacja syjonistyczna w Grecji wystosowała do króla depezę powitalną, w której wyraża Anglii i królowi wdzięczność za popieranie syjonizmu. Depesza daje wyraz ufności syjonistów greckich, że rząd JKMOści przywróci ład i porządek w Palestynie bez uszczerbku dla Żydowskiej Siedziby Narodowej.

Pięcioletni jubileusz „Zebulun“

W ubiegłą sobotę odbył się raport wychowanków związku morskiego „Zebulun“ w Tel Awiwie z okazji 5-cioletniego jubileuszu istnienia związku. W baraku „Zebulun“ na wybrzeżu morskim, nad którym wznosiły się chorągwie (flaga żydowska była opuszczona do połowy masztu na znak żałoby) zebrało się 6 grup wychowanków „Zebulun“, razem 70 osób we wieku od 13 do 24 lat pod dowództwem kapitanów Zeew Hajam i Podoli'ego. Wśród gości znaleźli się: Wiceburmistrz Tel Awiwu J. Rokach, dr. Rabinowicz, przedstawiciel zarządu Gminy oraz reprezentanci „Hapoelu“, „Makabi“, towarzystwa okrętowego „Atid“ oraz wielu widzów.

P. E. Tuwim zagał zebrań, wspominając dzieje Związku i doniósł o proklamowaniu miesiąca „Zebulun“. Wiceburmistrz J. Rokach przemawiał imieniem samorządu telawiwskiego i komitetu morskiego. Mówca doniósł, że samorząd telawiwski przyjdzie z pomocą Związkowi.

Po wygłoszeniu przemówień odbyły się ćwiczenia 5-ciu łodzi „Zebulun“, które wywarły głębokie wrażenie.

Związek morski „Zebulun“ rozwija szeroką działalność: Założył szkołę morską w Tel Awiwie, ośrodki hachszary morskiej w Hajcie i Gdyni. Wychowankowie „Zebulun“ otrzymali pracę w charakterze marynarzy na żydowskich okrętach. „Zebulun“ ma swe oddziały w miastach Anglii, Polski i Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

W bankiecie, który odbył się w związku z 5-cioleciem założenia związku morskiego „Zebulun“ wzięło udział około 200 osób. Po przemówieniach aktorzy teatru „Ohel“ wygłosili recytacje artystyczne.

Poprawa położenia uchodźców jaffskich

W ciągu ostatnich dni, od czasu przyjęcia opieki nad uchodźcami z Jaffy w Tel Awiwie przez komitet społeczny przy Waad Leumi, poczyniono energiczne kroki celem przeniesienia uchodźców z obozów do mieszkań prywatnych. W ciągu ostatniego tygodnia opuściło obozy 45 rodzin — 200 osób.

Wynajęto również 60 pokoi w Petach Tikwie, w których znajdzie pomieszczenie 60 rodzin.

Rząd przychylił się do próby najwyższych instancji narodowych i przyznał 2.200 funtów na cele pomocy dla uchodźców i wynajęcia mieszkań prywatnych.

Toczą się nadal rokowania z rządem w sprawie wyżywienia uchodźców. Uzyskano zasadniczą zgodę rządu na udział w akcji wyżywienia uchodźców, nie ustalono natomiast dotychczas terminu, w którym rząd wypłaci zapomogi.

O pracę żydowską w Petach Tikwie

Onegdaj zebrało się około 100 osób przed budynkiem Rady kolonji w Petach Tikwie i urządziło pochód demonstracyjny przeciw żydowskim właścicielom padesów, zatrudniającym w tak ciężkiej dla jiszuwu chwili robotników arabskich. Przed domami niektórych żydowskich właścicieli padesów doszło do zaburzeń. Demonstranci domagali się energicznych usunięcia wszystkich robotników arabskich z kolonji i padesów.

Podczas odczytywania Tory w wielkiej synagodze w Petach Tikwie wygłosiło dwóch najpoważniejszych obywateli ostre przemówienia, domagając się zaprzestania pracy arabskiej w padesach kolonji, w chwili, gdy mieszkańcy Petach Tikwy pełnią straż w dzień i w nocy, broniąc kolonji przed napadami terrorystów arabskich. Przemówienia wywarły silne wrażenie na słuchaczach. Długo toczyły się burzliwe dyskusje po nabożeństwie w synagodze.

Ida Friedmann **Inż. Aleks. Koller**
Bielsko Berlin
zaślubieni
Haifa w sierpniu 1936 r.

Wielka radość w domu!

Naręście użyto do prania mydła, które usuwa rzeczywiście wszelki brud z tkaniny, a przytem jej nie niszczy. Nic więc dziwnego, że bielizna lśni czystością.

Do namoczenia
PROSZEK SCHICHTA

MYDŁO JELEŃ SCHICHT

Akcja protestacyjna żydostwa polskiego objęła cały kraj

Przebieg akcji protestacyjnej żydostwa polskiego, przeciwko terrorowi arabskiemu w Palestynie i wstrzymaniu imigracji przeszedł wszelkie, najśmielsze nawet oczekiwania.

Z raportów o akcji w całej Polsce wynika jasno, że głosy protestu i bólu żydowskiego, rozległy się w dniach protestu w najbardziej nawet zapadłych zakątkach Rzplitej. Nie było ośrodka żydowskiego w Polsce, gdzieby w dniu protestu nie dano wyrazu uczuciom nur tującym w tak ciężkiej chwili obecnej żydostwo światowe, a w szczególności jedno z największych skupień żydowskich na świecie — żydostwo polskie.

Sjonistyczny Komitet Koordynacyjny, szej reg organizacji sjonistycznych, gmina żydowska w Warszawie i instytucje żydowskie otrzymały w dniu wczorajszym tysiące listów i depeesz donoszących o protestacyjnych zebnaniach i o imponującym ich przebiegu.

Najbardziej wzruszające są relacje o akcji protestacyjnej w miejscowościach, w których wobec nikłej ilości mieszkających tam Żydów nie można było zwołać zebrania protestacyjnego. Poradzono sobie w ten sposób, że w jednej z większych miejscowości w danej okolicy, urządzono zebranie przedstawicieli kilku gmin żydowskich.

Sesja rady WIZO w Zurychu

Zurych. 28. 9. (ŻAT) W Zurychu otwarta została sesja rady (council) WIZO. W sesji uczestniczą członkinie rady z 16 krajów, pozatem wszystkie członkinie egzekutywy światowej organizacji Wizo. Otwierając sesję, p. Vromen Snapper (Holandia), wskazała na doniosłe zadania Wizo w obecnym krytycznym okresie dla Palestyny. Sesja uczciła pamięć Nahuma Sokołowa i ofiar teroru arabskiego w Palestynie. Referat o przyszłych wytycznych pracy Wizo wygłosiła przewodnicząca rady pani Rebeka Sieff (Londyn), która omówiła m. in.: konieczność przeniesienia do Palestyny egzekutywy londyńskiej Wizo. O pracy w Palestynie referowała przewodnicząca centrali palestyńskiej pani Hadasa Samuel. Referat o działalności egzekutywy Wizo w Londynie i Jerozolimie wygłosiła p. dr. Wiera Weizmann.

Kongres „Stronnictwa żydowskiego“ w republice czechosłowackiej

Praga. 29. 8. (ŻAT) W Cieplicach odbyła się przy licznych udziałach delegatów całego kraju konferencja „Stronnictwa Żydowskiego“ Republiki czechosłowackiej. Po obszernych referatach posła dra Angelo Goldsteina oraz wice-prezesa stronnictwa dra Wiewnera o przebiegu i wynikach żydowskiego kongresu światowego jednomyślnie uchwalono no solidaryzować się z uchwałami kongresu i zgłosić akces do protestu w sprawie niedostatecznej ochrony Żydów w Palestynie.

Kongres wysłuchał też sprawozdań poszczególnych kierownictw okręgowych, które przyjęto do wiadomości. Kierownictwu partyjnemu oraz posłom doktorowi Goldsteinowi i dr Kugelowi wyrażono zaufanie. Stwierdzono znaczne postępy w akcji politycznej stronnictwa oraz w działalności organizacyjnej. Konferencja wypowiedziała się za kontynuowaniem dotychczasowej linii politycznej w obronie demokracji w państwie czechosłowackim.

Kongres wystosował depesze powitalne do prezydenta Massaryka, prezydenta Benesza i premiera dr. Hodży.

Zawiadamia się P. T. interesowanych, że nauka na **Prywatnych Dokszałcających Kursach**

„WIEDZA“

Kraków, ul. Pierackiego 14

rozpoczyna się we czwartek 3 września br. o godz. 3-ciej popoł.

Żydzi polscy i niemieccy wśród uchodźców z hiszpańskiego Maroka

Casablanca. 29. 8. (ŻAT) Duński statek „Sawa“ przywiózł do portu Casablanca większą liczbę żydowskich uchodźców niemieckich i polskich obywateli, których okręt zabrał z wysp kanaryjskich, gdzie władze powstańcze nie pozwoliły im lądować. Uchodźcy żydowscy potwierdzają wiadomość, że ludność żydowską w Maroku hiszpańskim zmuszono do wypłacenia znacznych funduszy na rzecz powstańców. Okręt „Sawa“ odpłynął do Melilla, aby zabrać jeszcze jedną grupę uchodźców.

Ostatnie dwie wycieczki autokarowe do JUGOSŁAWJI

15. IX. do 9. X. 11. X. do 25. X. 1936

KURACJA WINOGRONAWA!

16 dni pobytu nad morzem! Pobyt we Wiedniu i Budapeszcie po 3 dni!

Możliwość zwiedzenia Wenecji i Abbazji!

Cena od Zł. 295.-

P. B. P. „ARGOS” Kraków, Szczepańska 7 — tel. 159-9

Sensacyjny wywiad z Trockim

„To był krzyk rozpaczony umęczonych ludzi”

Stalin wyzywa się niewygodnych konkurentów

W związku z wielkim procesem politycznym w Moskwie, który zakończył się straceniem 16 oskarżonych, — przedstawiciel popularnego dziennika norweskiego „Dagbladet” uzyskał wywiad z Trockim przebywającym, jak wiadomo, w stolicy Norwegji, w Oslo. Dziennikarz opisuje, że zastał Trockiego w stanie wielkiego zdenerwowania i podniecenia.

CHRONOLOGJA

— Pan przyszedł do mnie w sprawie procesu moskiewskiego — zaczął mówić Trocki, nim jeszcze zadano mu pierwsze pytanie. Chętnie pomówię na temat tej tragedji, jaka stała się w Moskwie. W wyjaśnieniach których chcę udzielić, chronologia odgrywa wielką rolę i dlatego proszę uważać na daty. GPU może jest dobrze wyszkolone w inscenizowaniu procesów politycznych, ale nie orientuje się zupełnie w chronologii.

W lutym 1929 roku przyjechałem do Turcji. 4 marca tegoż roku opublikowałem w paryskim „Intransigeant” artykuł, w którym twierdziłem, że sytuacja Stalina jest tego rodzaju, że będzie on musiał inscenizować szereg zamachów, by pozbyć się ludzi, mających odwagę walczyć o właściwy rozwój stosunków w Rosji Sowieckiej. I w artykule tym podkreśliłem, że wyłowi on w ten sposób wszystkich wodzów bolszewickich, którzy nie chcą być zależni od niego, inspirując im zamachy terrorystyczne, zamachy stanu i td.

KTO ZABIŁ KIROWA

Ale przecież nie z wszystkimi można było sobie tak łatwo poradzić, jak ze mną. Mnie zdano wytransportować z granic Rosji przy pomocy prowokacji, inni już byli ostrożni i nie pozwolili na to. Poza tym leaderzy opozycji w łonie partji komunistycznej byli ludźmi o zbyt głośnych nazwiskach i zbyt wielkich zasługach dla ruchu. Stalin musiał więc początkowo zniszczyć aureolę sławy, która ich otaczała, skompromitować ich, by później móc rozpocząć organizację komedji, która usunęłaby w Rosji od władzy wszystkich starych bolszewików wpływowego ludzi, którzy mogliby kiedyś, wczesniej czy później, stać się dla niego zbyt groźnymi konkurentami. Miała się rozpocząć seria zamachów. Pierwszy zamach dokonany był na Kirowa w grudniu 1934 roku. Miałem osobiście wrażenie, że jest to bądź akt zemsty osobistej, bądź też morderstwo na tle zazdrości. A tymczasem w dwa tygodnie później rząd sowiecki opublikował, że zabójstwo jest dziełem „białych” terrorystów, którzy przedostali się na terytorjum sowieckie przez rumuńską granicę. Upięknili jeszcze dwa tygodnie, i rząd sowiecki ogłosił, że zabójstwa dokonał Nikolajew, członek t. zw. „opozycji leningradzkiej”.

Opozycja leningradzka? Tak, istotnie, taka organizacja istniała, ale w roku 1926, nie w roku 1934. Już nawet w roku 1928 takiej grupy wogóle nie było. Znów minęły dwa tygodnie i nagle przyczepiono nazwisko Zinowjewa do tego zabójstwa. Prawdą jest, że w roku 1926 Zinowjew pracował wraz ze mną w opozycji w łonie samej partji. Ale w roku 1928, zarówno on, jak i Kamieniew, skapitulowali przed Stalinem. I od tej pory, stwierdzam kategorycznie, cała grupa opozycyjna uważała ich za zdrajców.

Prowadzono z nimi walkę — świadczą o tym paryskie biuletyny opozycji. Nie dopuszczono

by ich nigdy do współpracy. I nagle te nazwiska znajdują się w spisie osób, pociągniętych do odpowiedzialności za zabójstwo Kirowa.

REWIZJA U TROCKIEGO

Na tem nie koniec. Trzeba przy okazji zlikwidować ostatecznie poruchunki ze mną. I nagle wypływa moje nazwisko. Podkreśliłem, że to się stało nieoczekiwanie, gdyż proszę sobie przypomnieć, że gdy przygotowywano ten wielki proces, moje nazwisko nie było wogóle wymieniane, ani w sowieckich, ani w zagranicznych dziennikach. Do ostatniej chwili przed procesem o mnie się nie mówiło. I cóż się dzieje? Bezpośrednio przed procesem zjawia się w moim mieszkaniu kilku młodzieńców. Twierdzą, że są policjantami i że mają polecenie przeprowadzenia rewizji. Córka właściciela mieszkania nie chce ich wpuścić, żądając dokumentów.

Następuje zamieszanie. Biegnie ona do telefonu, by zapytać policję, co to znaczy i wtedy pseudo-policjanci znikają. Wiadomo w jakim celu byli u mnie. Chcieli wykraść moją korespondencję, by stwierdzić mój udział w spisku terrorystów.

G. P. U. MACZAŁO PALCE W SPISKU NA KIROWA.

Czyż nie jest to nonsensem imputowanie mi należenia do jakiegokolwiek spisku? Już blisko 40 lat walczyłem z terorem indywidualem, stale piszę na temat.

A proces „kirowski” w ubiegłym roku czyż nie była to mistyfikacja? Naczelnik leningradzkiego GPU Miedwied został wkrótce aresztowany i przyznał się, że wiedział o przygotowanym zamachu i nie zapobiegł mu. Skazano Miedwieda na trzy lata więzienia. Próbował on popełnić samobójstwo. Znałem Miedwieda bardzo dobrze. Ten człowiek był oddany na śmierć i

życie Stalinowi. I on nie doniósłby, gdyby wiedział o mających nastąpić zamachach? A sam zabójca Nikolajew, czy nie był przypadkiem agentem GPU? Bo jakżeż mógłby przeniknąć do gabinetu tak wysokiego dostojnika, jakim był Kirow?

W czasie mego pobytu w Norwegji nie widziałem i nie przyjmowałem u siebie nikogo, kto pozostawałby w jakichkolwiek stosunkach z Z.S.R.R. Nie korespondowałem z nikim, kto znajdował się w ZSRR, ani bezpośrednio ani pośrednio. Do roku 1934 korespondowałem z jednym z moich synów, profesorem szkoły technicznej. Ale od dwóch lat nie utrzymuję z nim żadnego kontaktu. Z dzienników dowiedziałem się, że zesłano go na Syberję, chociaż nigdy nie zajmował się polityką. Mój starszy syn poszedł ze mną na wygnanie. Znajduje się teraz we Francji, dopiero co ukończył Sorbonę, polityką się nie zajmuje. A mimo to i jego przyczepiono do procesu.

Dziennikarz, przeprowadzający wywiad, zapytał, co Trocki sądzi o przyznaniu się do winy Zinowjewa i Kamieniewa, rzucaniu na siebie i na niego tak ciężkich oskarżeń.

ZMALTRETOWANI LUDZIE

O tem możnaby wiele mówić i wiele się domyślać. Aczkolwiek uważałem Zinowjewa i Kamieniewa za swych przeciwników politycznych od roku 1928, to jednak sądzę, że ci ludzie nigdy nie zeszliby poniżej godności ludzkiej. Jestem przekonany, że ich przyznanie, ich samooskarżenie, samooplwanie — to był krzyk rozpaczony umęczonych zmaltretowanych ludzi.

Ci ludzie cierpieli bardzo wiele w ostatnich latach, prześladowano ich, gnębiono, szcztano. Ostatnio trzymano ich w więzieniu. Myślę, że doprowadzono ich do takiego stanu, że gotowi byli powiedzieć wszystko i oskarżyć bodaj cały świat, byle tylko pozostawiono ich w spokoju. Jestem przekonany, że obiecano im ulaskawienie i całkowitą wolność za to, co zrobili. Opis ich wyglądu na rozprawie, jaki przeczytałem w jednym z dzienników zagranicznych, umacnia mnie w przekonaniu, że ludzie ci przeszli tortury. Ale nie dotrzymano słowa, nie ulaskawiono ich. To byłoby zbyt niebezpieczne, gdyby ci ludzie mogli powiedzieć kiedyś, że odegrali komedję. Nie mam żalu do nich za to, co powiedzieli na rozprawie. Nie chcę ich sądzić, nie wiedząc dokładnie, a tylko domyślając się, w jaki sposób zostali do tego zmuszeni. A czy wskazanie przez nich szeregu innych wybitnych działaczy partyjnych nie jest potwierdzeniem moich słów, wypowiedzianych w roku 1929, że Stalin chce się pozbyć wszystkich, którzy posiadają choć odrobinę popularności, chce zostać sam u szczytu władzy? W najbliższych dniach opublikuję dokumenty, które dowodnią niezbicie, że jeśli została dokonana zbrodnia, to nie przezemnie, lecz przez Stalina.

Trocki był blady i trząsł się, gdy żegnał się z dziennikarzem, po złożeniu tych oświadczeń.

CAFE CYGANERJA

MELODY MAKERS

zawiadamia, że z dniem 1 września br. rozpoczyna swe występy po raz pierwszy w Krakowie fenomenalna orkiestra jazzowa

kłóra swą rewelacyjną grą i niezwykłym humorem oczaruje Kraków. — W niedzielę, dn. 30. bm. Benefis orkiestry „SZAL” połączony z licznymi konkursami. — Moc pięknych nagród. — Początek o godz. 10 wieczór.

Oslo 77.55 Kopenhaga 68.90 Białogród 7 Atenu 2.90 Konstantynopol 2.45 Bukareszt 2.50

Tendencja ujednolita.

POŻYCZKI POLSKIE W NOWYM JORKU

Nowy Jork, 28. 8. Kursy otwarcia: Dillonowska 49 Stabilizacyjna 66.375 Dolarowa 48.50 Warszawska 41.75 Śląska 41.75. Kursy zamknięcia: Dillonowska 50 Stabilizacyjna 69 Dolarowa 50.75 Warszawska 42 Śląska 43.

Tendencja mocniejsza.

—000—

Rosyjska pożyczka wewnętrzna

Według ostatnich obliczeń nowa sowiecka pożyczka wewnętrzna wyłożona przez rząd sowiecki do subskrypcji z dniem 2 lipca rb. przyniosła do połowy sierpnia rb. 4.801.223 tys. rubli, czyli przekroczyła sumę preliminowaną o przeszło 800 milj. rubli.

POZNANSKA GIEŁDA ZBOŻY

Poznań, 29. 8. Żyto zdrowe suche, usposobienie spokojne. Pszenica usposobienie spokojne. Jęczmiona drogie, przemiatowe usposobienie staższe. Reszta bez zmiany. Ogólne usposobienie spokojne. Ogólny obrót w tonnach: 3,027.2, w tem żyta 955 pszenicy 426, jęczmienia 728, owsa 90.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 29. 8. Giełda nieczynna.

GIEŁDA ZURYCHSKA

Zurych, 29. 8. Kursy zamknięcia: Dewizy: Paryż 20.20 Londyn 15.43½ Nowy Jork 3.06¼ Bruksela 51.80 Medjolan 24.15 Amsterdam 208.32½ Berlin 123.32½ Sztokholm 79.60

NAUKA * LITERATURA * SZTUKA

Dawid Szymonowicz --

piewca współczesnej Palestyny
(1886-1936)

Dawid Szymonowicz wywodzi się z tych warstw społecznych żydostwa wschodnio-europejskiego, które wydały najświetniejszych poetów nowoczesnych w literaturze hebrajskiej, najcięższe głowy i pióra, duchowych przywódców współczesnej generacji. Kolebka jego stała w najgęstszym skupieniu twórczych mas żydowskich za kordonem Rosji carskiej. Masy te pod nahajką urzędników carskich prowadziły intensywny żywot duchowy mimo ogólnej nędzy i ciemnoty. Krzewiła się kultura, pochodnia oświecenia gorzała na niebie, otulającym błotniste miłośnicy żydowskie, na wschodzie płonąła jutrznia Odrodzenia, wśród ciemniących mas rosyjskich budził się powoli duch buntu, który wybuchł krwawym płomieniem w rewolucyjnym roku 1905. W organizmie olbrzymiego uspiętego kolosa rosyjskiego tłoczyły się podziemne siły, wulkaniczne ognie wstrząsały nim, groziły wybuchem. Młodzież żydowska, aczkolwiek stłoczona w „strefie osiedleńczej“ chwyciła jak seismograf każde podziemne wstrząśnienie, spodziewając się wyzwolenia żydostwa wraz ze świtającą swobodą ludu rosyjskiego. Młodzież żydowska żyła Puszkinem, Lermontowem, Tołstojem, Dostojewskim, przejęła się ideami rosyjskiego patriotyzmu i u wielu, bardzo wielu pisarzy hebrajskich teraźniejszego okresu dźwięczy jeszcze nuta młodzieńczych przeżyć i wpływów.

Szymonowicz, spowinowacany z rodzinami rabinackimi, wychowany w atmosferze nawskroś żydowskiej, zalany falami żydowskiego stylu życia, na pograniczu między średniowieczem a modernizmem nowożytności nie uszedł losu swych współczesnych choć cokolwiek starszych — Szaloma Alejchema, Friszmana, Fajerberga, Bialika, Achad-Haama, i znalazł się z „rozdartym sercem“ w wirach życia umysłowego, nurtujących nowoczesną elitę żydowską. Współczesne nastroje zrodziły w nim *duch buntu*, żyjący w nim po dzień dzisiejszy, owionęły go *bajronizmem* w wydaniu romantyków rosyjskich, wszczepiły weń *umilowanie Syonu* i przymożne pragnienie swobody, a subtelna, liryzmem bólu stygmatyzowana dusza młodzieńcza szarpana była na wsze strony, szukając ulgi i pociechy w twórczym słowie poety. Z *Bobrojska* w gubernji mińskiej szły tęsknoty młodzieńcze, zdobne w drogie klejnoty szczerzej poezji pod znaczkami nikolajskim do redakcyj hebrajskich czasopism, do rąk sławę opromienionych literatów żydowskich. Wiersze piętnastoletniego poety znalazły godne miejsce na łamach czasopism hebrajskich, wywołując zachwyt i spełnione nadzieje na przyszłość. Pulsuje w nich młodzieńcza krew, w kryształ ścinają się lotne uczucia, mieni się barwami krajobraz rosyjski, step, śniegi, niebotyczne góry, a myśl unosi się daleko ku jaskrawym barwom i blaskom krajobrazu palestyńskiego.

I znów typowy los inteligenta z pierwszego dziesiątka XX wieku. Samouk, eksternista, egzamin dojrzałości, i wędrownik po świecie. Fale Morza Śródziemnego wyrzucają Szymonowicza na brzeg *pustkowiec* *) palestyńskiego. Jest to okres zaczątków pracy odbudowawczej. Poeta pracuje w Palestynie jako szomer i robotnik, wchłania w siebie czar krajobrazu ojczyzny, transponując go na słowa pieśni. Żądza wiedzy wiedzie go do gmachów uniwersyteckich w Niemczech, wojna światowa spycha go w niwny Rosji, a gdy zewsząd płoną ognie rewolucji bolszewickiej, udaje mu się ponownie odezwać ożywcem powietrzem Palestyny. Cztery lata spędza w Rechobot, bystro obserwuje i głęboko przeżywa cud odrodzenia, stając się błogosławionym piewca nowego życia palestyńskiego.

Żyje w nim rozbudzony *duch buntu*. Bunt przeciw cierpieniom ludzkim, przeciw niesprawiedliwości, gnębieniu i torturowaniu nędznej kreatury ludzkiej. Szymonowicz powstaje przeciw najwyższej sile natury, przeciw Stwórcy. W poemacie „*Zona Hioba*“ wznosi pięć przeciw najwyższej Sprawiedliwości, której niesprawiedliwość zarzuca Hiob, odwieczny cierpiennik godzi się z Bogiem, gdy otrzymuje w nagrodę swe trzody, bogactwa i potomstwo. Żona Hioba nie może pogodzić się z Bogiem, który odebrał jej synów i córki. Stała się jej największą krzywdą ludzka, największe uczucia matczyne zostały sponiewierane. Nie, ona nie może zapomnieć, pogodzić się, ścierpieć odwiecznej krzywdy. Idzie na pustynię, by poraził ją grom Krzywdziciela, by spalił ją promień Niesprawiedliwości. Ustami milczącej dotychczas żony Hioba, nieszczęsnej istoty o skamieniałym bólu niezrozumienia przemówił poeta-buntownik, wielki liryczny i duszy wrażliwej, szarpanej tysięcznymi wątpliwościami.

Liryzm Szymonowicza rozlewa się szeroką strugą, noszącą na swych falach perlistą pianę romantyzmu bajronowskiego, pociąg do wędrowek Childe Harolda. Wędrowniki *) znalazły wyraz w natchnionych wierszach, w pięknych opisach przyrody zwłaszcza palestyńskiej. Jak długo nie zarzucił kotwicy na wybrzeżu palestyńskim, tułał się okręt po obcych morzach. Pędził go niepokój, brak zakorzenienia i nie dziwnego, że tak głębokim kirem smutku otulona była lutnia poety. Także jego pieśni miłosne są smętne, ciche nawet pokorne, chociaż i czasem wyrwie się mu okrzyk namiętności. Niesłusznie zarzuca mu *Klausner* realizm a nawet naturalizm w jego nielicznych pieśniach miłosnych. Są one subtelne i smętne i rozczulone. W wielu sercach żydowskich rozbudziły echo głębokiego zrozumienia, aczkolwiek tak są odmienne od namiętnych pieśni Szneura i zdrowych, zamasztych poezji *Czernichowskiego*.

Ale najpiękniejsze są pieśni miłosne Szymonowicza do najwznioślejszego obiektu uwielbienia poety — do Palestyny. Szymonowicz jest jedynym poetą, który z takim artystycznym formułą życie palestyńskie, wykuwa w rozlewnych wierszach pejzaż palestyński, w mig podchwytuje i utrwala wszelkie przejawy życia odradzającego się Palestyny. W swych sielankach, okraszonych promiennym humorem rysuje krajobraz, szkicuje postacie, typy, wyraża prądy, nurtujące Palestynę, tworzy prawdziwy obraz życia. Koloniści, nie uznający pracy żydowskiej, dzieci kolonistów, próżni i powierzchowne, chałcym z wszystkich krajów świata, Jemenici, przywódcy jaszuru — oto osoby, występujące w jego sielankach; problemy pracy żydowskiej, odbudowy ojczyzny, tarcia frakcyjne — wszystko co składa się na pełny obraz rzeczywistości

*) Mijam le'Jam i inne.

Kronika literacka

MORRIS SCHWARZ WYSTAWI NOWE SZTUKI ASZA, FLEGA I TOLLERA. Żydowska prasa amerykańska donosi, że Morris Schwarz, który jak wiadomo będzie w Nowym Jorku prowadził znów teatr dramatyczny, przybywa do Ameryki z nowymi utworami Szaloma Asza, Edmunda Flega i Ernesta Tollera.

ZESPÓŁ MORRISA SCHWARZA WE LWOWIE. W tych dniach rozpoczął zespół Morrisa Schwarza gościnne występy we Lwowie. Pierwszą premierą jest sztuka Gordina „Bóg, człowiek i szatan“ z Sambergiem w głównej roli.

Dr. WEICHERT REŻYSEROWAĆ BĘDZIE W NOWYM JORKU. Obok teatru Morrisa Schwarza czynny będzie w Nowym Jorku drugi teatr dramatyczny z Józefem Bulowem na czele. Pierwszą pre-

palestyńskiej — oto zagadnienia myślowe sielank Szymonowicza; satyra na niektóre niezdrowe objawy rzeczywistości palestyńskiej; humor, rozsloneczniający całość — stanowią główne elementy piękna, powagi i wzniosłości sielank. „*Bajaar be'Chedera*“, „*Jowel ha'Eglonim*“ i wiele innych sielank pozostanie na wieki w skarbcu literatury nowohebrajskiej. Znajdźmy w nich wiele wzniosłych myśli mimo prostoty słów, wiele symbolów i drogowskazów, — znajdziemy w nich całe święte bohaterstw skromnych pracowników, wykuwających żyłastymi dłońmi i opracowanem całym los całego narodu na długie stulecia. Gdy Szymonowicz — to poeta Palestyny pracującej, odbudowującej się, twórczej, w którą wnikał tak głęboko jak nikt inny. Szymonowicz rzuca hasło pracy, dumnej twórczości, mimo nieprzewycięzonej przeszłości. Po wypadkach majowych z roku 1921, po tragicznej śmierci Brennera, którego uwielbiał, woła: „Nie płacz, nie oplakuj — pracuj, pracuj!“ Nie kobiecie poświęcił Szymonowicz swą najgłębszą, najbardziej rozczulającą pieśń miłosną. Jego najintymniejszą, najgorętszą jest miłość do ojczyzny. Cała twórczość Szymonowicza — to najwznioślejsza pieśń miłosna do Palestyny.

Szymonowicz pisał poematy dramatyczne, poezje liryczne, sielanki o zacięciu epickim, satyry, przypowieści, *essaye* filozoficzne — utwory, zajmujące 6 grubych tomów, które od 1925 roku ukazują się w Palestynie, — a we wszystkich płonie żywa iskra nieprzeciętnego talentu i artyzmu. Wpływy oczywiście są — Lermontow, Puszkim w okresie młodzieńczym; Czernichowski — ojciec sielanki hebrajskiej — w okresie palestyńskim. Ale wpływy te nie odgrywają poważniejszej roli. Szymonowicz jest jedyny, oryginalny w plastyce obrazów palestyńskich i nastrojów życia w ojczyźnie.

Wersyfikacja Szymonowicza jest bogata i śmiała. W sielankach dominuje antyczny heksametr i biały wiersz. Formy metryczne liryczne o szerokiej rozpiętości równej rozległej skali uczuć poety — od pokory do luzniestwa. Rymy klasyczne, tylko gdzieniegdzie zadźwięczy nowoczesny asonans. Zwrotki jakby ulane ze złota od włoskiego renesansu aż po nowoczesne strofy. Słowem, technika poetycka na wyżynach artyzmu.

Szymonowicz tłumaczył wiele z literatur obcych, głównie z rosyjskiej i niemieckiej. Lermontowa (Bohater współczesny), Heinego (Harzreise), Hauptmanna (Die versunkene Glocke — dotychczas niewydane) i in. Hebrajska literatura tłumaczeniowa zawdzięcza mu wiele. I tu bowiem osiągnął Szymonowicz wyżyny artyzmu.

Szymonowicz jest profesorem w gimnazjum „Herzlijah“ w Tel Awiwie. Wychowuje młode pokolenie żydowskie w Palestynie. Ale raczej nazwać go można wychowawcą całego narodu żydowskiego, poetą rzeczywistości palestyńskiej.

Fantazja twórcza i prawda rzeczywistości, nie zawodny pędzel i spostrzegawcze oko, głębokie umilowanie Palestyny i jej krajobrazu, bystra myśl i gorące serce — oto marmurowe kolumny, na których opiera się błogosławiona twórczość piewcy współczesnej Palestyny.

F. SCHLANG.

mjera będzie „Symcho Plachte“ sztuka Pregera, którą jak wiadomo wystawił w Warszawie w ubiegłym sezonie dr. Michał Weichert. Bulow zaprosił Weicherta, by w jego teatrze wyreżyserował również tę samą sztukę. Weichert wyjeżdża specjalnie w tym celu do Nowego Jorku.

H. LEIWIK NA KONGRESIE PENCLUBÓW W BUENOS AIRES. Znakomity pisarz żydowski H. Leiwik wyjechał już z Nowego Jorku na Kongres Pen - Klubów w Buenos Aires. Na bankiecie urządzonym na jego cześć oświadczył Leiwik, że wystąpi na kongresie z gorącym apelem pod adresem literatów polskich, by stanęli w obronie kultury w którą godzi zoologiczny antysemityzm endecki. Leiwik zabawi w Ameryce Południowej kilka miesięcy.

P. OLGA RABINOWICZ, WDOVA PO SZOLEMIE ALEJCHEMIE WYJECHAŁA DO MOSKWY. Wdowa po niesmiertelnym humorystyce żydowskim

*) Jeszimon, zbiór pieśni o Palestynie (1911).

Dyrektor Frycz rozpoczyna nową kampanię teatralną

Kraków nie ma powodu wstydzić się ubiegłego sezonu teatralnego

Rozmowa z dyr. Karolem Fryczem

Muszę zacząć od komplementu: P. dyr. Frycz jest nader miłym causeurem. Człowiek ten o dużej kulturze, doskonały znawca nie tylko teatru europejskiego, przeplata swą rozmowę niezwykle interesującymi dygresjami ze swych podróży po szerokim świecie, a o każdej prawie sztuce i o każdym większym aktorze, nie tylko polskim, ma tyle ciekawego do powiedzenia, że wprost żalować wypada, że tego wszystkiego nie pisze. Wyobrażam sobie np., jaką rewelacją stałyby się jego wspomnienia z okresu Młodej Polski, albo opowieść o „Zielonym baloniku“. Narazie jednak nie zanoszę się wcale na to, bo p. Frycz ma tyle pracy, że doprawdy dziwić się można, że jeden człowiek potrafi jej poddać. Jest najmłodszym dyrektorem, bo dopiero drugi rok prowadzi nasz teatr miejski, ale Kraków już wie, że nie jest to dyrektor malowany, dyrektor od reprezentacji, lecz troskliwy ojciec teatru, dbający o każdy szczegół.

Zacząłem rozmowę od pytania następującego: — Czy Pan Dyrektor zadowolony jest z ubiegłego sezonu i jakie Pan Dyrektor wyciągnął dla siebie konsekwencje?

— Naogół wzięwszy — odpowiedział mi p. Frycz — jestem wcale zadowolony. Teatr wydobyl gaze w 100 procentach dla aktorów. Jak panu wiadomo, nie gwarantujemy aktorom całej gaży i dlatego prześladowała mnie jak zmora obawa, że staniemy w środku sezonu i wypłacimy aktorom tylko połowę gaży. Uważam ten system za bardzo niebezpieczny, bo nad działalnością artystyczną naszego teatru nachyla się wciąż, jak widmo upiorne, możliwość załamania się kasowego. Nie poruszałem się wprawdzie po linii kompromisu i nie wystawiałem sztuk wyłącznie tylko pod aspektem kasowym, ale przyznaję się, że mnie trapiła mocno ta zmora. Jeden tylko uczyniłem wyjątek — wystawiłem „Muzykę na ulicy“ wyłącznie tylko dla kasy. Nie paliłem się do tej komedji muzycznej, ale sztuka ta miała olbrzymie powodzenie w Warszawie, dlatego wystawiłem ją w Krakowie. Przekonałem się, że równem, a może nawet większym powodzeniem cieszyła się „Candida“ Shaw'a. Widzi pan, naszej publiczności krakowskiej mierzyć nie można miarą warszawską, albo jakiegokolwiek innej publiczności teatralnej.

Obcych sztuk wystawiliśmy w ubiegłym sezonie 19, sztuk polskich 13, a z tych 4 sztuki polskie nigdzie nie grane. Największym powodzeniem cieszyła się „Rozkoszna dziewczyna“, ale zaraz po niej idą „Rozbitki“ Blażńskiego, „Dożywocie“ Fredry, a potem wznowienie „Krakowiaczy i Górale“ i Nowaczyńskiego „Wielki Fryderyk“. Poza tem oczywiście — „Chimery“, które jednak powodzenie swe zawdzięczają olbrzymiej popularności Zygmunta Nowakowskiego. Ta statystyka chyba sama za siebie mówi, a najlepszym dowodem dojrzało-

ści publiczności krakowskiej jest powodzenie „Nocy listopadowej“. Trudno doprawdy prowadzić teatr dla wszystkich warstw społeczeństwa, ale zdaje mi się, że jakoś wybrnąłem zwycięsko z tych wszystkich trudności.

— A jakie wnioski Pan Dyrektor wyciąga z ubiegłej kampanji teatralnej?

— Dajcie mi zespół, a dam wam teatr naprawdę dobry. Za czasów Solskiego zespół naszego Teatru Miejskiego składał się z 60 osób, gdy potem, za czasów Kotarbińskiego zespołu ten spadł do 45 osób, ogarnęło wszystkich przeżalenie, a ja teraz muszę prowadzić teatr, mając 34 osoby w zespole, podczas gdy za Nowakowskiego było jeszcze 48 osób. Największe więc uznanie należy się przedewszystkiem artystom, którzy pracowali naprawdę z prawdziwym poświęceniem. Niema chyba drugiego zespołu, któryby w takich warunkach tyle zdziałał. Przez dzień próby, a potem przedstawienie, a po przedstawieniu znowu próby — tego — na dłuższą metę żaden aktor nie wytrzyma. Szczerze więc wdzięczny jestem zespołowi, który nie okazał zmęczenia i mimo przeciążenia pracą żadnej sztuki „nie położył“. Drugą zaś rzeczą, która jest bezwzględnie szkodliwa, jest właśnie metoda gwarantowania aktorom tylko połowy gaży. Należałoby jak najprędzej zerwać z tą metodą, bo aktor nie może pracować, nie mogąc ułożyć sobie budżetu normalnego. Reasumując, mogę stwierdzić, że Kraków nie ma powodów wstydzić się sezonu ubiegłego.

— A jaki był stosunek prasy do teatru?

— Prasa krakowska była bardzo życzliwa i stale okazywała duże zrozumienie dla tych trudności, z jakimi walczyć musi teatr jak nasz miejski. Wie pan — przeglądałem recenzje z lat ubiegłych, sięgnąłem nawet po okres Pawlikowskiego, kiedy to Kraków miał najlepszych aktorów i skonstatowałem, że prasa wówczas nie była tak życzliwa, tak sprawiedliwa i tak obiektywna, jak prasa nasza. Prasa może być wogóle dla dyrektora teatru niesłychanie ważna. Reżyser nie zawsze może aktorom narzucić swą wolę, dlatego prasa jest nie raz konieczną korekturą mimowolnych błędów.

— A jakie plany na przyszłość ma Pan Dyrektor?

— Sezon nowy rozpocznie się w październiku a rozpoczniemy go „Mrówkami“ Pawlikowskiej i wznowieniem dawno już w Krakowie nie granego dramatu szekspirowskiego „Romeo i Julia“. Ujęcie tego dramatu będzie inne, bardziej skondensowane i bardziej dostosowane do wrażliwości widza współczesnego. Szukam teraz tylko Julii. Mogę wprawdzie panu zdradzić, jakiej aktorce zamierzam powierzyć tę rolę, ale proszę pana o dyskrecję. (Jestem więc dyskretny i zdradzić tylko mogę, że rolę Romea najprawdopodobniej zagra p. Kaliszewski). Z wielkiego repertuaru mam zamiar wystawić „Bo-

lesława Śmiałego“ Wypiańskiego, „Beatrix Cenci“ z Wysocką i „Balladę“ Słowackiego. Rozumie się, że wystawię jeszcze Frednę, ale szukam Fredry tak już nieogranego. Wie pan, klasyczne utwory Fredry jak „Dożywocie“ i „Zemsta“ nie tylko wymagają stylu fredrowskiego, na który trudno się zdobyć naszemu teatrowi, pracującemu w takich warunkach, ale i to przedewszystkiem, wspaniałych aktorów. Mam dalej zamiar wystawić „Głupiego Jakuba“ Rittnera z Junoszą-Stępowskim. Myślę też o wystawieniu Zapolskiej, ale jeszcze nie zdecydowałem się, który utwór jej wystawić. Z dalszych utworów polskich wymienić mogę farzę Czajkowskiego pt. „Ciepło rodzinne“, „Walc prowincjonalny“ Świętopelka-Karpińskiego, „Oleandry“ Turskiego i „Jaskółki z Wieży Marjańskiej“ Krumłowskiego. Kilku aktorów polskich przyrzekło wykończyć swe sztuki, czego z tęsknotą wyczekuję. Zalewa nas istna powódź grafomanji, a polskich sztuk wartościowych jest bardzo mało. Niech mi pan werzy, że jest to prawdziwa udręka dyrektora teatru polskiego, który czyta wszystkie sztuki nadesłane przez autorów polskich i chciałby z nich wyłowić coś wartościowego. Zapomniałem jeszcze wymienić „Tajnego agenta“ Conrada Korzeniowskiego, który to utwór również zaliczam do repertuaru polskiego.

— A jaki będzie repertuar zagraniczny? Czy dostaniemy nowego jakiegoś Shaw'a?

— Shaw'a chcę godnie uczcić z okazji jego 80-lecia dlatego wystawię jego dwie lub trzy sztuki. Myślę o „Miljonerce“ z Jaroszewską w roli głównej. W planie mam też „Nową umowę małżeńską“ oraz „Profesję Pani Warrens“ z p. Wernicz w roli głównej. Projektuję dalej wystawić „Pawła wśród Żydów“ Franciszka Werfla w pańskim tłumaczeniu, „Sen wujaszka“ Dostojewskiego, „Nie będzie wojny trojańskiej“ Giraudoux (o ile, rozumie się, Lechoń dokończy przekład), „Wielką miłość“ Molnara, „Handlarzy sławy“ Pagnola „Czerwone i czarne“ Stendhala i kilka nowych utworów autorów francuskich, angielskich, włoskich, węgierskich i rumuńskich. Oto mniej więcej mój nowy plan pracy na przyszły sezon. Zaznaczam jednak, że niespodzianki nie są wykluczone. Jeśli w teatrach europejskich ukaże się jakaś fascynująca nowość, postaram się zaznajomić z nią Kraków.

— A z młodej awangardy polskiej?

— Nie cofam się przed nowinkami, ale to, co nam awangarda ofiarować może, nie jest ani dojrzałe, ani zbyt zachęcające. Awangardziści nie liczą się przeważnie z warunkami sceny i dlatego scena nie może się liczyć z nimi. Mogę jednak panu tyle tylko oświadczyć: niech mi awangarda da utwór, którybym mógł wystawić, a uczynię wszystko, by utwór ten ujrzał przyświatło „światła kinematów teatralnych“. O awangardzie mogę to powiedzieć, co powiedziałem przedtem o twórczości polskiej: czekam z tęsknotą na coś mocnego i naprawdę dobrego.

— A czy w zespole zaszyły jakieś zmiany?

— Naogół zespół pozostał ten sam. Odeszli niestety z naszego zespołu p. Kondrat i Staszewski. Nie mogłem ich zatrzymać, bo inne sceny dają im lepsze warunki. Wrócił do naszego zespołu p. Wroński i przybywają dwie młode siły kobiece, a odeszły od nas panie Kościecka i Jaworska.

— A kto będzie reżyserem?

— Reżyserować będą nadal pp. Biegański, Karbowski, Wacław Nowakowski i Radulski, no i ja też, ale ja tylko jedną lub dwie sztuki wyreżyseruję. P. Radulski wystawi „Mrówki“ Pawlikowskiej, „Wesele“, „Figara“ Beaumarchais i „Tajnego agenta“. P. Biegański komedje, resztą zaś utworów podzielią się panowie Karbowski i Nowakowski. P. Nowakowskiego chciałbym odciążyć od reżyserji, chociażby tylko dlatego, że sprawił mi w tym sezonie bardzo miłą niespodziankę, okazało się bowiem, że potrafi być nie tylko aktorem patosu tragicznego, lecz też i aktorem komedjowo-charakterystycznym. Widział go up. Szyfman w roli pastora z „Candidy“ i był nim zachwycony. Staram się zresztą każdemu reżyserowi przydzielić sztuki, które odpowiadają jego „genre“.

Na tem właściwie skończyliśmy naszą rozmowę, a kontynuować ją nadal będziemy przy szachach. Niestety p. dyr. Frycz nie jest tak do brym szachistą, jak dobrym jest znawcą i dyrektorem teatru...

(— si)

M. K.

Szolemie Aleichemie wyjechała do Rosji Sowieckiej. Przed jej wyjazdem zebrał się nowojorscy literaci żydowscy, by ją pożegnać. Przemawiali na tem zebraniu H. Leiwik, Józef Opatoszu, Abraham Reisen i wielu innych.

JONAS TURKOW W KOWNIE. Jonas Turkow i Djana Blumenfeld zaproszeni zostali do teatru żydowskiego w Kownie.

„SÓL ZIEMI“ WITTLINA W JĘZYKU NIEMIECKIM. Znany nakład amsterdamski Allert de Langer wydał „Sól ziemi“ Wittlina w tłumaczeniu niemieckim. Przedmowę napisał Józef Roth.

„FIRMA“ HEMARA WE WIEDNIU. Na początek sezonu wystawia „Deutsches Volkstheater“ sztukę Hemara pt. „Firma“. W głównej roli wystąpi Christl Mardayn.

NIETYKLIWE WIDOWISKO TEATRALNE W PARYŻU. Jeden z teatrów paryskich zapowiada niezwykle widowisko teatralne. Będzie niem sztuką pt. „Les Soucis des cadets“ której każdy akt (a jest ich cztery) napisany jest przez innego autora i wyreżyserowany przez innego reżysera. Autorem pierwszego aktu jest Tristan Bernard, drugiego Jean Sarment, trzeciego Roger Ferdinand,

czwartego J. Bernard. Reżyserem całości widowiska jest znany reżyser francuski Jouvet.

MOWY DUAMELA I BORDEAUX. Jak już do nieśmiemy, Duhamel wszedł do Akademji nieśmiertelnych na miejsce zmarłego historyka Lenotre'a. Wedle zwyczaju obowiązującego wita się nowego akademiką mową o jego twórczości, nowy zaś akademik wygłasza przemówienie o swym poprzedniku. Duhamel przywitał Henry Bordeaux, poczem Duhamel wygłosił przemówienie o swym poprzedniku. Obecnie ukazały się obie te mowy w książce wydanej nakładem Mercure de France w Paryżu.

„SZUKAM PRAWDY O ROSJI“ Pod tym tytułem wydał Walter Citrine książkę zawierającą wrażenia z podróży po Rosji sowieckiej. Citrine jest sekretarzem angielskich związków zawodowych i przewodniczącym międzynarodówki związków zawodowych w Amsterdamie. Citrine bawił w Rosji przez 6 tygodni i zwiedził ją wszczególnie. Książka jego, której poświęcimy jeszcze obszerniejsze omówienie, chce nam dać obiektywny obraz stosunków w Rosji sowieckiej.

Walka o panowanie nad Afryką (II. *)

Rywalizacja francusko-angielska o hegemonię nad Czarnym Lądem

Merkantylizm wskazał jako główne zadanie polityki gospodarczej państwa gromadzenie bogactwa pieniężnego. Państwo, utrzymujące stałą armię i zawodową biurokrację musi mieć pieniądze. Środkiem wzmoczenia pieniężnego bogactwa kraju jest czynny bilans handlowy, da on się zaś osiągnąć przez protekcjonistyczną politykę celną, faworyzującą eksport własnych fabrykatów. Wzrost produkcji przemysłowej państw zachodnich zmusza je do szukania źródeł surowców.

Na tem polityczno - gospodarczym tle rodzi się walka o kolonie między Anglią, Francją i Holandją, która wypełnia historię XVII i XVIII stulecia. Walka ta rozgrywa się raczej w Europie i na oceanach, aniżeli na terenach afrykańskich. W Afryce mocarstwa europejskie trzymają się jeszcze ciągle brzegów Oceanu Atlantyckiego. Stosunkowo najwięcej przedsiębiorczości wykazuje Francja, która usadowiła się już mocno w Senegambji i w roku 1769 nabyła Dakar, który stał się główną bazą wypadową ekspansji francuskiej w zachodniej Afryce. Wcześniej, bo jeszcze w r. 1665 sięgnęła Francja poraz pierwszy po Madagaskar, olbrzymią wyspę na Oceanie Indyjskim. Ponieważ droga do Indji wiodła wówczas naokoło Afryki, więc nie dziwnego, że opanowanie Madagaskaru przez Francję mocno nie podobało się innym mocarstwom. Równocześnie jest Afryka równikowa terenem silnej rywalizacji między Holandją a Portugalią. W tych wszystkich walkach i starciach znajduje się jednak Afryka ciągle niejako na „peryferji“, rywalizujące potęgi kolonialne interesują się nią tylko ubocznie, wewnątrz kontynentu stanowi ciągle jeszcze białą plamę na mapach, w części zaś śródziemnomorskiej władą niepodzielnie Islam.

I dopiero wielka burza dziejowa, jaką na przełomie XVIII i XIX w. rozpetał Napoleon, wciągnęła również i Afrykę w krąg wielkich przemian i procesów historycznych. Plan zgniebienia Wielkiej Brytanji na lądzie i na morzu został przez Bonapartego drobniawczo opracowany. W planie tym naczelną rolę zajmowała wyparcie Anglii z Indji. Bramą do Indji był zaś i jest do dnia dzisiejszego — Egipt. Turcja, — lenna władczyni Egiptu i sąsiednich obszarów (Libja, Tunia) znajduje się już wtedy w stanie wewnętrzznego rozkładu i nie jest zdolna do przeciwstawiania się temu, by rywalizacja mocarstw zachodnio - europejskich rozgrywała się jej kosztem. Że Turcja utrzymała się w północnej Afryce jeszcze do r. 1912, kiedy ostatnią jej posiadłość (Tripolis) wpadła w ręce Włochów, należy to przypisać nie sile Turcji, lecz wzajemnej niechęci i nieufności rywalizujących mocarstw.

W r. 1799 zjawiają się więc w Egipcie bataliony Napoleona. Jak wiadomo, próba podważenia brytyjskiego panowania w Indjach przez opanowanie Egiptu nie udała się, zawikłania europejskie odwołały Napoleona do Francji. Jeszcze jednak w latach późniejszych marzy Bonaparte o śmiertelnym ciosie dla Wielkiej Brytanji, przez Afrykę i w tym celu wysłał Sebastiana z misją zjednania północno-afrykańskich Mahometan do walki z Anglią. Druga misja pod wodzą Cavaignac'a miała dokonać tego samego wśród plemion Arabji. Tej aktywności swego śmiertelnego wroga nie przypatrywała się Anglia bezczynnie, i wysłała do Abisynji lorda Valentina celem wciągnięcia ówczesnego negusa do koalicji antyfrancuskiej.

Wszystkie te fakty i działania miały szereg doniosłych skutków w zakresie polityki kolonialnej: wzmogły one zainteresowanie mocarstw europejskich Czarnym Lądem, okazały jego olbrzymie znaczenie strategiczne i polityczne. Od tego czasu datuje się rywalizacja francusko-angielska o hegemonję nad Afryką, która wypełnia całą historję wieku XIX i miała okresy takiego napięcia, że wojna obu potęg wydawała się nieunikniona. Ta rywalizacja na terenie

Afryki wpływała w sposób bardzo silny na sprawy europejskie.

Wielka Brytanja wyszła z walki z Napoleonem zwycięsko. Kongres wiedeński w r. 1815 był właściwie jej triumfem. W Afryce dostaje Anglja Kraj Przylądkowy, załączek obecnego Dominjum Południowo - Afrykańskiego. Odtąd zaczyna się wytrwała ekspansja angielska ku północy zmierzająca do skupienia w rękach brytyjskich całej Południowej Afryki celem opanowania olbrzymich pól złotych i djameantowych. Dalszym celem jest utworzenie olbrzymiego kompleksu posiadłości brytyjskich od Egiptu aż po Przylądek Dobrej Nadziei. Realizacja tych celów przypada jednak dopiero na ostatnią ćwierć ubiegłego stulecia.

Okres od r. 1815 do mniej więcej 1865 jest okresem względnego spokoju i bezruchu na „froncie“ kolonialnym w Afryce. Już jednak odbywa się „strojenie instrumentów“ przez głównych solistów, przygotowywanie baz, umacnianie dotychczasowych pozycji. Naogół panująca w tym okresie niepodzielnie doktryna liberalna w gospodarstwie i związane z nią prądy wolno-handlowe były niechętnie polityce kolonialnej na wielką skalę, świat nie odczuwał jeszcze wówczas głodu surowcowego, a potęga polityczna państw nie była tak silnie związana z kontrolowaniem źródeł surowca. W okresie tym miały jednak miejsce fakty wielkiej doniosłości, będące przygrywką do późniejszej parcelacji Afryki i tak. w r. 1830 Francja zajmuje Algier. Ekspedycja francuska była rezultatem interwencyjnej polityki św. Przymierza, interwencja miała na celu złamanie korsarstwa na Morzu Śródziemnym, któremu patronował Bej Algieru. Od tej chwili jednak poczyna Francja w Afryce Północnej dążyć do tego samego celu, do jakiego Anglja zmierza na Południu, do skupienia w swem ręku wielkiego, zwartego kompleksu posiadłości, któryby jej oddał kontrolę nad Morzem Śródziemnym. Narazie zajęła się Francja pacyfikacją Algieru a jej akcja pacyfikacyjna a zarazem cywilizacyjna wiąże się nierozłącznie z nazwiskiem marsz. Bugeaud, wielkiego kolonizatora, który założył fundamenty francuskiego imperjum kolonialnego w Afryce północnej.

Na ten sam czas przypada okres świetności Egiptu, który pod panowaniem Mehemeta Alego, choć pod nominalnem zwierzchnictwem Turcji rozwija się przez ekspansję ku południowi. Wojska egipskie opanowują Sudan, i dochodzą do wybrzeży Morza Czerwonego. W r. 1856 rząd egipski nadaje francuskiej grupie kapitalistów, zorganizowanej w „Société Universelle du Canal Maritime de Suez“ koncesję na budowę kanału i od tej chwili oba mocarstwa zachodnie nie ustają w wysiłkach, by zapewnić sobie wyłączną kontrolę tej najważniejszej ar-

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI

— DZIŚ DWA PRZEDSTAWIENIA REWJI „CERTYFIKATY“ W LETNIM TEATRZE ZYDOWSKIM, STRADOM 11. Dziś w niedzielę o godzinie 5 pop. (po cenach niższych) i o godz. 8.45 wiecz. powtórzona zostanie przepiękna rewja „Certyfikaty“. Wczorajsze przedstawienia odbyły się przy wysprzedanej po brzegi widowni. Publiczność była oczarowana przedstawieniem, które było przepiękną symfonią humoru, satyry, pieśni i tańca. Bilety do nabycia od 11 rano przy kasie teatru.

— OSTATNIE WYSTĘPY DINY HALPERN I S. BRONECKIEGO W TEATRZE ŻYD. (BOCHENSKA 7). Wczorajsza premiera „Otwarte oczy“ z Diną Halpern w roli głównej odniosła niebywały sukces. Licznie zebrana publiczność entuzjastycznie witała swoją pupilkę, darząc ją jakoteż resztę zespołu bucznemi oklaskami. Dziś ostatnie dwa przedstawienia o godz. 4 pop. po cenach niższych i o godz. 9 wiecz. „Otwarte oczy“. Bilety przez cały dzień przy kasie teatru.

— POWTÓRZENIE „KIBICA“ W TEATRZE MIEJSKIM. Dziś w niedzielę powtórzenie niezwykle interesującej i arcywesołej komedji amerykańskiej M. Lee Smilles'a i I. O'Knoughty'ego „Kibic“ w opracowaniu scenicznym reż. J. Karbowskiego,

WPISY

ZYDOWSKA ŚREDNIA SZKOŁA HANDLOWA
KRAKÓW, UL. STRADOMSKA 10
TEL. 164-40

Sekretariat urządza codziennie z wyjątkiem sobót od godz. 10-2 i 6-8.

terji strategicznej i handlowej. W 13 lat później Kanał Suezki został uroczystie otwarty i oddany do użytku. Era świetności Egiptu nie trwała długo, wkrótce potem nastąpiło oficjalne bankructwo Egiptu, którego finanse zostały oddane pod kuratelę Anglii i Francji. Oczywiście każde z mocarstw poczęło szukać sposobności pozbycia się niewygodnego partnera. Tej sposobności dostarczyła wkrótce klęska Francji w wojnie z Prusami.

Gdy na Wschodzie Afryki przekopane Suez zaktualizowało olbrzymi kompleks problemów związanych z hegemonją na Oceanie Indyjskim, na zachodzie trwa nadal penetracja państw europejskich, której bazami są faktorie założone jeszcze w poprzednich stuleciach. Słaba i nieśmiała jeszcze jest ta penetracja, nie wdzierająca się narazie w głąb tajemniczego kontynentu. Najwięcej aktywności okazuje tu Francja, która jeszcze w XVII wieku, jak widzieliśmy, usadowiła się w Senegambji. Francuzi posuwają się powoli ale wytrwale wzdłuż wybrzeży zatoki Gwinejskiej, zakładając swe placówki na Wybrzeżu Kości Słoniowej i na Wybrzeżu Złotem. Posiadłości ich są ustawicznie niepokozone przez Maurów i murzynów. Od czasu do czasu dochodzą do skutku wyprawy w głąb kraju a wielki podróżnik francuski René Caillé uśmiercił się wówczas dotarciem do świętego miasta Timbaktu w samym sercu Sahary, gdzie przed nim nie stanęła stopa białego człowieka. Rywalizacja francusko - angielska przeniosła się i na tę stronę Afryki, a ponadto dawne potęgi kolonialne t. j. Hiszpanja, i Portugalia zachowały również pewne części wybrzeża. Głównym celem walki w zachodniej części Afryki było panowanie nad Nigrem i w tym okresie (1815 — 1865) obserwujemy ciekawy i emocjonujący wyścig francusko - angielski ku Nigrowi. Wyścig ten nie został ostatecznie rozstrzygnięty, ale działalność Anglii, która popierała również penetrację Hiszpanji i Portugalijski przeszkodziła później temu, by cała zachodnia Afryka nie dostała się w ręce Francji, dlatego też rzuciwszy okiem na mapę, widzimy jak w kompleks francuskich kolonii w zachodniej Afryce wrzynają się enklawy trzech innych państw i że ujście Nigru zostało ostatecznie w ręku Wielkiej Brytanji.

Gdy to się dzieje na wybrzeżach Afryki, wewnątrz kontynentu, właściwe serce Czarnego Lądu między Kongo, a Zambezi jest jeszcze ciągle niezbadane i czeka na swego odkrywcę.

Z. R.

Dr. Leopold JAKOBSON

GINEKOLOG

POWRÓCIŁ

KRAKÓW, ulica A. POTOCKIEGO 12

a dekoracyjnym H. Zwolińskiego z p. K. Szubertem w roli tytułowej. W innych rolach pp: Niedziałkowska, Bobrowski, Kępka, Kopezewski, Macherski, Turski, Woźniak, Woźnik Zukowski i in.

— „TROCHĘ SŁOŃCA DLA RENATY“ PO CE NACH NAJNIŻSZYCH. Jutro w poniedziałek dana będzie świetna komedia E. Ebermayera „Trochę słońca dla Renaty“ w opracowaniu scenicznym reż. J. Karbowskiego z pp: Starkówną, Kaliszewskim, Macherskim, Węgrzynem, Woźniakiem, Woźnikiem i in.

— SUKCES NOWEJ REWJI W TEATRZE „BAGATELA“. Dziś w niedzielę dalszy gościnnie występ świetnej artystki - pieśniarki operetki: rewji warszawskiej Barbary Halmierskiej, na czele całego zespołu artystycznego „Bagateli“ z Gilewską, Wyględowską, Nowowiejskim, Wyględowskimi, Gronowskim, Doskonała ta rewja obfituje w niefrabasliwy, skrzący dowcip i humor.

* Zob. „Nowy Dziennik“ z dnia 27. bm.

PRZEGLĄD PRASY

Po tych samych liniach kierunkowych...

Rewizję generalnego inspektora sił zbrojnych, gen. Rydza - Śmigłego w Paryżu, omawia „Gazeta Polska” podkreślając z naciskiem wojakowy charakter obu wizyt naczelnych wodzów obu państw.

Gen. Śmigły - Rydz, Naczelny Wódz Armji Polskiej, która w pokojowej pracy wzmocniła zwycięstwo i jest chlubą całego narodu, będzie miał sposobność zetknąć się bezpośrednio z armją francuską, posiadającą jedną z najpiękniejszych kart wojennych. Zobaczy jej wyszkolenie i nowoczesny sprzęt bojowy, pozna jej ducha, który w wielkiej wojnie prowadził do zwycięstwa. Zobaczy armję francuską na manewrach. Jednym z głównych celów rewizyty gen. Śmigłego-Rydza jest bowiem jego obecność na dorocznych manewrach francuskich.

Stąd też fałszywe są wszelkie pogłoski o przyspieszeniu terminu rewizyty, gdyż od dawna był on ustalony w związku z jesieniami manewrami armji francuskiej. Zresztą tak samo nie należy przywiązywać najmniejszej wagi do pogłosek niektórych zagranicznych organów prasowych, które — na tle rozmów Naczelnego Wodza, gen. Śmigłego - Rydza z generalissimusem francuskim, gen. Gamelin'em — piszą o rzekomej zmianie, jaka ma nastąpić w polskiej polityce zagranicznej.

Rzeczpospolita prowadzi politykę stałą, odpowiadającą jej interesom i interesom pokoju. W polityce jej alians z Francją zawsze odgrywał właściwą rolę i we wszystkich posunięciach Polski na terenie międzynarodow. był należycie respektowany. To też polska polityka zagraniczna biec będzie nadal po tych samych liniach kierunkowych.

O prawa Wysokiego Komisarza L. N. w Gdańsku

Nawiązując do ostatniego oświadczenia prezydenta Senatu gdańskiego Greisera, który ponownie wystąpił przeciw atrybucjom Wysokiego Komisarza Ligi Narodów w zakresie wewnętrznych spraw Wolnego Miasta, pisze „Kurier Warszawski”:

Kanstyucja gdańska jest przez Ligę zagwarantowana, Gdańsk bez zgody Ligi zmienić jej nie może, a więc, nie decyduje samodzielnie o swym wewnętrznym ustroju. Wyrazem tego stanu rzeczy jest specjalna funkcja Wysokiego Komisarza. Wysoki Komisarz jest uprawniony i zobowiązany do przestrzegania ścisłego wykonania konstytucji Wolnego Miasta przez jego władze. Tego atrybutu bez miany podstaw prawnych istnienia Wolnego Miasta nikt mu odebrać nie może. Dlatego też twierdzenie p. prezydenta Greisera, że „nie idzie o zmianę statutu”, jest niezgodne z rzeczywistością. Wprost przeciwnie, nacjonal-socjaliści dążą do zmiany statutu, gdyż chcą odebrać Wysokiemu Komisarzowi prawo opiekowania się obywatelami gdańskimi, prześladowanymi przez stronnictwo nacjonal - socjalistyczne na terenie Wolnego Miasta.

Wbrew oświadczeniu p. Greisera, nie uważamy bynajmniej, ażeby obywatele gdańscy niezadowoleni z rządów nacjonal-socjalistów, stanowili jakiegokolwiek niebezpieczeństwo dla stosunków polsko-gdańskich. Sądzymy wręcz przeciwnie, że im liberalniejszy jest ustrój Gdańska, zarówno pod względem politycznym jak gospodarczym, tem lepiej mogą w nim być zagwarantowane interesy polskie i, co jest równie bardzo ważne, tem lepiej będzie zagwarantowana pomyślność gospodarcza Gdańska, który, jako miasto handlowe,

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Przedsiębiorstwa o obrocie 100 tys. zł. obowiązane będą do prowadzenia księgowości

W najbliższym czasie ukazać się ma rozporządzenie min. przemysłu i handlu, wprowadzające dokładną definicję pojęcia „przedsiębiorstwa prowadzonego w większym rozmiarze” a więc obowiązane do rejestracji i prowadzenia ksiąg handlowych.

W myśl rozporządzenia do prowadzenia księgowości obowiązane będą (a temsamem uznane zostaną za przedsiębiorstwa „w większym rozmiarze”) przedsiębiorstwa I i II kat. handlowej, komisowe, ekspedycyjne, przewozowe i biura pośrednictwa przewozowego, chyba że właściwa izba przemysłowo - handlowa uzna, iż dane przedsiębiorstwo nie jest prowadzone w większych rozmiarach.

Prócz tego rozporządzenie zalicza do przedsiębiorstw większych przemysłowe od 1 do 5-tej kat. oraz przedsiębiorstwa od 6-tej do 8-mej przemysłowej, jeżeli wytwórca jest jednocześnie kupcem, wykupującym I lub II handlową kat.

Pozatem wchodzi w rachubę wszelkie przedsiębiorstwa, których obrót przewyższa 100.000 zł. w stosunku rocznym.

W większości wypadków ważne jest orzeczenie izby przemysłowo - handlowej.

Przywóz mienia osób przesiedlających się do Polski

Ministerstwo skarbu okólnikiem z 30 lipca 1936 L. D. IV. 16221-36 wyjaśniło, iż normalnym biegiem rzeczy mienie osób przesiedlających się winno być wprowadzone w przeciagu krótkiego czasu od daty przesiedlenia. — Z tego względu dyrekcje cel winne zwalniać od cla mienie osób przesiedlających się sprowadzone do Polski przed upływem roku od daty przyjazdu strony. W wypadku przekroczenia rocznego terminu, podania o zwolnienie od cla winne być załatwione odmownie chyba, że strona przytoczy słuszne motywy przekroczenia terminu — przyczem w takich wypadkach podania należy przedkładać do decyzji Ministerstwa Skarbu.

W dalszym ciągu ministerstwo wyjaśniło, iż ustanowiony w rozporządzeniu o prawie celnym wymóg rocznego pobytu zagranicą, nie należy rozumieć jako czasokres nieprzerwanego pobytu za granicą, gdyż istotną cechą tego pobytu jest posiadanie stałego miejsca zamieszkania zagranicą zaś nawet wielokrotne w tym okresie przebywanie do polskiego obszaru celnego na niedługi przeciąg czasu, nie może być przeszkodą do uznania tego terminu za dochowany.

Projekt postępowania ugodowego przy wymiarze podatku dochodowego

Przy wymiarze podatku obrotowego drobnym płatnikom stosuje się od pewnego czasu system postępowania ugodowego. Obecnie wyunięto projekt zastosowania tego systemu również do wymiaru podatku dochodowego. Z taką inicjatywą występują niektóre organizacje rzemieślnicze wskazujące w memorjach, że wymiar podatku dochodowego od mniejszych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych mógłby następować jednocześnie z wymiarem podatku obrotowego.

Wspomniany projekt wywołał zainteresowanie wśród sfer samorządu gospodarczego.

koncentrujące obrót światowy nie może być zależne od zachcianek partyjno-politycznego dyktatora.

Dlatego jest w naszym interesie, ażeby nie dopuścić do wytepienia przez nacjonal-socjalistów obywateli innych przekonań w Gdańsku. Rozumiemy doskonale, że kontrwersja, która na tem tle musiałaby wyniknąć między nami a senatem nacjonal-socjalistycznym, przyczyniłaby się mogła do skomplikowania stosunków polsko-gdańskich. Dlatego też opieka nad gdańską konstytucją i nad Niemcami, których chciałby tam wytepić p. Greiser i jego przy-

Zamiast podatku wojskowego praca na robotach publicznych

Swego czasu został wprowadzony podatek wojskowy, pobierany od osób, które nie służyły w wojsku bądź dlatego, że otrzymali podczas przeglądu wojskowego kategorię C lub D, bądź też ponieważ zostały zaliczone do nadliczbowych. Podatek ten, inkasowany przez gminy miejskie i wiejskie dawał minimalne wpływy, często nie pokrywające nawet kosztów administracji. To też sprawa skasowania tego podatku była już przedtem rozważana, obecnie zaś wkroczyła na tory realizacji. Projekt odpowiedniej ustawy jest w opracowaniu.

Wysuwany jest przytem projekt zastąpienia podatku pracą przez 6 dni corocznie w ciągu 8 kolejnych lat. Ci którym praca taka na robotach publicznych mogłaby przynieść uszczerbek zawodowy lub materialny byłiby od tego obowiązku zwolnieni.

Rynek drzewa

Według informacji Izby Przemysłowo - Handlowej we Lwowie przez cały lipiec rb. trwało dość duże ożywienie w przemyśle i eksporcie drzewa. W drugiej połowie lipca nastąpiła znacznawyżka cen materiałów iglastych eksportowych, wynoszących około 10 proc. cen czerwcowych. Ponieważ podwyżka ta wyrównała częściowo dysproporcje między dotychczasowymi cenami surowca a tarcicy, nie należy uważać jej za objaw haussy, lecz za naturalny skutek stopniowego uzdrowienia cen.

Głównym powodem wyżki był nadzwyczajny ruch budowlany w Anglii, która swoje zapotrzebowanie na materiały budowlane pokrywała chętnie w Polsce, gdyż w odróżnieniu od konkurencji obcokrajowej, polscy eksporterzy względnie producenci przejmowali zamówienia na specjalne dysmenze.

Pewnego osłabienia doznał eksport dębiny, co jednak uważać należy za objaw przejściowy. Buczyny mimo niskich cen nie można było sprzedać.

Kierunek eksportu pozostał na ogół bez zmian, z wyjątkiem Szwajcarii, gdzie eksport drewna na potykał na coraz większe trudności.

Przemysł białostocki wypiera Łódź

W kolach przemysłu włókienniczego Łodzi poważne zaniepokojenie budzi konkurencja przemysłu białostockiego. Przemysł ten w wielu ważnych artykułach wełnianych, przeznaczonych na ubrania i paltu męskie wyeliminował konkurencję Łodzi, bijąc ją taniością swej produkcji. W niektórych artykułach przemysł białostocki zdobył niemal monopol na rynku krajowym, dyktując odbiorcom ceny i warunki.

Analogiczna akcja, zmierzająca do opanowania rynku krajowego podjęta została w dziale artykułów wełnianych damskich, których do niedawna przemysł białostocki nie produkował prawie zupełnie.

Ceny szeregu artykułów przemysłu białostockiego podwyższone zostały ostatnio o 10 proc. a jako pokrycie przyjmowana jest wyłącznie gotówka.

Bydło z Jugosławii do Hiszpanji

Donoszą z Belgradu, że rząd hiszpański zamówił w Jugosławii 15.000 sztuk bydła. Bydło zostanie odebrane w jednym z portów jugosłowiańskich.

jaciele musi spoczywać w rękach Wysokiego Komisarza Ligi Narodów.

Sądzymy, że są to zupełnie wystarczające powody do tego, ażeby przeciwstawić się z całą energją zamierzeniom, mającym na celu likwidację wpływów Wysokiego Komisarza Ligi Narodów w Gdańsku.

Usunięcie tego ważnego czynnika pośrodkującego zmusiłoby nas do wykonywania całej roboty własnymi rękami. Polityka polska ma chyba dość innych kłopotów ażeby brać na siebie dodatkowy ciężar opiekowania się gdańską opozycją.

WIADOMOSCI Z KRAJU

B. właściciel wielomilionowego majątku uzyskał „prawo ubogich“ w procesie ze skarbem państwa

Pan na majątku ziemskim, wynoszącym przeszło 2300 dziesięcin i położonym w północnej części Liflandzkiej gubernii, wystąpił do Sądu Okręgowego w Warszawie o zasądzenie należności za skonfiskowany przez rząd lotewski majątek ziemski.

Zygmunt Nielawicki był właścicielem klucza majątków, położonych na granicy lotewsko - estońskiej. W roku 1920, gdy na skutek interwencji arbitra angielskiego płk. Tallenta ustalone zostały granice pomiędzy obydwojma państwami, władze uznały, że należą się obywatelom całkowicie odszkodowania. Przeprowadzona na Lotwie reforma rolna, która wywłaszczyła latyfundiów bez odszkodowania, z uwagi na międzynarodowe przepisy, uwzględniła, że za majątek Nielawickiego trzeba będzie zapłacić.

Rząd polski zawarł z Lotwą umowę w 1920 r., mocą której zrzekł się w imieniu obywateli polskich wszelkich pretensyj do Lotwy z tytułu skonfiskowanych majątków, otrzymując za to zobowiązanie spłacenia w ciągu pięciu lat miliona dolarów. Na żądanie Lotwy do umowy dodano wykaz majątków, w którym na jednym z pierwszych miejsc figuruje majątek Nielawickiego.

W międzyczasie ministerstwo skarbu w Warszawie wezwało obywateli polskich b. właścicieli majątków na Lotwie do zarejestrowania ich z zagrożeniem, że kto nie zarejestruje się otrzyma zasiłku, a kto zarejestruje zrzeka się tem samem pretensyj do Lotwy. Nielawicki nie zgłosił się do rejestracji i przekonał się, że właściwie za jego majątek zgodzono się przyjąć odszkodowanie w kwocie miliona dolarów, gdy klucz dóbr skromnie

licząc był wart około dwóch mil. dol. w zlocie. Gdy Lotwa zaczęła płacić raty, Nielawicki wystąpił do ministerstwa skarbu z żądaniem niewypłacenia tych pieniędzy komukolwiek, zanim nie będzie obliczona suma należącego mu się jego odszkodowania, jednak ministerstwo pominęło jego prawa. Gdy później rozdano trzy raty po 200.000 dol. Nielawicki widząc, że ministerstwo nie uwzględni jego roszczeń, zwrócił się bezpośrednio i osobiście do marsz. Piłsudskiego z prośbą o obronę przed grożącą mu krzywdą. Z polecenia marszałka adiutant jego mjr. Busler dwukrotnie interwenjował w ministerstwie, wskutek czego Nielawickiemu wypłacono 60 tysięcy zł. Była to jedyna suma z pieniędzy, spłaconych przez Lotwę i przy następnej wpłacie pretensje Nielawickiego miały być zaspokojone. Obietnicy tej jednak nie dotrzymano. Bogaty ongiś ziemianin po wydanu całej sumy na spłatę długów znalazł się w ciężkiej sytuacji materialnej. Zmuszony biedą z następnej raty przyjął to, co mu dano — około 7.000 złotych.

Obecnie zbliża się termin wpłacenia przez Lotwę ostatniej raty 200.000 dol. Nielawicki wystąpił o tę sumę do Sądu Okręgowego podkreślając, że Lotwa wypłaca Polsce odszkodowanie tylko ze względu na jego majątek.

Z uwagi na ciężką sytuację materialną Nielawickiego Sąd udzielił mu prawa ubogich na prowadzenie procesu bez kosztów. Nielawicki mieszka w Wilnie i utrzymuje się z zasiłku otrzymanego w Wileńskim Banku Handlowym po 100 zł. miesięcznie.

Wspaniałe zabytki starej synagogi w Przemyślu

Z Przemyśla donosi nam nasz korespondent: Prace około odnowienia starej synagogi w Przemyślu z epoki renesansu postępują szybko naprzód. Ze względu na zbliżające się święta, ukończono już zupełnie remont wewnętrzny wraz z sztukaterją, poczem wyjęto z świątyni rusztowania. Artystyczne wykonanie malowidła polichromji, nastąpi dopiero po świętach, kiedy rozstrzygnięciem się ostatecznie konkurs na prace w tym zakresie.

Onegdaj bawiła w Przemyślu specjalna komisja z ramienia wojewódzkiego urzędu konserwatorskiego z kierownikiem p. dr. Hornungiem na czele. P. Konserwator wyraził uznanie tutejszemu komitetowi odnowienia synagogi za wzorowe prowadzenie prac, dzięki czemu nic nie uронiono z zabytkowego charakteru i pięknego stylu tej budowli. Zarazem stwierdził p. dr. Hornung, iż w mowie będąca synagoga jest jedną z nielicznych budowli zabytkowych w kraju, utrzymanych w tak czystym stylu renesansowym. Szczególną uwagę komisji wzbudziły bogato rzeźbione w drzewie topolowym, tablice, kryte złotem i srebrem. Tablice te w ilości 14 są prawdziwymi arcydziełami sztuki brązowniczej i rzeźbiarskiej.

P. Konserwator przyrzekł poczynić starania w kierunku przyznania przez Województwo pewnej kwoty na cele odnowienia synagogi.

Znowu zajścia w Mińsku Mazowieckim

Na terenie Mińska Mazowieckiego zaszły nowe wypadki napadów na mieszkańców żydowskich. Nieznani sprawcy pobili Izaaka Dębusa. Pobił również piekarza Judła Mazesa. W sprawie tej prowadzone jest dochodzenie policyjne.

Zajścia antyżydowskie przed sądem apelacyjnym

W dniu 4 lutego miał się odbyć w Krobi (Poznańskie) jarmark. Ponieważ jednak policja dowiedziała się, że przygotowano na ten czas napad na żydowskich kupców, więc zabroniła odbycia jarmarku. Mimo to przybyło kilka furmanek i jeden autobus z Żydami. Tłum manifestantów napadł na nich i poturbował. Dostało się przytem policjantom. Sprawców ujęto i postawiono przed sąd

w Ostrowie, który skazał: Tomasza Pawlaka, Franciszka Maciejowskiego, Władysława Zaborowskiego, Edmunda Nowaka, Józefa Wałęsa, Tomasa Grodzkiego, Antoniego Nowaka, Marjanę Jankowskiego i Stanisława Wałkiewicza — wszystkich na 8 miesięcy więzienia. Obecnie sprawa znalazła się w apelacji poznańskiej, która Wałkiewicza uwolniła, a względem reszły podsądnych wyrok pierwszej instancji zatwierdziła.

Proces o zajścia w Skoczowie

Przed Sądem Okręgowym w Cieszynie rozpoczął się sensacyjny proces w sprawie krwawych zajść które miały miejsce na szosie z Nierodzimia do Skoczowa w dniu 9 czerwca br. 600 robotników, zatrudnionych przy robotach publicznych nad uregulowaniem rzeki w Nierodzimiu, żądając podwyżki zarobków, zastrajkowało, grożąc nadzorcę rzuceniem do rzeki. Następnie wybrali się w pochód do Skoczowa celem udokumentowania swoich żądań u władz. Zawiadomiona o tem policja miejscowa zawezwała pomocy policji z Cieszyna, która przybyła w znacznej liczbie pod kierownictwem komisarza Sturca. Ponieważ robotnicy na zawezwanie policji nie chcieli się rozjechać, lecz obrzucili policjantów gradem kamieni, policja użyła broni palnej, wskutek czego kilku robotników odniosło cięższe lub lżejsze rany. Także po stronie policji byli ofiary, a m. in. komisarz Sturc.

W związku z zajściami prokurator Sądu Okręgowego w Cieszynie sporządził akt oskarżenia przeciwko 65 robotnikom, którzy obecnie zasiadli na ławie oskarżonych. Oskarżenia nie przyznają się do winy. Rozprawa potrwa kilka dni.

Sprawa ks. Kochańskiego ponownie przed Sądem Najwyższym

Głośna sprawa ks. prefekta Kochańskiego z Tykocina, skazanego za niepodporządkowanie się zarządzeniom władz szkolnych w okresie żałoby na rodowej znaleźć się ma po raz drugi przed Sądem Najwyższym.

Jak wiadomo, po skasowaniu przez Sąd Najwyższy wyroku uniewinniającego księdza Kochańskiego, Sąd Apelacyjny skazał go na 6 miesięcy więzienia, darując karę na mocy amnestji.

Skazany nie chce jednak skorzystać z amnestji i obrona ks. Kochańskiego zgłosiła zapowiedź wniesienia skargi kasacyjnej, wobec czego sprawa ta znajdzie się po raz drugi przed Sądem Najwyższym.

Wolnomyśliciele odwołują się

Do Komisariatu Rządu na m. st. Warszawę wpłynął rekurs zarządu stowarzyszenia Polski Związek Myśli Wolnej. Jak wiadomo, związek został zawieszony decyzją starostwa grodzkiego, a lokal jego przy ul. Królewskiej 16 zamknięto w wyniku przeprowadzonej tam rewizji.

Zakończenie strajku w Tow. Ubezp. „Vita“ i „Krakowskie“

W zatargu między pracownikami a dyrekcją tow. ubezp. „Vita“ i „Krakowskie“ nastąpił zasadniczy zwrot. Doszło do uzgodnienia stanowisk stron co do arbitrażu Min. Opieki Społecznej, wobec czego pracownicy, prowadzący od dłuższego czasu strajk okupacyjny, postanowili lokal biura opuścić i podjąć normalną pracę.

Orzeczenia arbitrażowego spodziewać się należy w początkach przyszłego tygodnia.

Wieśniacy rzucili sąsiada w ogień

We wsi Batogowo pow. makowsko - mazowieckiego powstał pożar, który strawił zbiory czterech gospodarzy, ułożone w stogach. Gdy nadbiegli mieszkańcy wsi zauważyli, że od stogów ze zbiorami ucieka Feliks Perzanowski, jeden z właścicieli zbiorów. Gospodarze, sądząc, że Perzanowski wznicił pożar, schwycili go i rzucili w płomień. W tym momencie przybyła policja, która wraz ze strażą ochotniczą wydobyła Perzanowskiego z płomieni. Szybka pomoc uratowała życie Perzanowskiemu. Wieśniacy przypuszczali, że Perzanowski podpalił stogi ze zbiorami, powodowany zazdrością, gdyż w tym roku jego zbiory prawie zupełnie się nie udały.

Policja prowadzi dochodzenie, w celu ustalenia, czy rzeczywiście Perzanowski podpalił stogi. Aresztowano 4 gospodarzy, którzy byli bezpośrednio sprawcami rzucenia Perzanowskiego w ogień.

Chorobliwa fantazja 12-letniego chłopca

Władze policyjne w Wilnie zostały zaalarmowane wieścią o próbie porwania 12-letniego Jana Kapczyńskiego (Plutonowa 9), który, jak głosiła pierwsza wieść, tylko szczęśliwemu zbiegowi okoliczności zawdzięcza, że zdołał wydostać się z opresji żywy i cały. Do policji zgłosił się ojciec Kapczyńskiego, meldując o tej niezwykle przygodzie syna, która według jego słów miała następujący przebieg:

Onegdaj w południe, gdy Kapczyński po wyjściu z domu szedł do kolegi, na ul. Kawalerskiej spotkał woźnicę - Żyda, który zaproponował mu przejażdżkę.

Gdy furmanka znalazła się za miastem, woźnica niespodziewanie zarzucił chłopcu worek na głowę i mimo oporu z jego strony, zdołał go obezwładnić. Wobec groźby ze strony woźnicy, Kapczyński zachowywał się cicho i tylko słyszał, jak jego prześladowca coś mówił do siebie i od czasu do czasu gaskał worek, jakgdyby jrz zawczasu delektował się tem, co ma nastąpić potem.

Po dłuższej jeździe, gdy wóz znalazł się na odległym pustkowiu, Kapczyński został przeniesiony daleko w pole i porzucony w krzakach.

Przed odjazdem woźnica jeszcze raz zakazał chłopcu wzywać pomocy i zapowiedział swój rychły powrót.

Gdy wóz odjechał, uwięziony w worku Kapczyński zdołał po pewnym czasie usunąć zawiązanie, wydostał się z worka i uszedłszy kawał drogi, spotkał jakiegoś przechodnia, któremu opowiedział co zaszło. Otrzymałszy od nieznajomego 30 gr., powrócił w nocy do Wilna autobusem w stanie godnym pożalowania, będąc pewny, że chcą go zabić, względnie komuś sprzedać.

Już wstępne badania nasunęły podejrzenie, że chłopiec kłamie, do czego on istotnie wkrótce się przyznał.

Okazało się bowiem, że za namową kolegów za mierzał on uciec z Wilna „gdzieś daleko“ w poszukiwaniu przygód. Gdy dostanie się do pociągu nie powiodło się, Kapczyński wraz z trzema rówieśnikami udał się na lotnisko w Porubanku. Zaświadała im bowiem myśl, że być może zdołają dostać się na „zajacą“ do odjeżdżającego samolotu.

Na lotnisku spotkało go jednak niepowodzenie więc powalęsawszy się po okolicy, wrócił wśród ulewnego deszczu do domu, a obawiając się kary od ojca, wymyślił historycjkę o porwaniu.

Z PRZYRODY I TECHNIKI

Przyszłość lotnictwa -- w troposferze

Lotnictwo jest jeszcze stosunkowo bardzo młodym środkiem komunikacyjnym i jako takie podlega ciąglem zmianom i głęboko sięgającym ulepszeniom. Obserwując ten fenomenalny i bezustanny rozwój lotnictwa zdajemy sobie sprawę z tego, że jest ono i dziś jeszcze dalekie od zatrzymania się na pewnym ustalonym poziomie udoskonalenia, gdyż wszystko raczej przemawia za tem, że właśnie w chwili obecnej przeżywamy jego najżywotniejszy moment przeobrażenia się w najpotężniejszy rodzaj komunikacji i dlatego pytanie, jakim to lotnictwo będzie za lat parę lub kilka, przybiera dalej na swej aktualności.

W rozwoju lotnictwa można odróżnić dwa kolejne etapy: Pierwszy, podczas którego w szybkim tempie udoskonalony został motor awiacyjny i drugi etap, w trakcie którego podniesiona została szybkość samolotów do obecnych zawrotnych wysokości. Udoskonalenie motoru awiacyjnego datuje się już od samego zarania powstania lotnictwa, natomiast zwiększanie wybitnej szybkości daje się obserwować później i doznało ono silnego bodźca dopiero z chwilą, gdy stwierdzony został wpływ ukształtowania aparatu lotniczego na opór powietrza, co w dalszym rozwoju rzeczy przez pogłębienie badań aerodynamicznych doprowadziło do obecnych udoskonalonych form opływowych nowoczesnych aparatów. W ten sposób, gdy przez dłuższy czas pierwotna maksymalna chyżość samolotów utrzymywała się na poziomie jakichś 150 — 170 km. na godzinę, to przez wprowadzenie nowoczesnych form aerodynamicznych mieliśmy i mamy możność obserwować, jak z roku na rok zostają w niesamowitych skokach pobijane rekordy szybkościowe. I gdy jeszcze dwa lata temu najszybsze modele oglądane na „Salon d'Avion“ w Paryżu mogły się pochłubić szybkością coś ponad 400 km/godz., to dziś słyszymy o wyczynie dokonanym na włoskim aparacie wodnopłatowym konstrukcji Macchi-Castoldi, gdzie jest już mowa o szybkości 700 km. na godzinę.

Zdawałoby się więc, że przewidywania oparte na powyższych faktach, o bliskim już osiągnięciu granicy 1000 km/godz., równoznacznej z szybkością rozchodzenia się głosu, są zgola realne i prawdopodobne. Ścisłe jednak wyliczenia na temat możliwości uzyskania podobnej, do niedawna wręcz fantastycznie brzmiącej szybkości, każą snuć mniej śmiałe horoskopy. Mianowicie pomiary lotów o szybkości ponad 500 km/godz. wykazały, że powyżej tej krytycznej jak zobaczymy granicy, opór powietrza nie wzrasta w stosunku kwadratowym do szybkości, jak to ma miejsce poniżej tej granicy, lecz w stosunku sześciennym. Znaczy to, że gdy szybkość n. p. 500 km/godz. wzrasta dwukrotnie t. j. na 1000 km/godz., to opór powietrza, a z nim i potrzebna do pokonania go siła napędowa wzrosną aż ośmiokrotnie! Prócz tego należy pamiętać, że wraz z wzrostem szybkości uderzające z wielką siłą o przed aparaty masy powietrza rozgrzewają się tak silnie, że nie tylko nie są już w stanie chłodzić motoru, co też mają czynić, lecz przeciwnie, jeszcze go rozgrzewają. Wszystko to każe nam przewidywać, że z osiągnięciem obecnego rekordu ponad 700 km/godz., lotnictwo przynajmniej w dzisiejszym stanie techniki, doszło już do kresu swych w tym kierunku możliwości. Ten gwałtowny wzrost oporu powietrza przy szybkości ponad 500 km/godz. ma swoje decydujące znaczenie dla pasażerskiej komunikacji lotniczej, czyli on bowiem ruch komunikacyjny nawet i przy tej granicy już nierentownym, powodując większe koszty na zużycie paliwa i materiałów.

Rozważania powyższe nie odnoszą się wszakże do dalszych możliwości, jakie przedstawia lotnictwo t. zw. stratosferyczne, gdyż w warunkach komunikacji na wysokości ponad 12 km. wobec silnego tam rozrzedzenia powietrza i

niższej temperatury, odpadają te dwie główne przeszkody, jakimi są nadmierny wzrost oporu i rozgrzania powietrza. To tłómaczy nam, dlaczego w ostatnich latach tak gorączkowo prowadzi się badania nad możliwością żeglugi stratosferycznej. Przyczyniają się do tego jeszcze i inne bardzo korzystne momenty takiej komunikacji: W wyższych regionach atmosfery brak zupełnie zachmurzenia i zaburzeń, a wiatry i prądy powietrzne panują całkiem jednolitymi, co wszystko mogłoby podnieść wybitnie prócz chyżości także i bezpieczeństwo i łatwość orientacji. Już jednak pierwsze praktyczne próby tego rodzaju komunikacji wykonywane aparatami specjalnej konstrukcji u. p. Junkersa, Farmana, wykazały, że nie tędy wiodzie droga udoskonalenia pasażerskiej komunikacji lotniczej. Takie samoloty stratosferyczne muszą przecież być zaopatrzone w idealnie szczelne i wytrzymałe na ciśnienie kabiny dla pasażerów, jakoteż w stroje pancerne dla pilotów, zbliżone w zasadzie do stroju nurkowego, ponadto w przyrządy do oddechania, ogrzewania itp., a więc wszystko urządzenia, które w stałej, normalnej komunikacji pasażerskiej musiałyby działać bez najmniejszych uchybień i

niedomagań, jeśli w skutkach nie miałyby prowadzić do nieuniknionych katastrof w przestworzu. Jak wynika z relacji takiego znawcy spraw lotnictwa, jakim jest Breguet, są to wymogi, jakich dzisiejsza technika z dostatecznym stopniem zapewnionego bezpieczeństwa jeszcze spełnić nie może. Prócz tego i konieczność wzbijania się na olbrzymie wysokości ponad 12 km. stawia i ekonomiczną stronę tego systemu komunikacji pod znakiem zapytania.

O ile jednak chodzić będzie o zwyczajne samoloty dla użytku pasażerskiego, to i osiągnięta dziś rekordowo najwyższa granica 700 km/godz. przedstawia bardzo jeszcze duże pole praktycznej przystosowalności cywilnego lotnictwa do tych możliwości. Rozpatrując przyszłość lotnictwa z tego punktu widzenia należy przyjąć, że najbliższe lata stać będą w lotnictwie pod znakiem dalszych aerodynamicznych finezji w ukształtowaniu aparatów, jako będących ważną ekonomiczną przesłanką lotów około i ponad 500 km/godz. Wobec zaś wyeliminowania możliwości użytkowania stratosfery, gdzie ekonomiczna strona lotów mogłaby najlepiej zostać rozwiązana, więc wszystko przemawia za tem, że przesunięcie szlaków komunikacji lotniczej nastąpi w troposferę, leżącą na wysokości 6000 — 7000 km. Na tej bowiem wysokości spełnią się choćby po części korzyści, jakie w pełni przedstawia stratosfera, lecz zato bez wzięcia się potrzebą budowania specjalnych kablin uszczelnionych i przyrządów do oddechania, nicodzownych na wyższych regionach.

Nowości Techniczne

Jak zapobiegać tworzeniu się kamienia kotłowego

Przed stosowaniem środków zapobiegających stworzeniu się kamienia kotłowego należy w pierwszej kolejności zbadać przyczynę jego powstawania jakoteż zasięg szkód przez niego spowodowanych. Jeśli wydatek ten zachodzi w instalacjach centralnego ogrzewania lub wogóle w urządzeniach na gorącą wodę, to źródło szkód różnego rodzaju stąd wynikających, należy przypisać wyłącznie samej wodzie. Jak to bowiem wynika ze składu chemicznego każdej prawie wody wodociągowej studziennej lub źródlanej, zawarte w niej w zmiennych ilościach sole pod wpływem ogrzewania wytrącają się i osadzają na dnie i ścianach naczynia. Przytem aby ten proces zachodził nie musi woda bynajmniej wyparowywać gdyż już przez ogrzanie ponad 30 stop. C. zaczyna się z wody wydzielać powiększony kamień kotłowy tworzący osad. 1 m. sześć. wody o przeciętnej twardości wydaje podczas takiego dłuższego trwającego ogrzewania około 1/4 kg. osadu, zbijałego się czasem w sposób naukowo niedość jeszcze wyjaśniony, w zwartą warstwę kamienną, silnie przylegającą do dna i ścian naczynia. W pewnych wrażliwych miejscach kotła lub rury taki silnie uwarstwiony kamień może się stać przyczyną niebezpiecznych pęknięć a nawet eksplozji. Prócz tego kamień kotłowy jako gorszy przewodnik ciepła przeszkadza ogrzewaniu wody, wzgl. w instalacjach centralnego ogrzewania obniża ich wartość ogrzewczą. Wreszcie kamień kotłowy przyspiesza nadżeranie żelaza przez rdzę.

Usuwanie kamienia kotłowego zwykłymi kwasami jest sposobem tylko od błedy dobrym, który

można stosować wyłącznie w potrzebie. Przez systematyczne stosowanie kwasów zwykłych może silnie ucierpieć powierzchnia czyszczonego tak metalu. Prawdziwie skuteczny sposób polega też nie na usuwaniu raz powstałego kamienia, lecz na zapobieganiu tworzenia się go i został znaleziony w kwasie chromowym, który właśnie przeszkadza w tworzeniu się kamiennej powłoki na żelazie, względnie powstały usuwa. Kwas chromowy można bez żadnej obawy o całość urządzenia wszędzie do tego celu stosować albowiem nie atakuje wcale żelaza, lecz przeciwnie, dzięki jego właściwości uodporniania powierzchni metali, charakterystycznej wszystkie związki chromowe, daje on doskonałą ochronę przed korozją żelaza, powodowaną przez kamień kotłowy. Specjalnie opracowany sposób użycia tej metody pozwala zapomocą papierka lakmusowego dokładnie ustalić, czy dodawany do wody kwas jest już w dostatecznej ilości.

W urządzeniach na gorącą wodę psucie się wywołane przez kamień kotłowy daje się zauważyć zarówno w samych kółkach jak i wężach parowych i sieci rurowej. Pierwszym objawem tych zaburzeń jest rdzawa zniechęcenie wody, co jest oznaką, że należy przyspieszyć się z środkami zapobiegawczymi przeciwko dalszemu postępowi niszczenia. Jeśli chodzi o bezpośrednią przyczynę rdzewienia kotła napełnionego wodą, to jest nienależyte rozpuszczenie w wodzie, podczas gdy dwutlenek węgla może to nadżeranie żelaza przyspieszyć tylko w przypadku miękkiej wody. Jeśli chcemy niedopuszczyć do korozji żelaza od wody, to dobry sposób przedstawia dodanie do niej siarczynu sodowego, który wiąże tlen rozpuszczony w wodzie i w ten sposób czyni wodę nadal nieszkodliwą dla żelaza.

ZE SPORTU

PIERWSZE MISTRZOSTWA PIŁKARSKIE JUNJORÓW

W Sierakowie odbyły się poraz pierwszy mistrzostwa piłkarskie Polski w konkurencji junjorów. W finale krakowskim Wisła pokonała poznańską Wartę 3:0 (2:0). Zwycięscy byli najlepszą drużyną turnieju a zademonstrowali wysoką klasę

SUKCESY PLYWAKÓW HAKOAHU WIEDENSKIEGO

W mistrzostwach długodystansowych Austrii, rozegranych na Dunaju na dystansie 9.2 km., wielki sukces odnieśli pływacy Hakoahu. W kon-

kurencji junjorów zwyciężył Blustein (Hakoahu), który osiągnął najlepszy czas dnia, znacznie lepszy niż zwycięzca biegu senjorów. Również w paniach zwyciężyła młoda zawodniczka Hakoahu Mittler.

KUPON ZNIJKOWY DO KIN

Adria — Atlantic — Bagatela — Uciecha.

Ważny 30. VIII. — Wyciąć i przedłożyć do wymiany w Kolekturze Zw. Inwalidów, Grodzka 59, w Perfumerji N. Meersanda, św. Marka 20, lub w Adm. »N. Dziennika«, Orzechkowej 7.

Deklaracja rządu polskiego w sprawie nieinterwencji w Hiszpanji

Warszawa, 29. 8. PAT. Jak dowiaduje się Polska Agencja Telegraficzna, w konsekwencji przeprowadzonych między rządem polskim a rządem francuskim rokowań na temat nieingerencji w walkę, toczącą się w Hiszpanji, rokowań — jak wiadomo — zainicjowanych przez Francję z całym szeregiem państw, pozytywna odpowiedź Polski sformułowana została i zakomunikowana rządowi francuskiemu w dniach 22 i 27 bm.

W odpowiedziach tych rząd polski stwierdził, że Polska, ożywiona przyjaznymi uczuciami dla narodu hiszpańskiego, nie mieszała się wcale do tragicznych wypadków, jakie przeżywa Hiszpanja i powstrzymała się od ingerencji bezpośredniej i pośredniej w sprawy wewnętrzne tego kraju.

Ponadto zostało przez rząd polski stwierdzo-

ne, że zarządzenia, jakie od początku tych wypadków powzięte samorzutnie zostają w zupełnej zgodzie z poszczególnymi punktami francuskiego projektu deklaracji o nieingerencji, która przewiduje niewysyłanie broni, materiału wojennego, wszelkiego rodzaju samolotów oraz okrętów wojennych do Hiszpanji.

W dalszym ciągu stwierdził rząd polski, że uważać się będzie za związanego postanowieniami o nieingerencji w tej mierze, w jakiej obowiązują one będą inne zainteresowane państwa.

Wreszcie rząd polski wyraził gotowość przyłączenia się do akcji wzajemnego komunikowania sobie kroków, powziętych na zasadzie deklaracji o nieingerencji, pod warunkiem jednak udziału w tej akcji pozostałych państw zainteresowanych.

Pozbawienia Trockiego prawa azylu w Norwegji domaga się rząd sowiecki

Moskwa, 29. 8. PAT. Agencja Tass komunikuje: Z polecenia rządu sowieckiego, poseł ZSRR, w Norwegji Jakubowicz złożył norweskemu ministrowi spraw zagranicznych następujące oświadczenie: 1-go grudnia 1934 w Leningradzie został zabity członek Komitetu Centralnego partji komunistycznej i członek prezydium Centralnego Komitetu Wykonawczego ZSRR Kirow. Dochodzenie sądowe ustaliło, że zabójstwo zostało dokonane przez członków organizacji terrorystycznej, mającej na celu dokonanie zamachu na członków rządu sowieckiego i na inne kierownicze osobistości. W końcu 1934 r. zeznał to przed trybunałem zabójca Kirowa oraz jego współnicy. Dodatkowe dochodzenie oraz proces, który odbył się pomiędzy 19 a 23 sierpnia 1936 r. w Moskwie, ustaliły, że powyższa organizacja terrorystyczna została utworzona z inicjatywy Trockiego, przebywającego obecnie w Norwegji, który udzielał szczegółowych instrukcyj swym współnikom w ZSRR w sprawie zabójstwa wodza ZSRR Stalina, komisarza obrony Woroszyłowa, komisarza komunikacji Kaganowicza, komisarza ciężkiego przemysłu Ordzonikidze oraz innych członków rządu i kierowniczych osobistości. W tym celu Trockij wysłał z zagranicy do ZSRR specjalnych agentów. Wszystkie powyższe fakty zostały podczas publicznego procesu w sierpniu 1936 r. potwierdzone przez wszystkich współników i agentów Trockiego, którzy stanęli przed trybunałem. W

ten sposób można uważać za ustalone, że Trockij, przebywający obecnie w Norwegji, jest organizatorem i kierownikiem aktów terrorystycznych, mających na celu zabójstwo członków rządu sowieckiego i wodzów sowieckiego narodu.

Zawiadamiając rząd norweski o powyższych faktach, rząd sowiecki wyraża, przypuszczenie, że dalsze udzielanie Trockiemu, organizatorowi aktów terrorystycznych, azylu, może zaszkodzić przyjaznym stosunkom istniejącym pomiędzy ZSRR i Norwegją, i byłoby sprzeczne z nowoczesnym pojmowaniem stosunków międzynarodowych. Można przypomnieć w tym miejscu, że po zabójstwie króla Jugosławji Aleksandra i francuskiego ministra spraw zagranicznych Barthou, stanowisko rządów wobec przygotowania na ich terytorjach aktów terrorystycznych przeciwko członkom innych rządów było badane przez Radę Ligi Narodów w dniu 10 grudnia 1934 r., kiedy to stwierdzono obojętne członków Ligi Narodów w sensie udzielania wzajemnej pomocy w walce z terroryzmem. Było nawet uznane za pożądane zawarcie w tym celu konwencji międzynarodowej.

Rząd sowiecki wyraża nadzieję, iż rząd norweski nie omieszką wydać odpowiednich zarządzeń celem pozbawienia Trockiego dalszego korzystania z prawa azylu na terytorjum norweskiem.

Tragiczny wypadek w kopalni

Chorzów, 29. 8. (K). Na kopalni „Wolfgang Wawel“ w Rudzie wydarzył się wczoraj wieczorem tragiczny wypadek. Z niewyjasnionych przyczyn nastąpiła eksplozja paczki z dynamitem, przeznaczonym do rozsadzenia ścian węglowych. Wskutek wybuchu górnik Franciszek Cebula został rozszarpany w kawałki. Górnicy Fr. Bieda, Wincenty Marzec i Jerzy Kaluza zostali ciężko ranni.

Katowice, 29. 8. (K). Na tle porachunków osobistych został wczoraj wieczorem postrelony a następnie zaszyty Gerard Miśka z Zależa, który zmarł wskutek odniesionych ran. Zabójca w osobie Emila Grzegorzycyka oddał się sam w ręce policji. Nieco później brat zamordowanego Eryk udał się do kolegów Grzegorzycyka, którzy brali udział w tej awanturze celem pomśzczenia brata. Młody Miśka został jednak powitym gradem kul przez Eryka Wieczorka z Zależa, ponosząc śmierć na miejscu. Równocześnie jedna z kul odbiła się

rekoszetem i zraniła ciężko stojącego w pobliżu Karola Huncza. Wieczorek został zatrzymany.

Katowice, 29. 8. (K). Jak się dowiadujemy, z końcem września br. odbędzie się posiedzenie Rady Nadzorczej Wspólnoty Interesów, na którym ustalona będzie sprawa przyszłego zarządu.

Wśród członków Rady istnieją rozbieżności co do składu przyszłego zarządu. Część Rady Nadzorczej jest za zarządem jednoosobowym, zaś część za zarządem kilkuosobowym. Według wszelkiego prawdopodobieństwa zwycięży koncepcja zarządu jednoosobowego i dalsze kierownictwo spoczywać będzie w rękach dotychczasowego nadzorca inż. Bronisława Kowalskiego.

Cieszyn, 29. 8. W związku z procesem odbywającym się w Cieszynie o zajęcia bezrobotnych przy regulacji Wisły w Nierodzimiu, w dniu wczorajszym wybuchł strajk robotników zatrudnionych przy regulacji Brennicy w Górach Wielkich. Strajkuje 278 robotników. Do

WYCIEZKI NA TARGI JESIENNE

DO WIEDNIA NA 3 I 7 DNI Zł. 105

DO PRAGI „ 7 „ Zł. 90

DO PRAGI I WIEDNIA 7 „ Zł. 140

Ceny powyższe obejmują opłaty paszportowe, wizy, karty Targowe i przejazdy kolejowe. Wyjazd wszystkich wycieczek z Krakowa 7.IX.

UNIONLLOYD Kraków, Szpitalna 36
tel. 181-81

Bo, a się „jedyńki“

Łódź, 29. 8. G. Do dnia dzisiejszego nie wpłynęła do okręgowej komisji wyborczej żadna lista kandydatów. W związku z tem wyszedł na jaw ciekawy szczegół, a mianowicie, mimo, że PPS i endecy mają już ułożone listy kandydatów zaopatrzone w odpowiednią ilość podpisów, to jednak żadna z tych partyj nie chce wnieść w obawie przed przyznaniem ich listom numeru 1, gdyż numer ten przy poprzednich wyborach miał bezpartyjny blok, który poniósł klęskę. W sferach politycznych mówią, że endecy złożą aż 10 fikcyjnych list, aby w ten sposób zaasekurować się przed 1. W międzyczasie rozeszła się pogłoska, że partja niemiecka złożyła już swoją listę do VIII. okręgu.

Na niedzielę udzielono zezwolenia aż na 28 wieców wyborczych. Wczoraj odbył się wiec przedwyborczy endeków przy ul. 11-go Listopada 21. Na wiec ten przybyło raptem 80 osób, mimo, że przemawiały same „asy“ endeckie, jak adw. Kowalski, kapitan Gregorzak i inni. Również na Bałutach odbył się wiec kobiet narodowych, na którym frekwencja wynosiła 250 do 300 osób.

Łódź, 29. 8. G. Z kół zbliżonych do gminy żydowskiej dowiadujemy się, że w połowie bieżącego tygodnia zacznie działać kalendarz wyborczy do gminy żydowskiej. Powołano do życia komisję wyborczą, składającą się z pięciu członków delegowanych przez zarząd gminy i 11 członków przynależnych do różnych ugrupowań żydowskich. Wybory odbędą się prawdopodobnie między 1—8 listopada br.

Osobliwa propozycja łódzkiej Izby Rzemieślniczej

Łódź, 29. 8. (G) We czwartek wieczorem w Izbie Rzemieślniczej odbyły się narady w sprawie opracowania nowego statutu. Na naradzie tej dyrektor Izby p. Dobosz proponował, aby przy reorganizacji cechu, cechy żydowskie i chrześcijańskie uwidoczniły wyraźnie przez dodanie „żydowski“ lub „chrześcijański“ celem ułatwienia orientacji o jaki cech chodzi. Obecni na naradzie Żydzi wystąpili ostro przeciwko temu wnioskowi wskazując na to, że w ten sposób spycha się rzemiosło żydowskie do ghetta.

Łódź, 29. 8. G. W tym tygodniu pod Sochaczewem podczas katastrofy samochodowej zginął przemysłowiec łódzki Dawid Karczmarski. Wczoraj w szpitalu sochaczewskim zmarł szofer, który prowadził auto, Kazimierz Siłczak. Trzecia ofiara Jakób Bryczkowski przebywa w szpitalu w stanie bardzo groźnym. Bryczkowski jest bratem tego Bryczkowskiego, który w tym tygodniu poparzył przemysłowca Fischera i sam popełnił samobójstwo.

Łódź, 29. 8. (G). W dniu dzisiejszym odbyło się zebranie tramwajarzy, którzy zapowiedzieli, że o ile do dnia 3 września nie zostanie załatwiona sprawa urlopu i inne sprawy tramwajarze miejsca i zatrudnieni przy tramwajach dojazdowych przystąpią do strajku w dniu 3 września.

Łódź, 29. 8. G. We wsi Saszyn powiat Koninowski do zagrody Franciszka Kozogrodzkiego wtargnęło 5 zamaskowanych drabów, którzy terroryzowali wszystkich mieszkańców rewolwerami. Córka Kozogrodzkiego, Józefa, wymknęła się jednak i wszczęła alarm. Bandyci oddali do Józefy Kozogrodzkiej szereg strzałów, raniąc ją ciężko, poczem uciekli.

strajku przyłączyli się również robotnicy kamieniołomów w Ustroniu w liczbie 230. Przy tej okazji strajkujący wysunęli szereg żądań natury ekonomicznej

Jak Sowiety chciałyby zreformować statut Ligi Narodów?

Genewa. 29. 8. PAT. W nocy, złożonej sekretarjatowi Ligi Narodów przez rząd sowiecki, precyzującej stanowisko ZSRR w sprawie rewizji statutu Ligi, rząd sowiecki uważa, że dokładniejsze i skuteczniejsze stosowanie paktu Ligi Narodów dałoby się osiągnąć na podstawie zasad, które mogłyby być uchwalone przez Zgromadzenie w formie rezolucji albo też zostać zawarte w protokole otwartym dla wszystkich członków Ligi Narodów. Zasady te, zdaniem rządu sowieckiego, powinny m. in. przewidywać, że w wypadku zaatakowania któregoś z członków Ligi Narodów Rada Ligi winna być zwołana najpóźniej w trzy dni po notyfikacji wojny sekretarza generalnemu. Również najpóźniej w trzy dni po zwołaniu Rady winna przyjąć ta decyzja co do istnienia okoliczności, pociągających za sobą stosowanie art. 16 paktu. Decyzja ta będzie uznana za przyjętą, jeśli wypowie się za nią co najmniej 3/4 członków obecnych, nie licząc stron w konflikcie, poczem państwo napadające będzie uznane jako pozostające w stanie wojny z wszystkimi członkami Ligi Narodów i w stosunku do

niego mają być stosowane sankcje.

Sankcje wojskowe stosują państwa, które zawarły odnośne układy wzajemnej pomocy, oraz państwa, które życzyłyby sobie zastosować się do poleceń, powziętych przez Radę Ligi na mocy art. 16. Nieprzyjęcie przez Radę Ligi Narodów decyzji co do zastosowania art. 16 paktu nie przeszkadza natychmiastowemu wykonaniu przez państwa, które zawarły układ wzajemnej pomocy wypełnienia swych zobowiązań.

Dalsze punkty noty dotyczą sankcyj ekonomicznych i finansowych i mają na celu łatwiejsze i skuteczniejsze ich stosowanie. W ostatnim punkcie rząd sowiecki formułuje za sadę, że układy wzajemnej pomocy, zawarte celem zabezpieczenia pokoju w pewnych regionach, mają być uważane za dodatkowe za pewnienie bezpieczeństwa w ramach paktu Ligi Narodów.

Rząd sowiecki uważa wreszcie, że przyjęcie powyższych zasad byłoby ułatwione przyjęciem określenia napastnika, zawartego w raporcie z dnia 24 maja 1933 r. komitetu bezpieczeństwa konferencji rozbrojeniowej.

Ścisła izolacja Trockiego w Norwegii

Oslo, 29. 8. PAT. „Dagbladet“ donosi, że na posiedzeniu Rady ministrów, na którym miała zapadnąć decyzja o losach Trockiego, premier Nygaardsvold oświadczył: skoro Trockij nie chce podpisać żądanych zobowiązań, musimy znaleźć dlań „Norweską Syberję“.

Trockij — pisze gazeta — nie podpisał zobowiązania i chwilowo jest internowany w wili pod Hoenefoss pod osłoną dużego oddziału policji. Nikogo nie dopuszcza się doń. Na dzwonki telefonu odpowiadać nie wolno, a cała poczta jest cenzurowana. Władze nie powzięły dotąd decyzji, gdzie ulokują Trockiego, decyzja zapadnie w poniedziałek. „Dagbladet“ twierdzi, że rząd norweski gotów jest przedsięwziąć najostrejsze zarządzenia, aby położyć kres intrygom politycznym Trockiego, a jednocześnie zapobiec możliwości zamachu na niego. Jeden z projektów przewiduje alokowanie go w domu, znajdującym się wewnątrz obozu wojskowego. Sekretarze Trockiego Wolff i Van-Heinort odmówili dobrowolnego opuszczenia Norwegii, wobec tego aresztowano ich i dziś wieczorem będą odstawieni koleją pod eskortą policji do granicy.

Oslo, 29. 8. PAT. Norweskie ministerstwo

Przywódcy organ zowali jeszcze w lutym powstanie w Hiszpanji

Paryż, 29. 8. PAT. Źródła zbliżone do „Frontu Ludowego“, donoszą, że podczas rewizji w mieszkaniu porucznika Ramona Albareda w San Sebastian, wykryto wielką ilość broni oraz listę, zawierającą nazwiska szeregu osobistości, związanych z ruchem powstańczym w różnych prowincjach Hiszpanji.

Wedle wiadomości z tych samych źródeł, znalazł on list, napisany przez obecnego dowódcę wojsk powstańczych w Oviedo ppłk. Aranda do generalnego inspektora armji hiszpańskiej gen. Godeda. List zawiera informacje w sprawie nastrojów politycznych w armji hiszpańskiej i datowany jest z lutego br. Z listu wynika, że przywódcy powstania już wówczas je przygotowywali, przyzem sądzili, że wojna domowa potrwa około dwóch miesięcy.

Ambasador hiszpański w Londynie otrzymał dymisję

Londyn, 29. 8. PAT. Ambasador Hiszpanji w Londynie Olivan otrzymał dekret rządu madryckiego, udzielający mu dymisji po 20-letniej służbie dyplomatycznej. Dymisja ta jest związana z całkowitą zmianą hiszpańskiego korpusu dyplomatycznego, do którego zostaną obecnie powołane osobistości o bardziej wyraźnym charakterze politycznym. Olivan nadal przebywa

w ambasadzie hiszpańskiej do czasu przybycia swego następcy.

Zsyłki na Sybir i samobójstwa komunistów

Helsingfors, 29. 8. PAT. Miejscowe koła polityczne poruszone zostały wiadomością o aresztowaniu i wysłaniu na Sybir najwybitniejszych fińskich działaczy komunistycznych Sowieców Kullerve Manner, b. długoletniego prezesa sowieckiej Karelji, oraz Kustaa Rovie, b. szefa sztabu wojsk czerwonych w r. 1918 w Finlandji. Jednocześnie donoszą o samobójstwie członka zarządu oddziału fińskiego partji komunistycznej Lentemaki, Należy przy tej sposobności zaznaczyć, iż ostatnie zajścia w Moskwie oraz proces moskiewski wywołały najfatalniejsze wrażenie w miejscowej partji i prasie socjalistycznej, która w najbardziej ostry sposób atakuje Z. S. R. R. i rząd sowiecki.

Państwa będą apelowały do walczących Hiszpanów o humanitaryzm

Londyn, 29. 8. PAT. Według wiadomości, nadeszłych do Londynu, rządy Danji, Belgji i Turcji przychylnie są wprowadzeniu w życie propozycji francuskich o Niemieszaniu się do spraw hiszpańskich, jak również powołaniu komitetu dla wymiany informacji o zarządzeniach, popierających tę politykę. Na zebraniu, zwołanym w Hendaye przez ambasadora argentyńskiego, większość obecnych tam przedstawicieli dyplomatycznych oświadczyła, iż otrzymała od swych rządów instrukcje w sprawie apelu do obu walczących stron o humanitarny sposób prowadzenia walki. Z chwilą otrzymania instrukcyj przez wszystkich przedstawicieli dyplomatycznych, dokonana będzie demarche u rządu hiszpańskiego i u powstańców. Demarche ta jednak będzie tylko apelem, nie zaś akcją pośrednictwa.

Straszny wybuch

Szanghaj, 29. 8. PAT. W m. Czung-King (prowincja Seczuan) nastąpił groźny wybuch. Jest 18 zabitych.

Domy w Berlinie

oraz we większych miastach Niemiec kupuję z wypłatą w Polsce

Oferty do Admin. „Nowego Dziennika“ pod „Gotówka“

Pogrzeb ś. p. red. Stpiczyńskiego we wtorek

Warszawa, 29. 8. PAT. Termin pogrzebu ś. p. Wojciecha Stpiczyńskiego uległ zmianie. Pogrzeb odbędzie się nie w poniedziałek 31 bm, lecz we wtorek, 1 września z kościoła Karola Boromeusza na Powązkach, skąd po nabożeństwie żałobnym o godz. 10-tej rano nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz wojskowy.

Umarzanie podatków od zysków sanacyjnych

Warszawa, 29. 8. (Sin.) W ostatnich latach wiele osób prawnych posiadających zadłużenie z tytułu kredytu towarowego lub inwestycyjnego zaciągniętego w latach dobrej konjunktury, uzyskuje od swoich wierzycieli bonifikatę z zadłużenia, polegającą na skreśleniu zaległych odsetek lub części długów z kapitału. Przychody te przyjęte są w praktyce pod nazwą zysków sanacyjnych i spółki akcyjne używają te przychody najczęściej na pokrycie strat powstałych w latach ubiegłych oraz na utworzenie lub zwiększenie funduszy rezerwowych.

Ostatnio w związku z coraz liczniej szemi napływami podań ministerstwo skarbu powołało do życia przy departamencie podatkowym specjalną komisję opiniodawczą, która oceniać będzie zgłoszone wnioski osób prawnych o umarzanie podatków od zysków sanacyjnych przedewszystkiem pod kątem widzenia celowości sanacji.

Telefonem z Warszawy

Warszawa, 29. 8. (Sin.) Dużą sensację w kołach dyplomatycznych wywołała wiadomość o zaproszeniu angielskich wojskowych na manewry do Sowieców. Grupa wyższych oficerów angielskich przejedzie do Moskwy, przez Warszawę.

Warszawa, 29. 8. (Sin.) Wydane zostały nowe przepisy ograniczające wywóz dewiz i przewozu towarów. Komisja dewizowa zastanowiła ulgi dla emigrantów, którzy muszą przy wjeździe przedłożyć kwoty pokazowe.

Emigrantom udającym się do Kanady zezwolono wywozić z Polski 200 dolarów, gdyż taka kwota obowiązuje przy wjeździe do Kanady.

Warszawa, 29. 8. (Sin.) Celem przyścia z jak najwydatniejszą pomocą bezrobotnym w ciągu miesięcy zimowych, organizuje się w bieżącym roku na szeroką skalę zakrojoną akcję zbierania ofiar na rzecz bezrobotnych. Dążeniem tej akcji będzie wciągnięcie szerokie rzesze społeczeństwa, co pozwoli na zasilenie kredytów jak i funduszy na cele pomocy bezrobotnych.

Warszawa, 29. 8. Sin. Ostatnio odbyła się przed poznańskim Sądem Okręgowym na seji wyjazdowej w Grodzisku rozprawa karna przeciw członkowi Stronnictwa Narodowego Zaleszyckiemu oskarżonemu o stawienie oporu władzy. Zaleszycki oskarżony został na jeden miesiąc aresztu bez zawieszenia.

Warszawa, 29. 8. Sin. Przeprowadzone obecnie zestawienia wykazały znaczny wzrost ruchu oszczędnościowego w PKO. Tak więc ilość otwartych książeczek PKO. w ostatnim półroczu ubiegłego roku wynosiła 271.880 a w pierwszym półroczu 1936 r. 282.393. Obrót oszczędnościowy, który w ciągu ostatniego półrocza 1935 wynosił 777.871.000 obecnie wynosi 812.500000

Udzielenie Polsce kredytów mogłoby ułatwić rokowania

Paryż. 29. 8. PAT. W związku z przyjazdem gen. Śmigłego Rydza do Paryża „Petit Parisien” pisze: Nasz kraj żywi dla Polski przyjaźń tak szczerą i głęboką, że może się jedynie cieszyć tym nowym kontaktem, któremu okoliczności nadają wyjątkowe znaczenie. Rząd warszawski czyni obecnie wielkie wysiłki finansowe, aby zrealizować do końca program obrony narodowej, czego konieczność daje się coraz bardziej odczuwać. — Być może, iż ewentualność udzielenia kredy-

tów mogłoby ułatwić pomyślny przebieg obecnych rozmów, lecz jest rzeczą oczywistą, że musi to być poprzedzone przez zakończenie toczących się rokowań gospodarczych i przez przyjazne i ostateczne rozwiązanie targów, których ofiarami padli w Polsce przemysłowcy i kapitaliści francuscy. Jeżeli wizyta gen. Śmigłego-Rydza ma na celu osiągnięcie porozumienia we wszystkich punktach, to będzie ona miała specjalnie dobroczynne skutki dla obu krajów.

Prasa węgierska o podróży gen. Rydza-Śmigłego do Francji

Budapeszt. 29. 8. PAT. W związku z podróżą gen. Rydza Śmigłego do Paryża dzienniki wskazują na serdeczny ton artykułów powitalnych prasy francuskiej, podkreślającej wagę wizyty generalnego inspektora sił zbrojnych w stolicy Francji, oraz streszczają głosy prasy polskiej. „Nemzeti Ujsag” zamieszcza portret gen. Rydza Śmigłego oraz kreśli jego życiorys. Marszałek Piłsudski — pisze dziennik — darzył gen. Rydza Śmigłego pełnym zaufaniem. Doceniając jego zdolności wojskowe i właściwości charakteru, sam wyznaczył go na swego zastępcę w wojsku. Po opisie przeszłości wojskowej gen. Rydza-Śmigłego dziennik stwierdza, że dzięki własnym zasługom stał się on po śmierci Marszałka najwyższym autorytetem wojskowym

w Polsce. Gen. Rydz Śmigły — kończy dziennik — cieszy się szacunkiem całego narodu polskiego.

Berlin zaczyna się bliżej interesować

Berlin. 29. 8. PAT. Dzisiejsza prasa informuje już bardziej obszernie w depeszach z Warszawy, Wiednia i Paryża o podróży gen. Rydza Śmigłego do Paryża. Zainteresowanie uwydatnia się w obszernej reprodukcji głosów prasy polskiej, a przede wszystkim „Polski Zbrojnej”. Uwypuklają tu jednolitość komentarzy polskich. Prasa podkreśla, iż nie ma mowy o zmianie linii polityki zagranicznej Polski.

Horthy spotka się z Papenem?

Wiedeń. 29. 8. PAT. Regent Węgier Horthy opuścił dziś rano Linz, udając się do Velden nad jeziorem Woerth, gdzie złoży wizytę prezydentowi Miklasowi. Ponieważ ambasador Rzeszy von Papen przybył na week-end do Poertznach nad jeziorem Woerth (6 klm. od Velden), przeto krążą pogłoski, że skorzysta on z tego, aby spotkać się z regentem Horthym.

Goebbels w Wenecji

Wenecja. 29. 8. PAT. Agencja Stefani donosi: Przybył tu samolotem niemiecki minister propagandy dr Goebbels w towarzystwie małżonki i szeregu osobistości niemieckich. Na lotnisku powitał go włoski minister prasy i propagandy Alperi, szereg osobistości włoskich oraz przedstawiciele kolonii niemieckiej w Wenecji.

Król Edward w Dardanelach

Stambuł. 29. 8. PAT. Król Edward VIII przybył ma niebawem na swym jachcie do Ciannak Kale, gdzie pochowani są żołnierze brytyjscy, polegli w czasie wielkiej wojny. Chociaż wizyta króla ma charakter całkowicie prywatny, rząd turecki postanowił wysłać do Ciannak Kale inspektora pierwszej armji gen. Fahr Eddina, celem złożenia monarsze hołdu w imieniu armji. Dwa torpedowce tureckie eskortować będą jacht królewski przy przejeździe przez cieśninę dardaneelską.

Oddział Legionu cudzoziemskiego zbuntował się

Madryt. 29. 8. PAT. Komunikat rządu donosi: Według zupełnie wiarogodnych wiadomości, oddział Legionu cudzoziemskiego t. zw. „Tercio” zbuntował się, kilku oficerów zastrzelono, oddział rozwiązał się. Wydarzenie to zaszło w Maroko w pobliżu Ceuty.

Madryt. 29. 8. PAT. W bitwie pod Naval Peral, gdzie wojska rządowe zadały klęskę powstańcom, ciężko ranny został płk. Escamez b. dowódca pułku „Tercio” jeden z najzdolniejszych pomocników gen. Mola. Płk. Escamez amputowano nogę.

Madryt. 29. 8. PAT. Aresztowano tu generała Fignatelli de Aragon.

Min. Kwiatkowski u P. Prezydenta R. P.

Warszawa. 29. 8. PAT. Pan Prezydent R. P. przyjął dziś popołudniu p. ministra skarbu Eugenjusza Kwiatkowskiego.

Francuscy ministrowie w Warszawie

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa. 29. 8. Francuski minister przemysłu p. Bastid ma zamiar skorzystać z zaproszenia min. Romana do zwiedzenia wystawy przemysłu metalurgicznego i elektrotechnicznego w Warszawie i ma przybyć do stolicy Polski. Tymczasem Warszawa gości innego ministra Francji, mianowicie ministra zdrowia p. H. Sallier, który w gronie znajomych odbywa wycieczkę turystyczną samochodem. Wycieczka zwiedziła Niemcy, bawiła dwa dni w Warszawie, a dziś przez Kraków wyjechała do Budapesztu.

Sprawa zdyskwalifikowania polskiej drużyny jeździeckiej jeszcze niezalutowana

Warszawa. 29. 8. PAT. Prezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego płk. Głabisz oświadczył na konferencji prasowej, że Międzynarodowa federacja jeździecka uznała, iż nie jest kompetentna do zajęcia stanowiska w sprawie decyzji olimpijskiego jury d'Appel, dyskwalifikującej polską drużynę jeździecką.

Sprawa protestu Polski będzie przeto zalutowana przez najbliższy międzynarodowy kongres jeździecki w listopadzie br., a nadto w sprawie tej polscy delegaci do Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego wniosą tę sprawę na najbliższe posiedzenie komitetu.

Pracownicy „Feniksa” interwenjują u głównego inspektora pracy dyr. Klotta

W sobotę zjawiła się u głównego inspektora pracy dyr. Klotta, przebywającego w Krakowie, delegacja pracowników „Feniksa”, poprowadzona przez prezesa Związku Zawodowego Pracowników Umysłowych w Krakowie, red. Stattera, która imieniem wszystkich pracowników koncernu „Feniksa” w Polsce, przedłożyła swoje postulaty. Delegacja podkreśliła, iż stosunek pracowników do kuratora i P.U.K.U. jest jak najlojalniejszy, atoli pragną oni prosić dyr. Klotta, by przy toczących się rokowaniach w sprawie „Feniksa” wzięto również pod uwagę interesy pracowników. Delegacja prosiła o cofnięcie wypowiedzeń, tudzież o przejęcie personelu przez nowego nabywcę na wypadek przejęcia portfela „Feniksa”, wreszcie o łagodną redukcję w razie konieczności i zaopatrzenia zredukowanych w odpowiednią odprawę.

Dyr. Klott ustosunkował się do wysuniętych postulatów bardzo przychylnie i przyrzekł interweniować u miarodajnych czynników, stanowisko dyr. Klotta uspokoiło w wysokim stopniu zrozpaczonych pracowników i pozwoliło im optymistycznie patrzeć w przyszłość. Nie ulega wątpliwości — na co zwróciła delegacja uwagę p. dyr. Klotta, — że pomyślnie zalutowanie sprawy „Feniksa” wpłynie również korzystnie na pozostałych pracowników ubezpieczeniowych, którzy od pewnego czasu żyją w ciągłej niepewności co do swego losu.

Oslo. 29. 8. PAT. Znakomity lekkoatleta amerykański Towns ustanowił w Oslo nowy rekord świata w biegu na 110 m z płotkami, uzyskując fenomenalny wynik 13,7 sek.

Niecierpliwi Argentyńscy

Buenos Aires. 29. 8. PAT. Senator Sanchez Sorondo złożył w izbie wniosek wzywający rząd Argentyny do uznania rządu gen. Cabanillos w Burgos. Dyskusja nad wnioskiem odbędzie się we wtorek 1 września.

Stany Zjednoczone nie wpuszczą Trockiego

Berlin. 29. 8. PAT. Według wiadomości z Oslo minister sprawiedliwości Norwegji oświadczył z powodu internowania Trockiego, iż Trockij przez odmowę zaniechania akcji politycznej sam wydał na siebie wyrok. Internowanie stało się jedyną możliwą konsekwencją.

Władze amerykańskie na zapytanie przyjaciół Trockiego, czy na wypadek wydalenia go z Norwegji mogłoby zamieszkać w Stanach udzieliły odpowiedzi odmownej.

Bijatyki wiejskie w kieleckiem

Olkusz. 29. 8. PAT. Onegdaj podczas wesela w domu Michała Żelaznego w Porębie Dzierznej (olkuskie) wynikła krwawa bójka na noże, kije, kamienie i widły, w następstwie której kilka osób odniosło ciężkie rany. W bójce brało udział ok. 15 osób.

Kielce, 29. 8. PAT. We wsi Piasek Wielki

pow. stopnickiego w czasie bójki wynikłej na tle porachuków osobistych, został zabity bagnetem 19-letni Józef Nowak, mieszkaniec tej ws. Sprawców zabójstwa w osobach Józefa i Feliksa Puszyńskich aresztowano i przekazano władzom sądowym.

— SZCZEGÓLOWE ZWIEDZANIE WIELKIEJ WYSTAWY DAWNYCH WIDOKÓW KRAKOWA NA ZAMKU WAWELSKIM, z niezwykle interesującą panoramą art.-mal. Z. Wierciaka i dokładnym omówieniem rozwoju i przemian obrazu miasta w ciągu wieków, odbędzie się w niedzielę 30 bm. jako 10-ta wycieczka naukowa Tow. Miłośników Krakowa pod kier. hist. sztuki dra J. Dobrzyckiego. Zbiórka ogodz. 11.30 na placu obok katedry.

Zyd. Two Szkoły Lud. i Średniej

urządza jak co roku modlitwy w święta uroczyste (ROSZ HASZANA I JOM KIPUR).

ראש השנה יום כפור

Bilety do nabycia w sekretarjacie. 518k

KRONIKA

SIERPIEN

30

NIEDZIELA

Wschód słońca
4 g 35 m

Zachód słońca
18 g 13 m

12 Elul 5696

Inauguracja Sjonistycznego Klubu Towarzyskiego

Po przerwie wakacyjnej zostaje otwarty Syjonistyczny Klub Towarzyski. Zarząd opracował już szeroki plan pracy na najbliższy okres zimowy i apeluje do swych członków, by przez liczne odwiedzenie klubu popierali ten ośrodek syjonistyczny. Otwarcie klubu nastąpi w środę dnia 2-go września o godz. 8.15 wiecz. referatem Dra D. Bulwy, delegata na Światowy Kongres żyd. w Genewie, który wygłosi odczyt n. t. „Znaczenie Światowego Kongresu żydowskiego”.

Grupy zbiorowe na Fundusz Obrony Narodowej

Wojewódzki Komitet Funduszu Obrony Narodowej w Krakowie przypomina, że wszystkie urzędy, instytucje, fabryki, organizacje i inne skupienia winny przelać zebrane pieniądze na Fundusz Obrony Narodowej wprost na konto czekowe P. K. O. Nr. 410.000 dla Wojewódzkiego Komitetu Funduszu Obrony Narodowej w Krakowie a to z tego powodu, że w województwie krakowskim zorganizowany został za zgodą władz centralnych specjalny Komitet Funduszu Obrony Narodowej, obejmujący cały teren województwa krakowskiego. Deklaracje ofiarodawców z podaniem nazwisk i imion nadsyłać należy do Sekretarjatu Wojewódzkiego Komitetu Funduszu Obrony Narodowej w Krakowie, Zarząd miejski II p. obok Wydziału Opieki Społecznej.

Lekarze na Fundusz Obrony Narodowej

W zrozumieniu doniosłości zagadnienia obrony Państwa, Izba Lekarska w Krakowie apeluje górną do wszystkich lekarzy członków Izby o wzięcie udziału w akcji zbiorowej na Fundusz Obrony Narodowej, niezależnie od akcji uchwalonej przez Naczelną Izbę Lekarską, która zadeklarowała już zakupienie przez lekarzy samolotu dla armii. Pp. lekarze zechcą wziąć udział w akcji Wojewódzkiego Komitetu Funduszu Obrony Narodowej i zadeklarować sumy odpowiednie do swych dochodów na arkuszach, dostarczanych im przez właścicieli domów.

Cudzoziemka okradziona w pociągu

Pociągiem pospiesznym Bruksela — Warszawa jechała do rodziny swojej, zamieszkałej w Kijowie, Ivonna Vink, żona senatora i wiceprezesa parlamentu belgijskiego, zamieszkała w Brukseli. W pobliżu stacji Konin, p. Vinck spostrzegła brak torbki, zawierającej 150 franków belgijskich, 500 franków francuskich, 50 zł. i różne drobiazgi.

Poszkodowana podejrzewa o dokonanie kradzieży jakąś nieznaną kobietę, która przez jakiś czas znajdowała się w przedziale wagonu.

Policja prowadzi energiczne dochodzenie, celem wykrycia sprawców kradzieży.

Przywóz samochodów do Węgier

W pierwszym półroczu 1936 r. przywieziono do Węgier 1350 samochodów. Głównym importerskim były Niemcy, które przyniosły 673 wozy, następnie miejsce zajmują Włochy — 323 samochody. Au strja importowała 76 wozów, Stany Zjednoczone 66, a Francja 31

Nie było w tem szykany

WYJAŚNIENIE W SPRAWIE MELDUNKÓW KATOWICKICH

W Katowicach zrobiło wiele hałasu zarządzenie Magistratu, w myśl którego mają wszyscy Żydzi przybywający do Katowic zgłaszać się w biurze meldunkowym za pomocą dwóch kart meldunkowych. Członkowie wszystkich innych wyznań zgłaszają się natomiast, wystawiając tylko jeden egzemplarz karty meldunkowej.

Ludzie nie znający stosunków w Katowicach, uważali powyższe zarządzenie Magistratu, jako szykanę wobec ludności żydowskiej. W rzeczywistości jednak nie ma tutaj mowy o żadnym szykanowaniu, gdyż zarządzenie to zostało wydane w tym celu, aby drugi egzemplarz zgłoszenia przelać Zarządowi Gminy Żydowskiej, dla ewidencji Żydów przebywających w Katowicach. Uważamy, że zarządzenie to jest słuszne, gdyż Gmina Żydowska musi być zorientowana co do żydowskich mieszkańców miasta. W Katowicach, gdzie szczególnie są częste zmiany miejsca pobytu, jest takie zarządzenie zupełnie uzasadnione. Naturalnie jest takie zarządzenie nie na rękę takim ludziom, którzy mieszkają w Katowicach i tutaj mają źródło dochodu, a nie chcieliby figurować w kartotece Gminy, gdyż nie chcą być narażeni na wydatki na cele charytatywne i społeczne.

Dowiadujemy się, że również inne poważniejsze Gminy Żydowskie w Polsce mają zamiar zwrócić się do Magistratów z prośbą o wydawanie im odpisów kart meldunkowych, gdyż zdarzają się wypadki, że Żydzi mieszkają w obrębie Gminy przez szereg lat, a biuro Gminy nie ma o tem wiadomości. Zaznaczamy, że w Katowicach obowiązywało takie zarządzenie jeszcze przed sześciu laty, a zostało ono w czasie reorganizacji biura meldunkowego zaniechane. Obecnie obowiązuje ono znów. Jak już więc zaznaczyliśmy nie chodzi tutaj o żadne szykany, lecz o utrzymanie ewidencji ludności żydowskiej dla celów Gminy Żydowskiej.

Do WIEDNIA za 21.108. —
zap sy TYLKO „FRANCOPOL”
Kraków, św. JANA 1

WYCIECZKA
Paszport, wizy,
przejazdy kolej.,
karta wstępu
na TARGI

REPERTUAR KINOTEATROW

ADRIA: „Sprawa 444” i „Żona dwóch mężów”.
APOLLO: Mały Buntownik (Shirley Temple)
ATLANTIC: „Chińskie morza” (Clare Gable, Wallace Beery) i „Kwiat Hawaj” (Marta Eggerth)
BAGATELA: „Szczęście na ulicy” (Jean Parker, James Dunn) oraz rewja pt. „Halmirska w Bagateli”.
DOM ŻOŁNIERZA: „Sprytna dziewczyna” — (Sylvia Sidney, Fredric March).
STELLA: „Ostatni posterunek” (Cary Grant).
SWIT: „Tajemnica panny Brinx” (Zelechowska, Juosza-Stepowski).
SZTUKA: New—York—San Francisco (Fred Mac Muray i in.)
UCIECHA: „Dinky” (Jackie Cooper i Mary Astor).
WANDA: „Audioscopiki” (Pierwszy film plastyczny) oraz „Krwawe perły”.

NIEDZIELA, 30 SIERPNIA 1936

Kraków (239.5) 8.00 Audycja poranna; 8.55 Program na dzień bieżący; 9.00 Nabożeństwo; 10.30 Z twórczości Rimski - Korsakowa (płyty) 11.45 U kolebki hymnów narodowych i państwowych, wygl. dr. Tadeusz Biliński; 11.57 Sygnał czasu Hejnał z wieży marjackiej; 12.03 Wysława w Warszawie: 1000 taktów muzyki, w wykonaniu zespołu Stefana Rachonia i solistów, w przerwie koncertu ok. godz. 13.15 recytacje; 14.30 Ogródki warzywne na wsi, reportaż dla gospodyń wiejskich — inż. Krystyna Onitczowa; 14.40 Muzyka ludowa (płyty) 14.45 Gawęda regionalna: — wygłasza PP. Juliusz Kędziora i Antoni Augustynek; 15.00 Koncert reklamowy; 15.20 Koncert popularny (płyty) 15.55 Utwory na ksylofon w wyk. Paluh; 16.30 reportaż z życia; 17.00 Z Wystawy w Warszawie: koncert solistów. Wykonawcy: Emma Szabrańska (mzopr) Maurycy Janowski (fort) Tadeusz Ochlewski (skrz) akomp. prof. L. Urstein; 18.00 Podwieczorek przy mikrofonie, koncert w wyk. Małej; ork. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego i solistów; 19.55 Recital fortepianowy prof. Zygmunta Przeorskiego (na wszystkie rozgłośnie) 20.25 Poezja Tatr, kwadrans poetycki, w opr. Władysława Sebkity; 20.40 Przegląd polityczny; 20.50 Dziennik wieczorny; 21.00 Teatr Wyobraźni w obcych (Anglja); wznowienie słuchowiska oryg. pt. Doktor Abernethy przyjmuje. Napisała Alicja Ransy i Rudolf de Cordova, przekład Anieli Zagórskiej; 21.30 Pieśni odśpiewa Laelia Finneberg (sopr) akomp. prof. Ludwik Urstein; 22.00 Wiadomości sportowe ze wszystkich rozgłośni polskich; 22.20 Muzyka taneczna zespołu Tychowskiego

Warszawa (1339.3) 15.30 Fortepian, skrzypce i harfa (płyty); 23.00 Muzyka taneczna (płyty).

Lwów (377.4) 15.30 Straussowska wiazanka (płyty).

Katowice (395.8) 14.30 Różne melodie (płyty) 15 Mechaniczna piekarnia Wojew. Biura Funduszu Pracy w Hajdukach W. — reportaż przeprowadzi inspektor Jan Baranowicz 15.30 Muzyka lekka (płyty).

Łódź (224) 10.30 Koncert życzeń; 14.30 Koncert rozrywkowy (płyty); 22.15 Muzyka (płyty).

Wiedeń (506.8) 20.00 Audycja teatralna; 22.20 Arjo i pieśni odp. J. Knapp (baryt.) 23.10 Muzyka taneczna. Ork. Jecha.

Medjolan (368.6) V. Koncert z cyklu: Włoska muzyka symfoniczna dyr. Alfred Casella, 22.10 Muzyka taneczna.

Rzym (420.8) 20.45 La Traviata — opera Verdiego z udz. Merceder Capsir i in.

Paryż (431.7) 20.30 Surcouf — opera komiczna Planquette'a 22.45 Muzyka taneczna zespołu Atkin sa.

— WYSTAWA BRACI KLEIN przy ul. Starowisłnej l. 17 wyróżnia się dzięki przepięknemu obuwiu i wspaniałemu wyborowi. Ceny bajecznie niskie, toteż kupujący może być pewny 100 - procentowego zadowolenia. Właściciel właśnie wrócił z Wiednią i Warszawy, sprowadzając stamtąd najnowsze modele. 325k

4.— ŻŁ. DZIENNIE W KRYNICY.

Komfortowy pensjonat „Akacja”, obok dworca i łaźni. Pokoje wyłącznie dwu i trójosobowe. Wikt pierwszorządny, pięciorazowy, pensjonatowy, na żądanie djetetyczny. Kuchnia rytualna. Opieka lekarska. Ulgi kolejowe. Zgłoszenia na dowolny termin oraz dowolny okres pobytu przyjmuje: H. A. Z., Warszawa, Orla 13/2. Zamiejscowi załączają znaczek na odpowiedź. 364k

TOWARZYSTWO „DOM ZDROWIA”, — Lwów, ul. Krasieckich 18a tel. 252-4 prowadzi w sezonie jesiennym następujące pensjonaty dla inteligencji:

1) TRUSKAWIEC — ryczałt kuracyjny, obejmujący trzytygodniowy pobyt w pierwszorzędnym pensjonacie ze światłem i usługą, doborowy wikt djetetyczny (stół dla diabetyków), kąpiel klimatyczną, opiekę lekarską, 11 kąpeli mineralnych w pierwszej klasie i legitymację do źródeł. — Cena we wrześniu 165 zł. Pokoje dwuosobowe, doborowe towarzystwo.

2) KRYNICA — ryczałt obejmujący mieszkanie wygodne i komfortowe wikt pięciokrotny smaczny i obfity, kąpiel klimatyczną i opiekę lekarską kosztuje 135 zł.

Rezerwowanie pokoi dla rodzin i grup, szybkie zgłoszenia przyjmuje i informację udziela sekretarjat Towarzystwa 505k

3 TANIE WYCIECZKI

7-14. IX. DO WIEDNIA ZŁ. 105

DO PRAGI „ 90

DO PRAGI I WIEDNIA „ 140

Zgłoszenia: **ORBIS Rynek gl. 41**

DYZURY LEKARZY I APTEK:

Dziś mają dyżur dzienny lekarze: Dr Baranowski Włodz., Tatarska 11. Dr Horowitz Maks, Jasna 7. Dr Szancer Henryk, Starowińska 60, tel. 129-47. Dr Zopoth Artur, Florjańska 14, tel. 102-18. — Dyżur nocny: Dr Goldbergerowa Maria, Wielopole 11, tel. 151-46. Dr Gottlieb Dawid, Diella 68, tel. 128-52. Dr Tochowicz Leon, Karmelicka 9, tel. 177-37. Dr Pleszowski Ignacy, Jabłonowskich 22, tel. 135-38.

Dziś mają dyżur dzienny i nocny apteki: Rynek gl. A-B 45, Łobzowska 8, Grzegorzewska 9, Długa 4, Krakowska 19, Podgórze: Brodzińskiego 1. — Tylko dzienny dyżur: Rynek gl. 13, Retoryka 1, Lubicz 7, Stradom 6, Karmelicka 9, Kazimierza W. 78.

WPISY NA U. J.

Wpisy na rok akademicki 1936/37 rozpoczynają się w Uniwersytecie Jagiellońskim w dniu 21-go września 1936 r. i trwać będą do dnia 3 października br. włącznie z wyjątkiem niedziel.

Wykłady i ćwiczenia rozpoczynają się w dniu 5 października br.

Blizsze szczegóły w ogłoszeniach na Uniwersytecie. Podania o odroczenie opłat, muszą być udokumentowane świadectwem niezamieszkania potwierdzonym przez władzę polityczną i instancji (starostwo względnie magistrat).

WPISY NA ODDZIAŁ FARMACEUTYCZNY NA U. J.

Wpisy na Studja Farmaceutyczne na oddziale Farmaceutycznym Uniw. Jagiellońskiego w r. szk. 1936/7 rozpoczną się z końcem września. Ze względu na brak miejsc w pracowniach, w których odbywają się ćwiczenia przepisane dla słuchaczy farmacji, przyjęta będzie jak corocznie, tylko ograniczona ilość kandydatów; doświadczenie lat poprzednich uczy, że ilość zgłoszeń przewyższa kilkakrotnie ilość miejsc, stojących do rozporządzenia. Dlatego przyjmować się będzie tylko kandydatów z najlepszymi kwalifikacjami i największymi uprawnieniami, ze szczególnem uwzględnieniem pochodzących z Zachodniej Małopolski i przyległych jej części Rzeczypospolitej.

Pragnący się zapisać na I. r. studjów winni wnieść podania do Dyrekcji Oddziału Farmaceutycznego U. J. (Instytut Chemiczny U. J., Kraków, ul. Olszewskiego 2) w czasie od 10 do 20 września, załączając 1) metrykę urodzenia, 2) świadectwo dojrzałości (w oryginale), a jeżeli w niem niema postępu w języku łacińskim, to również świadectwo z tego przedmiotu w zakresie gimnazjum ośmioklasowego, 3) świadectwo badania lekarskiego przez komisję lekarską Uniw. Jag., 4) kwit Kwestury U. J. na 10 zł. złożone tytułem opłaty manipulacyjnej, 5) kartę indywidualną (formularz można otrzy-

mać w sekretarjacie Dyrekcji Oddz. Farm.).

Dyrektor Oddz. Farm. nie przyjmuje w sprawach przyjęcia ani nikogo osobiście, ani żadnych wstawiennictw ze strony osób trzecich. Rozstrzygnięcie podań przez Komisję Farmaceutyczną nastąpi między 20 a 25 września, po czym lista przyjętych zostanie podana do wiadomości na tablicy w gmachu Instytutu Chemicznego.

BADANIA LEKARSKIE KANDYDATÓW NA STUDENTÓW

Obowiązkowe badania lekarskie kandydatów do studjów wyższych w Krakowie rozpoczną się w Klinice Lekarskiej U. J. ul. Kopernika 15 w dniu 10 września br. i trwać będą do końca miesiąca. Wszelkich bliższych informacji można zasięgnąć w kancelarji Kliniki Lekarskiej U. J. oraz w kwesturach wyższych uczelni.

OTWARCIE AL. 3. MAJA I UL. PĘDZICHÓW-BOCZNEJ

Wczoraj odbyło się otwarcie nowo wykończonego odcinka Al. 3 Maja, na przestrzeni między głównym wejściem do parku Dr. Jordana a ul. Piastowską. Zatrudnieni przy budowie nawierzchni robotnicy ustawili udekorowaną zieloną bramę, na szczycie której umieszczono emblematy państwowe i miejskie oraz tablice z napisem wyrażającym wdzięczność za pracę Wojewódzie Gnońskiemu, prezydentowi miasta Dr. Kaplickiemu oraz Kierownikowi robót. Odcinek Al. 3 Maja między wejściem do parku Jordana a ul. Piastowską wynoszący 1.124 m, otrzymała trwałą asfaltobetonową nawierzchnię w okresie ostatnich 2-ech lat, przyczem w bieżącym roku wykonane zostało 580 m. Ponadto trwałą nawierzchnię otrzymały dojazdy: do Stadjonu sportowego, do budującej się obecnie Kolonji willowej Kom. Kasy Pow. Krak. i do ul. Piastowskiej — ogółem 110 m. Asfaltobeton położony został na podłożu szosowym. Jezdnia ma szerokości 8 m. i otrzymała krawężniki andezytowe, a koszt całkowity wspomnianych robót na przestrzeni 690 m. został pokryty z dotacji i kredytów materialowych Funduszu Pracy oraz z funduszy gminnych, przyczem wyniósł ogółem 250.000 zł. Przy budowie nawierzchni Al. 3 Maja zatrudnionych było 170 robotników, a ostatnio przy jej wykończaniu 40. Roboty nad założeniem krawężników etc. na odcinku od ul. Marszałka Piłsudskiego do wejścia do Parku Jordana będą wykonane już w nadchodzącym roku. Podczas otwarcia prezydent dr. Kaplicki podkreślił, że Kraków otrzymał reprezentacyjną autostradę, która będzie przedłużona w linii prostej aż do kopca na Sowińcu i zbliży Śródmieście z Lasem Wolskim, 5 i pół kilometrowa autostrada stanie się w przyszłości chlubą Krakowa.

Skości prezydent i członkowie Zarządu miasta udali się na ulicę Pędzichów - boczną, przy której ma siedzibę Polskie Radio. Ul. Pędzichów-boczna otrzymała kosztem 13.000 zł. w ostatnim roku asfaltobetonową nawierzchnię z betonowymi krawężnikami, oraz chodniki, przy których za sędzone zostaną drzewa.

OCHRONA ZABYTKÓW KRAKOWA

W związku z rozporządzeniem, wydanem przed kilku laty przez Prezydenta Rzeczypospolitej o opiece nad zabytkami, Urząd Wojewódzki uznał w Krakowie szereg budynków posiadających war-

JULIA PELZLING-SCHONWETTEROWA

dypl. absolw. Konserwatorium Krak. absol. Koncertowej klasy Konserwatorium we Wiedniu udziela lekcji gry na skrzypcach oraz przedmiotów teoretycznych. Zgłoszenia,

Kraków, Batorego 23, m. 4

tość artystyczną, kulturalną lub historyczną za zabytki, które podlegają ochronie prawnej. Intensywnie w tym kierunku prowadzone prace Konserwatora okręgowego są już na ukończeniu. Wszelkie projekty odnawiania lub przeróbek budynków zabytkowych muszą uzyskać akceptację Urzędu Konserwatorskiego przy Województwie. Podkreślić należy, że w Krakowie całe 4 dzielnice a mianowicie Śródmieście, Wawel, Stradom i Kazimierz podpadają pod ochronę prawa, ze względu na historyczne znaczenie i charakter miasta. Ponadto liczne kościoły, budynki mieszkalne, mury etc. uznane zostały za zabytki. Ostatnio Zarząd miasta został powiadomiony, że również dawne gimnazjum Nowodworskiego z XVII. w., powstałe z połączenia szeregu domów golyckich z XV. w. kompleks budynków Biblioteki Jagiellońskiej (pierwotne Coll. Małus) przy ul. św. Anny 8, oraz dom przy ul. św. Anny 6, który stanowią powstałe w XVIII. w. a później złączone kamienice: Pryamowska, Arnelowska i „Pod Kominkiem“, dalej Coll. Iuridicum przy ul. Grodzkiej 53, dawny Arsenał Królewski przy ul. Grodzkiej 64 oraz dom „Pod Gruszką“ przy ul. Szczepańskiej 1, sięgający w swych początkach w XV., a później przebudowany — uznane zostały za zabytki i podlegają prawnej ochronie i opiece Konserwatora okr. przy Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie.

CHOROBY ZAKAZNE

W Wydziale Zdrowia Publicznego Zarządu Miejskiego w Krakowie zgłoszono od dnia 23 do 29 bm. następujące choroby zakaźne: błonica 8 wypadków, płonica 2, dur brzuszny 5, róża 1, krtusiec 4, zimnica 1.

Z KRONIKI KRADZIEŻY

W nocy na 28 bm. skradziono ze sklepu Kaufmana Hermana, przy ul. Tatarskiej 6 po wyważeniu zamków w drzwiach od strony podwórza kilka worków kawy palonej i surowej, trzy worki rodzynków i dwie puszki zaprawy do zup „Magiego“, wartości kilku tysięcy złotych. — Ze sklepu Przybyś Cecylii przy ul. Czarnowiejskiej 82 skradziono w nocy na 28 bm. po wyważeniu drzwi od strony podwórza wyroby tytoniowe i cukiernicze wartości 150 zł. — Skradziono w nocy na 28 bm. ze składu drzewa przy ul. Grzegorzewskiej 91 połowę wozu wartości 150 zł. na szkło Fryderyka Weinbruna zam. przy ul. Starowińskiej 60. — Policja wszczęła poszukiwania za sprawcami powyższych kradzieży.

— WPISY DO WSZYSTKICH KLAS SZKOŁY Powszechniej, Szkoły Rzemiosł i Gimnazjum Żydowskiego Twa Szkoły Ludowej i średniej w Krakowie odbywają się i trwać będą do dnia 1 września br. Wpisy przyjmuje Sekretarjat, Brzozowa 5, od godz. 10 do 14. — Do klasy I. powszechniej przyjmuje się rocznik 1929, 1930.

„CERTYFIKATY“

Już podczas pauzy, a zwłaszcza po premierze, publiczność podzieliła się na dwa obozy: jeden twierdził, że „Certyfikaty“ nie umywają się nawet do piewszej premjery „Tel. Awii“, a drugi przysięgał uroczyście, że „Certyfikaty“ przewyższają o całe niebo pierwszą premierę. Nie wzięliśmy udziału w tej dyskusji, która zresztą jest jałowa, a stwierdzimy tylko, że nowa rewja jest bardziej bezpretensjonalna, nie chce nam dać przekroju stosunków palestyńskich, lecz chce poprostu zabawić widownię. To jej się doskonale udaje, albowiem sposobności do śmiechu jest sporo. Jednym słowem p. t. publiczność świetnie się bawi, wybuchając wciąż śmiechem wesołym i pogodnym. Ze tu i ówdzie przedstawia się rozmaite instytucje w krzywym zwierciadle satyry, że uwzględniono mozaikę rozmaitych typów i typków, począwszy od zasymilowanego obywatela krakowskiego, a skończywszy na „jekach“, tj. Żydach niemieckich, kulturyujących jeszcze dawne tradycje niemieckie — nie dziwimy się wcale.

Są to jednak rzeczy drugorzędne, przypuszczam bowiem, że każdy przez cały czas my-

ślał tylko o tem, jak dalece już nieaktualna, jak tragicznie nieaktualna stała się ta rewja. Kiedyś przed rokiem jeszcze, certyfikat był przedmiotem marzeń całego prawie żydostwa, zwłaszcza polskiego, a dziś znalazł się dumny Albion w potrzasku, upokorzył się przed bandami zwykłych rabusiów i sprzeniewierza się uroczystym swym zobowiązaniom. Na skrzydłach więc śmiechu czai się zaduma. Śmiejemy się i zaciskamy pięści z oburzenia, śmiejemy i powiadamy sobie, że nie pozwolimy sobie wydrzeć Palestyny; a gdy rewja kończy się wspinałym finałem, symbolizującym budowę naszej ojczyzny, widownia reaguje burzą oklasków. Nie była w tych oklaskach tylko wdzięczność dla zespołu, lecz manifestacja przygodnie zebraonej publiczności, która w obliczu wydarzeń dziejowych przestała być tylko publicznością, lecz przeistoczyła się mimo woli w żywiołową manifestację naszej woli do życia. Tak to zdarza się nieraz, że rewja nieaktualna rumieni się nagle krwią aktualności najbardziej istotnej i wybucha głośnym protestem.

Wykonanie jak zawsze świetne. Tempo szybkie — bez żadnych dłużyń. Dekoracje p. Kleina dostosowane do tła akcji, skromne ale efektowne. Piękna jest muzyka nasyciona motywami wchodnimi.

Moglibyśmy sobie zaoszczędzić wymieniania aktorów, bo zespół jest bajecznie ze sobą zgrany. Czyż można jednak pominąć uroczą Lilaukę, która stale chyba bisować będzie swą fascynującą piosenkę jemenicką? Albo Kaca, który potrafi sprostać nie tylko dość banalnym sytuacjom, ale w każdym epizodzie jest przedewszystkiem aktorem? Albo Ledermana, który daje nam w tej rewji kilka soczystych typów? Czyż możemy pominąć milczeniem doskonałego Żyda krakowskiego w ujęciu p. Rotmana? Ale widzę, że zaczynam wymieniać aktorów, przerywam więc sobie i stwierdzam, że powinieniem właściwie wypisać po kolei cały zespół. Nie uczynię tego jednak z braku miejsca i zadowolę się tylko stwierdzeniem, które uczyniłem już pierwszym razem: nie ma w tym zespole ani gwiazd, ani gwiazdorów. Z Kacem, Ledermanem i Rotmanem waleń ryalizuje urodziwy i pełen temperamentu aktorskiego p. Liebgold oraz p. Kerman, pełne brawury są panie Flaun i Mel. Pomysłowe typki charakterystyczne stwarza pani Sztokfeder, a niezawodnym jest p. Szeftel.

Reasumując, powiedzieć mogę, że wesoła brać aktorska, która rozbiła swe namioty w Krakowie, cieszy się słusznym i rzetelnym zasłużonym powodzeniem.

M. K

Ostrożnie... przy wyborze marki!Wybieraj przy kupnie gum... tylko lepszą...
światowej marki**„FROMMS ACT“ GUM... przeciw infekcji**Zadajcie wszędzie światowej sławy markę „FROMMS ACT“ i zwracajcie baczną uwagę na nasze oryginalne opakowanie.
Wyłącznie na Polskę:
„Kosmapharma“ Katowice, Kopernika 12.**Sprzedaj****WIECZNE PIÓRA!**

Największy wybór, najlepsza jakość, ceny fabryczne. Ignacy Gross i Ska. Kraków, Starowiślna 1 telef. 121-90. 397k

FIRANKI, kapy, serwety poleca najtaniej według najnowszych żurnali pracownia Holzerowej, ul. Szczepańska 5. 7428g**MEBLE** solidne najkorzystniej własnego wyrobu poleca Petzenbaum, Kraków, Dietla 81. 378k**BIURO GELBERA** Kraków, ul. Starowiślna 8. Telefon 135-70 sprzeda:**DOM** nowy z luksusowym komfortem — (Aleje) z windą, cena 215.000 zł. dochód netto 9%.**DOM** nowy pełnokomfortowy, z kilkoma sklepami. 60 ubikacji cena 180.000 zł. got. 140.000 zł. dochód roczny 26.000 zł.**DOM** nowy z luksusowym komfortem w okolicy Alei Krasińskiego, jedna minuta od tramwaju, cena 124.000 zł. dochód netto 11%.**DOM** nowy pełnokomfortowy, w centrum Krakowa, — cena 105.000 zł., gotówką 90.000 zł., dochód netto 9%.**DOM** nowy pełnokomfortowy w najniekniejszej dzielnicy, cena 72.000 zł., dochód netto 10%.**DOM** nowy pełnokomfortowy (Jul. Lea), — wszystkie mieszkania z łazienkami, cena 36.000 zł. dochód netto 9%.**PÓŁ DOMU** pełnokomfortowego w okolicy Zwierzynieckiej (całość 55 ubikacji) cena 50.000 zł. gotówką 37.000 zł. dochód roczny 7.500 zł. — 537k**»RIGO«** usuwa niezawodnie ODCISKI, 50 groszy. — Drogerja SCHAPSENHONA, Kraków, Plac Nowy. 107kr**PLUSKWI** tępi do szczerście oryginalny płyn JOK. Drogerja: SCHAPSENHONA, Plac Nowy.**GIMNASTYCZNE** koszulki, spodenki, — pantofle, torby szkolne „Start“, Wiślna 1. 567k**WYTWÓRNIA** artystycznych robót ręcznych: Miny Pfefferberg, Kraków, Grodzka 48. Telefon 165-67 poleca: Firanki, portjery, kapy, serwety, gobeliny, oraz kompletne artystyczne urządzenia wnętrza mieszkań. 9445kr**OKAZYJNE DOMY, PARCELE** w wielkim wyborze poleca znane ze swej solidności **BIURO RUBINA** — **KRAKÓW, WIELOPOLE 26**, telefon 171-78.**KAMIENICA** nowa, czteropiętrowa, pełnokomfortowa, położona w centrum, dochód roczny 25.000 zł., cena 185.000 zł., gotówką 135.000. —**KAMIENICA** nowa, trzypiętrowa — (Zwierzyniecka). dochód roczny 12.000, cena 120.000 zł., gotówką 100.000.**KAMIENICA** nowa, dwupiętrowa, pełnokomfortowa, przy tramwaju, dochód 7.200 zł. cena 67.000.**KAMIENICA** nowa dwupiętrowa, komfort. piękna dzielnica, dochód roczny 7.000 zł. dług Banku Gospodarstwa Krajowego 10.000, — dopłata 60.000.**KAMIENICA** komfortowa (śródmieście), sklepy, przedsiębiorstwa handlowe, dochód roczny 28.500 zł. cena 200.000, gotówką 120.000 reszta dług bankowy. 547k**MEBLE** nowoczesne, szafy kombinowane, sypialnie, jadalnie, najtaniej, Kraków, BRACKA 13. 3462kr**TOWARY ŻELAZNE, NACZYNNIA KUCHENNE, NAJTANIEJ, — STAROWIŚLNA 17. 515k****ŻURNALE, MANEKINY, CENY KONKURENCYJNE, Starowiślna 17. 516k****MEBLE KUCHENNE**, przedpokojowe i pokoje dziecięce, nowoczesne, szleifakowane solidne najtaniej. Specjalność Rynek Gl. 12 podwórze. 7317kr**BIURO „MERKUR“** Kraków, Dietla 59, Telefon 176-89.**KAMIENICA** nowobudowana trzypiętrowa pełnokomfortowa pierwszorządne położenie gotówka 90.000.**KAMIENICA** nowa trzypiętrowa pełnokomfortowa niskie czynsze dochód 7.500 Cena 75.000.**KAMIENICA** trzypiętrowa pełnokomfortowa bardzo rentowna dopłata 60.000.**KAMIENICA** pełnokomfortowa wielki ogród pewne czynsze gotówka 32.000.

Wielki wybór parcel budowlanych. Zgłoszenia kupna sprzedaży bezpłatnie. 521k

TAPETY TEKKO — SALUBRA, Kraków, Kościuszki 32, Telefon 170-49. 523k**SYPIALNIĘ** zagraniczą, prawie nową okazynie sprzedam. Wiadomość: Retoryka 17/2. 549k**FUTRA**, lisy najtaniej zakupisz — przerobisz **MOSŁOWICZ**, Kraków, Rynek 9, pierwsze piętro. Dogodne warunki. 548k**Matrymonialne****PRYZYSTOJNA** trzydziestolatka wyjdzie zamaż za inteligentnego, przystojnego mężczyznę (Żyd) lat 32—38. Posiada pierwszorządnie prosperującą piekarnię i reflek tuje na człowieka z tego fachu. Zgłoszenia pod „A. S.“ do Adm. Nowego Dziennika. 7420g

DLA mojej krewnej, sympatycznej, pracowitej i zdolnej, powyżej lat 30 z małym, do brze zaprowadzonym interesem w Bielsku, poszukuję inteligentnego człowieka w celu matrymonialnym. — Zgłoszenia pod adresem „Tygodnika Żydowskiego“, Bielsko, pod „Glückliches Heim“. 519k

PRYZYSTOJNA, inteligentna, na stanowisku 200 zł. mies., — 5.000 zł. gotówki, szuka towarzysza życia, zdrowego inteligentnego go z charakterem lat 30—35, możliwie maturalnie niezależnego. Adm. Nowego Dziennika pod „Niezależna“ 510k**Lokale****NAUCZYCIELKA GIMNAZJUM** przyjmie uczennicę. Mieszkanie, utrzymanie. Warunki przystępne. Łuchnia rytualna. — Zgłoszenia godzina 5—4. Skaleczna 4/I. m. 3 433**TRZYPOKOJOWE** pełnokomfortowe frontowe słoneczne mieszkanie śródmieście do wynajęcia. Wiadomość tel. 182-42 między 2—4. 7413g**PIĘCIOPOKOJOWE** komfortowe słoneczne I piętro Piłsudskiego go 11 do wynajęcia. Telefon 146-29. 7416g**POKÓJ** z łazienką, — winda, do wynajęcia. Kraków, Biskupia 2. 499k**KOMFORTOWY** pokój z utrzymaniem, łazienka, telefon dla 1 lub 2 studentów (tek) piękne położenie Piłsudskiego 38, m. 2. — 390k**POSZUKIWANA** intel. panią do wspólnego pokoju z utrzymaniem lub bez. Dębniaki Pułaskiego 3/II p. 7496g**KOMFORTOWE** oddzielne 2 pokoje, — zmontowana umywalka inteligentnym panom na stanowisku wynajmę. Potockiego 1. I piętro schody prawie, m. 7. 7492g**UCZNIA** (ce) z utrzymaniem, opieką, pomocą w nauce przyjmie żyd. rodzina. — Najlepsze referencje. Dietla 73/9. 7461g**Wzorowa pracownia dla napraw maszyn biurowych****UHER i ABSLER**
Kraków, św. Jana 11
Tel. 109-05**PIŁSUDSKIEGO 38** 3, 4, i 5-cio pokojowe wolne. Wskaże dozorca. 553k

W RYNKU głównym w Krakowie lokal frontowy z dużą wystawą oraz 5-pokojowe mieszkanie z pełnym komfortem do wynajęcia Sienna 2. Wskaże dozorca. — 303k

DWA pokoje z meblami — bez, ewent. utrzymanie łazienka — telefon. Wielopole 3/4. 549k**UCZENICE** znajdują mieszkanie, utrzymanie, korepetycje, (łazienka, fortepian, telefon) Kraków, Wielopole 3/4. 545k**TRZY** pokoje komfortowe, słoneczne III. p. Topolowa 17. Telefon 116-79. 546k**DO** wynajęcia elegancki umeblowany pokój. Starowiślna 41/3, telefon 161-36. 7456g**2 POKOJE**, kuchnia pełnokomfortowe do wynajęcia. Kraków, Józefitów 1. 7477g**POKÓJ** umeblowany, wolny. Utrzymanie, bez. Łazienka, telefon Basztowa 18/4. 7484g**DLA** dwóch studentek (tów) pokój z utrzymaniem przy rodzinie kuchnia rytualna. — Zgłoszenia. Kościuszki 34, m. 7. 7483g**POKÓJ** komfortowy zaraz do wynajęcia. Plac Serkowski 6/5 7486g**UCZNIA** z utrzymaniem i pomocą w nauce przyjmie intel. rodzina. Zgłoszenia pod „Opieka“ do Adm. N. Dziennika. 7492g**JEDNO** lub dwuosobowy, łazienka, komfort, utrzymanie, godz 12—17 Al. Słowackiego 50/8. 7491g**POKÓJ** komfortowy z utrzymaniem przy kulturalnej rodzinie wynajmę dla słuchaczy uniwersyteckiej. — Zgłoszenia z warunkami Dr. Steinmetz — Nowy Sącz. 539k**POKÓJ** umeblowany do wynajęcia. Kraków Kremerowska 14. I. m. 3. Telefon 119-89. 532k**SKLEP**, ruchliwa ulica do wszelkiego przedsiębiorstwa z powodu podszłego wieku odstąpię. Zgłoszenia (dołączyć porto) pod „Ładne urządzenie“ do Adm. Nowego Dziennika. 7424g**POKÓJ** obszerny umeblowany słoneczny osobnym wejściem dla jednego lub dwóch panów przy Sarego 25/9 do wynajęcia za raz. Oglądać 2—4. — 7457g**4-POKOJOWE**, 3-pokojowe pełno komfortowe do wynajęcia. — Bonerowska 3. 7485g**STUDENTA** na mieszkanie przyjmę. Wolnica 13, I. p. m. 16. 360k**PRZYJMĘ** na mieszkanie 2-ch panów — (akademików lub urzędników) — utrzymanie — bez. Zgłoszenia Skawińska Boczna 6. m. 9. Zgł. 13 — 15. 7454g**UCZNIA** z kompletnym utrzymaniem — przyjmie lepsza rodzina żyd. Wolnica 13 mieszkanie 10.**SPECJALISTKA w pasach leczniczych****MODELE WIEDENSKIE**

w całościach, pasach, bluzkach, polackach

ZIMETOWA**STRADOM 27**

w tel. 134.03

Ceny znacznie niższe

JASNIEJ SŁONCA

**JEDYNA NIEZASTĄPIONA ZA:
PRAWA DO PODŁÓG. ODŚWIEŻA
ZNISZCZONE POSADZKI, LINOLE-
UM I FARBUJE MOMENTALNIE
BIAŁE PODŁOGI
NA MAHOŃ LUB ORZECH. ≡**

Nauka i wychowanie

**KURS STENOGRA-
FII** metodą UPRO-
SZCZONĄ rozpocznie
się w najbliższych
dniach pod kierowni-
ctwem **ZOFJI
SCHÖNGUTÓWNEJ**
Związku Pracowni-
ków Umysłowych W.
W. Świętych 8. —
OPŁATA MINIMAL-
NA. Dodatkowe zgło-
szenia do 4-go wrze-
śnia. 7489g

Wpisy na
KURSY HANDLOWE
PROF. NYCZA, Sena-
cka 6 dla Dorosłych
od 17. Popołudniowe
i wieczorne. **MASZY-
NOPIŚMA** nauka —
metodą krytą — 30.
maszyn. — stenogra-
fja. 491k

WPISY

do Prywatnej Średniej Szkoły Zawodowej dla
dziewcząt żyd. „Ognisko Pracy“ przyjmuje się
codziennie od godz. 9—2 w kancelarii szkoły
ul. Stolarska L. 15 Telefon 158-21. Żądać pro-
spektów. 508k

**KONCESJONOW.
KOEDUK.
KURSY
HANDLOWE
GRYSZPANA**
Kraków, ul. Sarego 12
WPISY
codzienne. Dla pp.
Abiturjentów (-ek) ze
spół oddzielny. 447k

KURSA KROJU —
modelowania i szycia
koncesjonowane przez
Kuratorium od 1-go
września w nowym po-
większonym lokalu.
Nauka najnowszym
systemem wiedeń-
skim. Po ukończeniu
świadectwa. **ELWIRA
HALPERN-
SÜSSEROWA**, absol-
wentka Wiener Mo-
den - Akademii, Kra-
ków, Krupnicza 14.
7364g

PRZEDSZKOLE Do-
ry Blumenstockówny
wkrótce otwarte. Wpi-
sy od 2 września. —
7495g

PRZEDSZKOLE —
WSPÓŁCZESNE Mgr.
Körnerówny, Łobzow-
ska 5, m. 5 przyjmuje
wpisy od 1 września
między 4—7. 552k

UDZIELE nauki Pię-
cioksiąg, początków
modlitwy, języka pol-
skiego i niemieckiego.
Zgłoszenia pod „Pe-
dagog“ do Adm. No-
wego Dziennika. —
7437g

JEDYNA w okręgu
Jednoroczna Szkoła
KUPIECKIEGO
Przysposobienia mę-
sko - żeńskiego
PROF. NYCZA,
Kraków, ul. Senacka
6. Zniżki kolejowe. —
Wszystkie podręczni-
ki wypożycza się. —
Prospekty darmo. —
490k

NAUCZYCIELKA ję-
zyka hebrajskiego po-
szukuje odpowiedniej
posady w szkole lub
prywatnie (wykształ-
cenie wyższe). Wiado-
mość N. Dziennik pod
„A. G.“ 7429g

**KURSY GIMNAZJA-
LNE** z 6 klas i do matu-
ry oraz w zakresie kla-
sy I—II gimnazjum
nowego ustroju. Kur-
sy zbiorowe oraz ko-
respondencyjne meto-
dą „GLOBUS“ (głównie
dla Wojskowych i
Urzędników). Opłaty
ratalne najniższe. Pro-
spekty z podziękowa-
niami bezpłatnie. —
„STUDJUM KRA-
KÓW, SŁOWACKIE-
GO 1. PRZESŁALI
DO NAS PODZIĘKO-
WANIA ZA POMYŚL
NIE ZŁOŻONE EGZA-
MINY: Jokiel Jerzy,
Sosnowiec, Dietla 9
(matura). z VI. klas:
Stefanowicz Ludwik,
Domaniewicz k. Ol-
kusza, Gałęza Bole-
sław, Gluchów, poeta
Łańcut, Kozłowska Na-
talja, Skarżyska, Ko-
lonja Robotnicza 21.
Machej Emil, Kończy-
ce 271, poczta Zebrzy-
dowice. Ponadto na-
pływają stale podzię-
kowania uczniów i ro-
dziców za skuteczną
naukę na Kursach
„Studjum“, 550k

„**OGRÓDEK DZIE-
CIĘCY**“ Karmelowej
i Mali Rubinstein, —
Sebastjana 12 przy-
jmuje wpisy codzien-
nie prócz sobót od
godz. 12—17. 7471g

WPISY
na koncesjonowane
KURSY HANDLOWE
FEINBERGA,
Starowiślna 28, co-
dziennie. 231k

MASZYNY DO PISANIA **SPRZEDAŻ-ZAMIANA**
MAX LOWENSTEIN **KUPNO**
KRAKÓW, ZW. ERZYŃSKA 11
TELEFON 162-50

**PANI JENNY HO-
SZANDEROWA**, eg-
zaminowana nauczy-
cielka języka angielskiego (London Exa-
mination of Proficiency) powróciła z corocz-
nych studjów waka-
cyjnych z Anglii i
rozpocznie naukę z
dniami 1 września br.
Zgłoszenia przyjmuje
się codziennie od godz.
2-giej do 7-mej Bielsko
Kazimierza W. 10, II
piętro. Tel. 12-07. —

PRZEDSZKOLE przy
Instytucie Spierera
przez wrzesień czyn-
ne na Krzemionkach.
Zbiórka Wolnica 8.30

ANGIELSKI, francu-
ski, niemiecki, meto-
dą Ansona, Krowoder-
ska 5. Zł. 4.— miesię-
cznie. 7403g

HANDLOWE KURSY
roczne, półroczne —
księgowości, sześci-
tygodniowe maszyno-
we **NOWAKA**, Kra-
ków, Mikołajska 3. —
Wpisy codzienne. —
478k

WYCHOWANIE na
wolnem powietrzu. —
Instytut Spierera, Kra-
ków, Starowiślna 85,
Krzemionki przyjmu-
je uczniów na stały
pobyt i na czas od
godz. 3—7. 7494g

PRZEDSZKOLE —
„Dzieciakowo“ dla
dzieci od lat 3-eh —
KYNEK 32 przy kon-
cesjonowanej **SZKO-
LE RYTMIKI PLA-
STYKI ANIUTY
WACHSMAN ORLIŃ-
SKIEJ** pod kierowni-
ctwem kwalifikowa-
nej freblanki Cyli
Tuchfeldówny. Orkie-
stra dziecięca — Ry-
tmika — Ogród. —
**OTWARCIE 3 WRZE-
ŚNIA.** 534k

Centrala:
STAROWISLNA 27
Telefon 165-25

Filja:
Szewska 2. Tel. 145-60
Al. Krasieńskiego 4

PROFESOR języka
francuskiego, dypl-
mowana w Uniwersy-
tecie paryskim, udzie-
la lekcji języka oraz
literatury francuskiej.
Lekcje indywidualne
i zbiorowe. ul. Gra-
bowskiego 9a m. 6. —
Tel. 189-51. 7476g

PRZEDSZKOLE przy
ul. Syrokomli 17 pod
kierownictwem do-
świadczonej pedago-
giczki p. Weissowej
przyjmuje dzieci w
wieku do lat 7. —
Przy pogodzie zajęcia
i zabawy w dużym
ogrodzie. Wpisy co-
dziennie od 1 wrze-
śnia. 7443g

najtaniej
najsolidniej
najszybciej

Różne

PO WAKACJACH
wszyscy odświeżają
swoją garderobę w
Chemicznej Pralni
„**KRAKOWIANKA**“
bo najtaniej, najsolid-
niej, najszybciej Cen-
trala: Starowiślna 18
Telefon 162-67. Filja:
Aleja Zygmunta Kra-
sieńskiego 4. 7446g

NIE WYRZUCAĆ —
wszelkie wyroby skó-
rzane teczki, torebki,
rękawiczki — walizki
przerabia, farbuje, od-
nawia: **MARS**, Kra-
ków, św. Marka 23.
522k

Do Zarządu Kursów Maturyżnych „WIEDZA“

w Krakowie, ul. Pierackiego 14

Niniejszem zawiadamiam Szanowny Zarząd Kursów „Wiedza“
że dzięki calorocznej nauce korespondencyjnej na kursie niżej
zdałem egzamin wstępny do III-iej klasy gimn. nowego ustroju
z wynikiem dodatnim, dn. 25 czerwca 1936 w Państwowym G. m. n.
IV. im. H. Sienkiewicza w Krakowie. Dlatego też pozwalam się
do spełnienia obowiązku i składam najserdeczniejszą podzięko-
wanie za tak dobre przygotowanie mnie do powyższego egz-
aminu, gdyż tylko dzięki temu, egzamin zdałem. Maszę również
dodać że materiał skryptowy jest tak przystępnie napisany i przej-
rzyste rozplanowany, że stanowi dla samouczącego się jedyną
pewną pomoc. Jeszcze raz bardzo dziękuję Zarządowi Kursów
„Wiedza“ za nabytą w ciągu calorocznej nauki wiedzę i świad-
czam, że do Szanownego Zarządu będę się odnosił zawsze
z pełnem szczerocią uznaniem

MUCHA WŁADYSŁAW
Patrozyce 1., pta Mlechów

„**EXPRESS**“ Chemi-
czna Pralnia, Farbiar-
nia — czyści, farbuje,
ceny niskie — wyko-
nanie fachowe — Kra-
ków, Stradom 10. —
7487g

**Z A K Ł A D
KAMIENIARSKI
GRUNBAUM**,
Kraków, GAZOWA 17
wykonuje wszelkie
pomniki **מזבחות**
z piaskowców, mar-
murów i granitów po-
cenach konkurency-
nych. 259k

**WYTWÓRNIA FIRA-
NEK** Orenbachowej
przeniesiona na ul.
SAREGO 5 poleca naj-
nowsze firanki, kapy,
ceny konkurencyjne.
7475g

WDOWA po lekarzu
z długoletnią prakty-
ką na prowincji (w
Śląsku) wynajmie 4-ry
pokoje ordynacji le-
lekarskiej wraz z ca-
łym urządzeniem o-
bejmującym oprócz
komplementarnej in-
strumentarium wszelkie
aparaty elektrolec-
nictwa. Wiadość:
pod: „Dochód zapew-
niony“ do Adm. No-
wego Dziennika. —
377k

**TRZYDZIESTOLET-
NI** — energiczny, —
dobrej prezencji, po-
szukuje poważnego
ZASTĘPSTWA. Może
służyć dużą kaucją. —
Poważne oferty łask-
awie kierować: Ka-
towice, skrytka pocz-
towa 399. 533k

WAŻNE dla PT. Kup-
ców!!! Dla zapozna-
nia PT. Kupców z fa-
chową i nowoczesnie
pojętą dekoracją o-
kien wystawowych,
urządza — znany
**ARTYSTA-DEKORA-
TOR** w najbliższych
dniach w Krakowie
**TYDZIEŃ PROPAG-
GANDY** nowoczesnej
dekoracji wystaw skle-
powych, wszelkich
branż. W podanym
terminie będzie mógł
każdy PT. Kupiec za-
brać bezpłatnego ur-
ządzenia swojej wy-
stawy. Bliższe szcze-
góły będą podane. —
7434g

**WYTWÓRNIA PE-
RUK** Zofji Singer-
Weissowej, przeniesio-
na z ul. Przemyskiej
na ul. Starowiślną 28.
481k

**GABINET KOSME-
TYCZNY** Drowej Ehr-
lichowej — Kraków,
KARMELICKA 15.
Telefon 186-99. —
7368g

WYJEŻDŻAM z po-
czątkiem września na
10 dni do **CZECH** i
podejmuję się zala-
spraw. Wynagrodze-
nie umiarkowane. —
Zgłoszenia do Adm.
N. Dziennika pod:
„Kupiec . Prawnik“. —
7435g

ZŁ. 3.50 Czystczenie
ubrania. Centrala Per-
ła, Wolnica 8. 7091g

CZYŚCI sufity ścia-
ny, tapety. Tapicer,
Kościuszki 32. Tele-
fon 170-49. 8934k

**SZKOŁA MUZYCZ-
NA MONIUSZKI** —
Kraków Mikołajska
32 przyjmuje **WPISY**,
ULGI w opłatach. —
Zniżki kolejowe. —
442k

UNIEWAŻNIAM zgu-
wioną książeczkę
Ubezpieczalni Społecz-
nej na nazwisko Lau-
man Dawid ur. 1914 r.
7499g

SMACZNE OBIADY
po niższej cenie wy-
daje się. Dietla 111,
I piętro, m. 7.
7452g

Kupno

NOSZONA garderobę
kupuję, płacę dobrze.
Goldberg, Gazowa 13.
tel. 168-21. 7385g

KUPUJĘ MEBLE u-
żywane sprzęty na
wezwanie korespon-
dentką przychodzę do
domu. Sklep okazyj-
ny, Kraków, Mostowa
2. 464k

SKLEP OBUWIA
względnie urządzo-
ną lub przystąpię ja-
ko spółnik. Zgłoszenia
Adm. N. Dziennika
pod „Fachowic“ . —
7480g

RABKA
PENSJONAT „SWIT“
 Tel. 218 pod. Zarz.
HENRYKA BECKA
 przyjmujące zamówienia na święta
 wędliny na miejscu

Posad poszukują

WŁAŚCICIEL biura oficer rezerwy odznaczony, pracowity — energiczny i zaufania godny, obejmie administrację domów lub poważne przedstawicielstwo. Zgłoszenia do Admin. Nowego Dziennika pod „Prima referencje“ 7462g

BUCHALTERJĘ, korespondencję niemiecko - polską, podatki, załatwia rutynowany buchalter - bilansista. Tania, szybko dokładnie. Kraków, Biuro Ogłoszeń Sienna 12 — „Zdolny buchalter“ 7465g

POSZUKIWANA ekspedjentka (ekspedjent) z branży galanterijnej. Zgłoszenia pod „Praktyka“ do Adm. Nowego Dziennika. 7441g

PANIENKA z ukończoną 3-let. handl. i 6 klas gimnaz. poszukuje posady biurowej ewentualnie do sklepu. Zgłoszenia do N. Dziennika pod „F. W.“ 7488g

TAPICER poszukuje pracy u klientów prywatnych robi nowoczesne meble tapicerskie przerabia ze starego nowe zawiadomić pocztówką. Maj, Kraków, Miodowa 21. 524k

BALSAMICZNA SOL DO NÓG
 GASECKIEGO (z KOGUTKIEM)
„GEPIN“
 usuwa ból, pieczenie, nabrzmienie nóg, zmiękcza odciski, które po tej kąpieli dają się usunąć, nawet gaznakiem. Przeglądajcież użycie na opakowaniu.

HAFTUJĘ, szyję bielezną wyprawy ślubne. Szyję bluzek, pyjam, z l a f r o k ó w, — Stockowa, Dietla 50. II piętro. 7490g

SAMODZIELNA krawcowa pierwszorzędną siłą, poszukuje posady. Zgłoszenia do N. Dziennika pod „Zdolna“ 7474g

ANGIELSKIEGO KARMEL
KOLETEK TRZY. 475k

PENSJONAT Beck-Malżowa RABKA, — Willa Porębianka otwarty cały rok. Ceny niskie. Telefon 259. 431k

KRYNICA WILLA UŁANA, DEPTAK pełny komfort, słoneczne balkonowe pokoje, ogród kwiatowy do leżakowania, wysmienita kuchnia, także djetetyczna; — ceny niskie. 8888kr

KRYNICA „Oaza“ Dra med. Kupczyka, blisko centrum, ceny niskie. 497k

„WISŁA“ Pensjonat „Olzona“ pokoje z utrzymaniem po cenach umiarkowanych. 506k

RABKA - ZDRÓJ, — Pełnokomfortowy pensjonat „Eljaszówka“ centrum, poleca pokoje słoneczne z werandami na miesiąc sierpień zł. 6 od osoby. Kuchnia znana wykwińska, utrzymanie 5 razy dziennie. Radio patefon — Zarząd: Scherer - Rebenowa, Tel. 142. 9120k

ZAKOPANE Pensjonat „ADRIA“ tel. 1789 pod zarządem DROWEJ FLAUMHAFT NEUGEBOROWEJ poleca się PT. Gościom na sezon letni, CENY NISKIE. 9636kr

ZAKOPANE, ul. Sienkiewicza. Pierwszorządny Pensjonat „BIAŁY DOM“ Idy Borzykowskiej i Leodji Krautówny, telefon nr. 1300 poleca pokoje na sezon jesienny. Ceny niskie. 556k

Interesy handlowe

MODNIARKA pierwszorzędną siłą poszukuje spółniczkę modniarki celem założenia „Salonu mody“. — Zgłoszenia pod „Karola“ Nowy Dziennik. 7498g

INSERATÓW DROBNYCH

nie przyjmuje się telefonicznie tylko wprost w Administracji i wyłącznie ZA GOTÓWKĘ.

Pocztę szyfrową odbierać można tylko w ciągu 14 dni od daty ukazania się odpowiedniego inseratu.

Wolne posady

PANIENKA (ani) na 3 godziny wieczorem do towarzystwa starszej osoby poszukiwana. Zgłoszenia Kraków, Krupnicza 12, m. 8. 7498g

EKSPEDJENTA (tkę) inteligentną, zdolną przyjmie zaraz Skład oentystyczny Kraków, Rynek gł. 11. Zgłoszenia ze świadectwami 1—2..

NAUCZYCIELKĘ (la) - wychowawczynię (cę) osobę energiczną kwalifikowaną z hebrajskim do 7-letniego chłopczyka przyjmę na godziny (pozaszkolne za wikt i pokój. Zgłoszenia z curriculum vitae i odpisami świadectw: N. Dziennik „Rutyna“ 7445g

PRAKTYKANTKI biurowej od zaraz poszukuje przedsiębiorstwo przemysłowe. — Zgłoszenia: Kraków, Skrytka pocztowa 345 544k

ZDOLNI i zaprowadzeni zastępcy w branży gospodarczo - spożywczej na poszczególne województwa i większe miasta poszukiwani, jak również zdolne propagandistki na Kraków. Zgłoszenia „Lucida“ Kraków XXII Józefińska 41. 7447g

NOWOŚCI OBUWIA

modele Wiednia i Warszawy jedynie

BRACIA KLEIN

KRAKÓW

STAROWIŚLNA 17

ZASTĘPCÓW zaprowadzonych poszukuje natychmiast FABRYKA Ozdób Choinkowych na Małopolskę i Śląsk. Zgłoszenia pod „Ozdoby“ Biuro Ogłoszeń Stattera Kraków. 555k

POSZUKIWANY zdolny sprzedawca z branży kolonialnej na Kraków. Oferty pod „Zaprowadzony“ do Adm. Nowego Dziennika. 7497g

ZDOLNI ekspedjenci, oraz ekspedjentki z działu wełen i jedwabi, z wieloletnią praktyką poszukiwani. — Zgłoszenia Kraków, Florjańska 22 Türkel. 450k

Reklama
dźwięnią handlu

AKADEMICZKA (niemieckie - angielskie) poszukuje posady korepetytorki - wychowawczyni za skromnym wynagrodzeniem możliwie od września, tylko w Krakowie. Zgłoszenia Steinówna, Rzeszów, Sobieskiego 4, m. 3. 535

WAŻNE DLA PAŃ! Salon Mód Maryla poleca eleganckie szykowne kapelusze po 4 zł. przerabia według najnowszych żurnali po 1.70 szybko i stannie. Uwaga na adres: Kraków, Augustjańska 3 (róg Diełtowskiej). 7342g

PIERWSZORZĘDNA krawcowni szyje po domach. Pod „Pierwszorzędną“ do Adm. Nowego Dziennika.

MŁODA, inteligentna przystojna, magistra praw, znająca dobrze język francuski, niemiecki, ewentualnie angielski, korespondencję, księgowość, pisząca biegle na maszynie, poszukuje odpowiedniej posady. — Wymagania skromne. Zgłoszenia Stanisławów, skrytka pocztowa 55. 504k

Zdrojowiska

KRYNICA „RAMONA“ tel. 277. Poleca na wrzesień pokoje pierwszorzędnego utrzymania. Ceny bardzo niskie. Zarząd BRAUNÓWNA.

PRZEZORNY.

„Poco zabierasz siekiere?“

„Na wypadek, gdybyśmy zgubili klucze od kufra“.

PRENUMERATA: w Krakowie z odnośnieniem i bez odnośnienia oraz na prowincji i z przesyłką pocztową miesięcz. „ 4.30 kwart. zł. 12.90
 Zagranicą z przesyłką pocztową „ 7.50 „ „ 22.50
OGŁOSZENIA. Podstawą obliczeń jest 1 mm. w jednym lamie. Str. w tekście i nadśladanem na 3 łamy po 76 milimetr Str. za tekstem 6 łamów po 38 mm. Najmniejsze ogłoszenia drobne liczymy za 16 stów

CENY w złotych: I strona 1.25. Tekst 1. Nadeślone 0.75. Za tekstem 0.25. Drobne od słowa 10 gr. Dla poszukujących pracy 05 gr. Gratulacje i kondolencje do 4 wierszy zł. 5. Ogłosz. ślubne i zaręczynowe zł. 10. Podziękowania lekarskie do 25 mm. zł. 10. Nekrologi (klepsydry) do 60 mm. w I. lam. zł. 20. Za zastrzeżenie miejsc dolicza się 25% za druk kolorowy 50%.
 »NOWY DZIENNIK« wychodzi codz. także w poniedz. i dni poświęc.